

EUROPOS CENTRINIS BANKAS

BANKŲ PRIEŽIŪRA

Kompetencijos ir tinkamumo vertinimo vadovas

BANKENTOEZICHT

2021 m. gruodžio mėn.

BANKTILLSYN BANKU UZRAUDZIBA

BANKŲ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNI DOHLED

БАНКОВ НАДЗОР

BANKTILLSYN

BANKENAUF SICHT

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ BANKOVÝ DOHLAD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKENAUF SICHT

Turinys

Ižanginis žodis	4
Pagrindiniai principai	5
1 ECB vykdomų kompetencijos ir tinkamumo vertinimų objektas	6
2 Teisinis pagrindas	7
2.1 BPM reglamentas ir BPM pagrindų reglamentas	7
2.2 KRD ir nacionalinė teisė	7
2.3 ESMA / EBI gairės	8
2.4 BPM pozicija, priežiūros praktika ir procesai	8
3 Vertinimo kriterijai	9
3.1 Patirtis	9
3.1.1 Praktinė patirtis ir teorinės žinios	9
3.1.2 Informacija	10
3.1.3 Vertinimas	10
3.1.4 Specifiniai atvejai	13
3.2 Reputacija	14
3.2.1 Informacija	15
3.2.2 Vertinimas	18
3.3 Interesų konfliktai ir savarankiškumas	22
3.3.1 Informacija	24
3.3.2 Vertinimas	25
3.3.3 Interesų konfliktų deklaravimas	28
3.4 Skiriamas laikas	30
3.4.1 Skiriamo laiko sąvoka	30
3.4.2 Informacija	30
3.4.3 Vertinimas	31
3.5 Valdymo organo kolektyvinis tinkamumas	40

3.5.1	Informacija	43
3.5.2	Vertinimas	43
3.6	Valdybos narių asmeninės atsakomybės vertinimas	44
3.6.1	Taikymo sritis	45
3.6.2	Nustatyti faktai	45
3.6.3	KIT kriterijai ir išsamus vertinimas	47
3.6.4	Procesas	49
3.6.5	Informacijos rinkimas ir kompetencijos ir tinkamumo vertinimo pokalbis	49
3.6.6	Vertinimo rezultatas	50
4	Su kompetencijos ir tinkamumo vertinimu susiję leidimai	51
4.1	Papildomos nevykdomojo direktoriaus pareigos	51
4.1.1	Informacija	51
4.2	Pirmininko ir generalinio direktoriaus funkcijų sujungimas	52
4.2.1	Vertinimas	53
4.3	Paraiškų dėl leidimo eiti papildomas nevykdomojo direktoriaus pareigas arba sujungti pirmininko ir generalinio direktoriaus funkcijas teikimo procesas	53
4.3.1	Paraišką teikia kredito įstaiga ar paskirtasis asmuo?	54
4.3.2	Kada paraiška turi būti pateikta?	54
4.3.3	Vienu metu teikiamų kelių KIT paraiškų sujungimas	54
5	Situacijos, kai turi būti atliekamas kompetencijos ir tinkamumo vertinimas, išskyrus atvejus, kai atliekamas pirminis vertinimas narį skiriant į pareigas pirmą kartą	55
5.1	Funkcijų pasikeitimas, kadencijos pratęsimas ir pasitraukimas iš pareigų	55
5.1.1	Bendroji taisyklė	55
5.1.2	Funkcijų pasikeitimas	55
5.1.3	Kadencijos pratęsimas	56
5.1.4	Pasitraukimas iš pareigų	56

5.2	Pakartotiniai vertinimai	56
5.3	Vertinimas	57
5.3.1	Pakartotinio vertinimo 1 etapas (prudencinis naujų faktų, jų reikšmingumo ir jų poveikio rimtumo vertinimas)	58
5.3.2	Pakartotinio vertinimo 2 etapas (galutinio ECB sprendimo priėmimas)	61
5.3.3	Bendro pobūdžio gairės, ar dėl naujo fakto reikia atlikti pakartotinį vertinimą	61
6	Pokalbiai	65
6.1	Paskirtis	65
6.2	ECB pozicija dėl pokalbių	65
6.3	Laikas	67
6.4	Procedūriniai aspektai	68
6.4.1	Pranešimas	68
6.4.2	Pokalbis	68
7	Pranešimai, sprendimai ir papildomos nuostatos	69
7.1	Pranešimas apie planuojamus paskyrimus	69
7.2	Sprendimo tipai	70
7.2.1	Terminai	70
7.2.2	Klausymai	71
7.2.3	ECB sprendimas ir pranešimas	71
7.3	Teigiamas sprendimas su sąlyga	72
7.3.1	Priežiūros praktika	72
7.4	Teigiamas sprendimas su įpareigojimu	74
7.5	Teigiamas sprendimas su rekomendacijomis ar lūkesčiais	74
7.6	Kiti įgaliojimai	75
7.6.1	Pakartotiniai vertinimai ir pašalinimas	75
8	Naudingos nuorodos	76

Įžanginis žodis

Šiame vadove sąvokos „kredito įstaiga“ ir „prižiūrimas subjektas“¹ vartojamos sinonimiškai.

Sinonimiškai vartojamos ir sąvokos „narys“ ir „paskirtasis asmuo“².

Sąvoka „kompetentinga institucija“ apima ir NKI, ir ECB.

Kitos įvairios sąvokos apibrėžtos tekste ir išnašose. Sąvokų apibrėžčių rasite ir [pagrindiniame ECB glosarijuje](#).

Kredito įstaigos³ valdymo organo nariai turi būti tinkami savo pareigoms eiti ir turi būti parinkti taip, kad kredito įstaigos valdymas būtų veiksmingas, o sprendimų priėmimo procesas – subalansuotas. Tai svarbu ne tik pačios kredito įstaigos saugumui ir patikimumui, bet ir visam bankų sektoriui, nes taip didėja plačiosios visuomenės pasitikėjimas tais, kurie valdo euro zonos finansų sektorių.

Nuo 2014 m. lapkričio 4 d. ECB pavesta priimti sprendimus dėl visų valdymo organų narių skyrimo tiesiogiai jo prižiūrimose svarbiose kredito įstaigose. Šio naujos redakcijos Kompetencijos ir tinkamumo vertinimo vadovo, kuriuo pakeičiama ankstesnė vadovo versija, paskutinį kartą atnaujinta 2018 m. gegužės mėn., paskirtis – išsamiau paaiškinti, kokios pozicijos ECB laikosi ir kokią priežiūros praktiką bei procesus taiko vertindamas svarbių kredito įstaigų valdymo organų narių tinkamumą, ir išdėstyti pagrindinius ECB lūkesčius šiuo klausimu.

Šiame vadove aprašyta pozicija, priežiūros praktika ir procesai laikui bėgant gali būti koreguojami. Tad šis vadovas turėtų būti naudojamas kaip praktinė pagalbinė priemonė, kuri bus reguliariai atnaujinama pagal naujausius tarptautinės ir Europos teisės bei reguliavimo pokyčius bei atsižvelgiant į kompetencijos ir tinkamumo priežiūros srityje įgytą patirtį.

Šis vadovas nėra teisiškai privalomas dokumentas ir jokių būdu nėra viršesnis už atitinkamų ES arba nacionalinės teisės aktų reikalavimus. Juo taip pat nenustatomos jokios naujos taisyklės ar reikalavimai.

Kai tik įmanoma, šiame vadove vartojamos tokios pačios sąvokos, kokios yra vartojamos Kapitalo reikalavimų direktyvoje (KRD)⁴, bendrose ESMA ir EBI gairėse dėl tinkamumo⁵ ir EBI vidaus valdymo gairėse⁶. Pavyzdžiui, sąvoka „valdymo organas“ reiškia bet kokių vidaus valdymo struktūrų organus, atliekančius valdymo arba priežiūros funkcijas.

Šiuo vadovu nesiekama propaguoti kokios nors konkrečios vidaus valdymo struktūros – jis taikomas visoms esamoms struktūroms.

¹ Visos įstaigos – tiek kredito įstaigos, tiek (mišrią veiklą vykdančios) finansų kontroliuojančiosios bendrovės, – kurias tiesiogiai prižiūri ECB (svarbios įstaigos).

² Asmuo, kurį siūloma skirti valdymo organo nariu arba kuris į šias pareigas jau paskirtas.

³ Kaip apibrėžta 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 575/2013 dėl prudencinių reikalavimų kredito įstaigoms ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012 (OL L 176, 2013 6 27) (Kapitalo reikalavimų reglamentas, KRR) 4 straipsnio 1 dalies 1 punkte.

⁴ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/36/ES dėl galimybės verstis kredito įstaigų veikla ir dėl riziką ribojančios kredito įstaigų priežiūros, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2002/87/EB ir panaikinamos direktyvos 2006/48/EB bei 2006/49/EB (OL L 176, 2013 6 27, p. 338).

⁵ [Bendros ESMA ir EBI gairės dėl valdymo organo narių ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų tinkamumo vertinimo](#) pagal Direktyvą 2013/36/ES ir Direktyvą 2014/65/ES (EBA/GL/2017/12).

⁶ [EBI vidaus valdymo gairės](#) pagal Direktyvą 2013/36/ES (EBA/GL/2017/11).

Pagrindiniai principai

Už pirminį ir nuolatinį valdymo organo narių ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų tinkamumo vertinimą visų pirma atsakingos pačios kredito įstaigos.

Priežiūros institucija tikisi, kad paskirtasis asmuo atskleis informaciją, kiek jam yra žinoma, apie visus aktualius procesus (bylas) ir kad su ECB bei nacionaline kompetentinga institucija (NKI) komunikuos skaidriai ir sąžiningai. Priežiūros institucijos pareikalauti dokumentai turi būti pateikti, kai tik įmanoma. Jei reikalaujamos informacijos ar dokumento gauti ir pateikti neįmanoma, turėtų būti aiškiai nurodoma to priežastis.

Šiame vadove aprašoma, kokios pozicijos laikosi ir kokią priežiūros praktiką bei procesus taiko Bendro priežiūros mechanizmo (BPM) kompetentingos institucijos; jis parengtas kaip praktinė pagalbinė priemonė, kuri laikui bėgant bus atnaujinama ir tobulinama.

Vadove aprašyta pozicija nesumažina nacionalinės teisės reikalavimų galios. Tačiau ECB ir NKI siekia, kai tik įmanoma, nacionalinės teisės reikalavimus interpretuoti nuosekliai, pagal vadove išdėstytą poziciją.

Kompetencijos ir tinkamumo vertinimai atliekami kiekvienu konkrečiu atveju individualiai, tad šiuo vadovu turėtų būti remiamasi tik kaip praktine pagalbine priemone. Kiekvienu konkrečiu atveju atliekama individualios padėties analizė ir priimama individuali priežiūrinė nuomonė.

Vadove aprašyta priežiūros praktika grindžiama proporcingumo principu, t. y. atsižvelgiama į priežiūros kredito įstaigos dydį, sisteminę svarbą ir rizikos profilį ir siekiama, kad priežiūrai skiriami išteklių, kurie nėra neriboti, būtų paskirstyti efektyviai.

Kompetentingų institucijų atliekamas tinkamumo vertinimas yra prudencinis ir prevencinis ir labai priklauso nuo turimos informacijos. Jis skiriasi nuo baudžiamosios ar administracinės teisės pažeidimų nagrinėjimo procedūrų.

Į kompetencijos ir tinkamumo vertinimus atsižvelgiama vykdant nuolatinę kredito įstaigos vidaus valdymo priežiūrą. Sprendimuose dėl kompetencijos ir tinkamumo gali būti nustatyta sąlygų, kurių vykdymas gali būti stebimas nuolatinės priežiūros metu. Ir atvirkščiai – vykdant nuolatinę priežiūrą gali būti nuspręsta iš naujo įvertinti valdymo organo narius, gali būti nustatyta kolektyvinio tinkamumo spragų arba gali būti pateikta pastabų dėl nario skyrimo naujai kadencijai.

1 ECB vykdomų kompetencijos ir tinkamumo vertinimų objektas

Šiame vadove aptariami visų ECB tiesiogiai prižiūrimų įstaigų (svarbių įstaigų), t. y. kredito įstaigų arba (mišrią veiklą vykdančių) finansų kontroliuojančiųjų bendrovių⁷, tiek valdymo funkciją atliekančio valdymo organo narių (vykdomųjų direktorių), tiek priežiūros funkciją atliekančio valdymo organo narių (nevykdomųjų direktorių) kompetencijos ir tinkamumo vertinimai, taip pat ir kompetencijos ir tinkamumo vertinimai, kai nagrinėjami prašymai suteikti banko veiklos leidimus arba patvirtinti kvalifikuotųjų akcijų paketų procedūras. Remiantis BPM reglamento⁸ 6 straipsnio 4 dalimi, mažiau svarbių įstaigų valdymo organų narių skyrimas įprasta tvarka (t. y. kai tai nesusiję su banko veiklos leidimu ar kvalifikuotuoju akcijų paketu) priklauso NKI kompetencijai.

Šis vadovas taikomas ir visose dalyvaujančiose valstybėse narėse atliekant svarbių įstaigų filialų, įsteigtų kitose dalyvaujančiose⁹ ES valstybėse narėse ar trečiojoje šalyje, pagrindines funkcijas atliekančių asmenų bei vadovų vertinimus¹⁰ (nepažeidžiant taikomų nacionalinės teisės reikalavimų). Pagrindines funkcijas atliekančių asmenų ir filialų vadovų vertinimo kriterijai priklauso nuo nacionalinės teisės¹¹. Remiantis BPM reglamento 9 straipsnio 2 dalimi, ECB vykdo ir tam tikrus nacionalinėje teisėje įtvirtintus įgaliojimus¹². Toliau išdėstytomis gairėmis gali būti vadovaujama ir aiškinant kriterijus, taikomus pagal atitinkamas nacionalinės teisės nuostatas.

⁷ Dėl (mišrią veiklą vykdančių) finansų kontroliuojančiųjų bendrovių žr. KRD 121 straipsnį.

⁸ 2013 m. spalio 15 d. Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1024/2013, kuriuo Europos Centriniam Bankui pavedami specialūs uždaviniai, susiję su rizikos ribojimu pagrįstos kredito įstaigų priežiūros politika (OL L 287, 2013 10 29, p. 63).

⁹ Kaip apibrėžta BPM reglamento 2 straipsnio 1 dalyje.

¹⁰ Kadangi pagrindines funkcijas atliekančių asmenų ir filialų vadovų vertinimas atliekamas vadovaujantis nacionalinės teisės reikalavimais, atitinkamos sąvokos (pagrindines funkcijas atliekantys asmenys ir filialų vadovai) apibrėžtos atitinkamas KRD nuostatas įgyvendinančiuose nacionalinės teisės aktuose. Pagal bendras ESMA ir EBI gaires dėl tinkamumo, pagrindines funkcijas atliekančiais asmenimis turėtų būti laikomi bent jau vidaus kontrolės funkcijas vykdančių padalinių vadovai ir vyriausieji finansininkai, jeigu jie nėra valdymo organo nariai. Dėl padalinių vadovų pažymėtina, kad gairėse (10 pastraipa, įvadas ir pagrindimas) nustatytas reikalavimas kompetentingoms institucijoms įvertinti asmenis, kurie faktiškai vadovauja padaliniui.

¹¹ Nacionalinės teisės aktai, kuriais į nacionalinę teisę perkeltos KRD 74 ir 88 straipsnių nuostatos (dėl pagrindines funkcijas atliekančių asmenų) ir KRD 91 straipsnio nuostatos (dėl filialų vadovų).

¹² Išsamiau apie tai skaitykite ECB 2017 m. kovo 31 d. [laiške](#) prižiūrimiems subjektams, kuriame išsamiau išaiškinama ECB teisė vykdyti priežiūros įgaliojimus, suteiktus pagal nacionalinę teisę.

2 Teisinis pagrindas

2.1 BPM reglamentas ir BPM pagrindų reglamentas

Kompetencijos ir tinkamumo priežiūra yra vienas iš ECB pavestų uždavinių, kuriuos vykdyti jis turi išimtinę kompetenciją. BPM reglamento 4 straipsnio 1 dalies e punkte nustatyta, kad kompetencijos ir tinkamumo vertinimai yra sudėtinė ECB vykdomos kredito įstaigų bendros vidaus valdymo tvarkos priežiūros dalis.

Kompetencijos ir tinkamumo reikalavimų vykdymas išsamiau reglamentuotas BPM pagrindų reglamento¹³ 93 ir 94 straipsniuose. BPM pagrindų reglamente nustatytos ir prižiūrimų subjektų pareigos pateikti atitinkamai NKI tam tikrą informaciją apie jų valdymo organų narių tinkamumą. 93 straipsnyje nustatytas reikalavimas pranešti apie valdymo organo narių pasikeitimus, o 94 straipsnyje – apie naujus faktus ir visus kitus dalykus, kurie galėtų turėti poveikio pareigai užtikrinti, kad kredito įstaigos valdymo organus visada sudarytų tinkami nariai.

Po svarbių kredito įstaigų valdymo organų narių kompetencijos ir tinkamumo (KIT) vertinimų ECB priima sprendimus dėl narių tinkamumo. Vykdydamas šią funkciją ECB gali naudotis jam BPM reglamentu suteiktais įgaliojimais, pavyzdžiui, teise gauti informaciją (taip pat ir per pokalbius) ir sprendimuose dėl kompetencijos ir tinkamumo iškelti sąlygų, nustatyti įpareigojimų, pateikti rekomendacijų, išdėstyti lūkesčius ar įspėti.

2.2 KRD ir nacionalinė teisė

BPM reglamento 4 straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos pirmame sakinyje nustatyta, kad vykdydamas jam pavestus priežiūros uždavinius ECB privalo taikyti visą atitinkamą Sąjungos teisę ir – kai tokią Sąjungos teisę sudaro direktyvos – nacionalinės teisės aktus, kuriais tos direktyvos perkeltos į nacionalinę teisę. Tinkamumo reikalavimai glaustai išdėstyti KRD 91 straipsnyje. Šioje direktyvoje nustatyti valdymo organo kompetencijos ir tinkamumo standartai, tačiau nepatikslinkama, kokie konkrečiai kriterijai ar priežiūros procedūra turėtų būti taikoma (pvz., ar priežiūros institucija turėtų iš anksto (*ex ante*) patvirtinti valdymo organo nario skyrimą, ar užtenka tik po fakto (*ex post*) informuoti kompetentingą instituciją apie paskyrimą).

Todėl ECB, priimdamas sprendimus dėl kompetencijos ir tinkamumo, taiko privalomuose nacionalinės teisės aktuose, kuriais įgyvendinamos KRD 91 straipsnio nuostatos, nustatytus esminius kompetencijos ir tinkamumo reikalavimus. Kadangi KRD 91 straipsnio nuostatomis užtikrinamas tik minimalus suderinimo lygis, jį įgyvendinantys nacionalinės teisės aktai vienokiu ar kitokiu mastu skiriasi. Kai kurios

¹³ 2014 m. balandžio 16 d. Europos Centrinio Banko reglamentas (ES) Nr. 468/2014, kuriuo sukuriama Europos Centrinio Banko, nacionalinių kompetentingų institucijų ir nacionalinių paskirtųjų institucijų bendradarbiavimo Bendrame priežiūros mechanizme struktūra (BPM pagrindų reglamentas) (ECB/2014/17) (OL L 141, 2014 5 14, p. 1).

valstybės narės nustatė daugiau reikalavimų, negu privaloma pagal KRD 91 straipsnį.

2.3 ESMA / EBI gairės

Be nacionalinės teisės aktų, kuriais į nacionalinę teisę perkeltos KRD nuostatos, ECB laikosi ir bendrų ESMA ir EBI gairių dėl tinkamumo bei EBI vidaus valdymo gairių. Šis vadovas nepakeičia bendrų ESMA ir EBI gairių dėl tinkamumo ar EBI vidaus valdymo gairių. Jame tik paaiškinami ECB atliekamų tinkamumo vertinimų procesai ir išdėstomi pagrindiniai ECB lūkesčiai.

2.4 BPM pozicija, priežiūros praktika ir procesai

Kompetentingos institucijos, vertindamos kredito įstaigos valdymo organo narių tinkamumą, turi teisės aktų reikalavimus taikyti praktikoje. Kad teisiniai reikalavimai būtų taikomi nuosekliai, reikia sukurti bendrą priežiūros praktiką ir procesus ir paaiškinti, kaip teisiniai reikalavimai turėtų būti interpretuojami.

Todėl ECB kartu su NKI parengė pozicijos kompetencijos ir tinkamumo kriterijų klausimu ir priežiūros praktikos aprašus, kuriuose išsamiau išdėstoma, kaip BPM kompetentingos institucijos kiekvienu konkrečiu atveju individualiai taiko į nacionalinę teisę perkeltas KRD nuostatas, bendras ESMA ir EBI gaires dėl tinkamumo ir EBI vidaus valdymo gaires. Pozicija nesumažina nacionalinės teisės galios ir atitinka abejas minėtas gaires. ECB ir NKI laikosi šiame vadove išdėstytos pozicijos, jeigu ji neprieštaruoja privalomiems nacionalinės teisės aktams. Pozicija bus peržiūrima atsižvelgiant į ilgainiui įgysimą kompetencijos ir tinkamumo priežiūros patirtį, į Europos bei tarptautinės teisės ir reguliavimo pokyčius ir į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo pateiktą KRD nuostatų išaiškinimą.

3 Vertinimo kriterijai

Valdymo organo narių¹⁴ kompetencija ir tinkamumas vertinami pagal šiuos KRD 91 straipsnyje nustatytus penkis kriterijus: i) patirtis, ii) reputacija, iii) interesų konfliktai ir savarankiškumas, iv) pareigoms skiriamas laikas ir v) kolektyvinis tinkamumas. Išsamiau šie kriterijai aprašyti tolesniuose skyriuose¹⁵.

3.1 Patirtis

3.1.1 Praktinė patirtis ir teorinės žinios

Valdymo organo nariai turi turėti pakankamai nepasenusių žinių, įgūdžių ir patirties savo funkcijoms vykdyti. Jie turi pakankamai gerai išmatyti ir tas sritis, už kurias nebus tiesiogiai asmeniškai atsakingi, tačiau bus atsakingi kolektyviai kartu su kitais valdymo organo nariais. Už tai, kad į valdymo organo narius būtų atrinkti ir nominuoti šiuos būtinus pakankamų žinių, įgūdžių ir patirties reikalavimus tenkinantys asmenys, visų pirma atsakingos pačios kredito įstaigos. Vertinimas atliekamas – laikantis nacionalinės teisės aktų reikalavimų – prieš paskiriant asmenį į pareigas, o taip pat ir vėliau, kai tik prireikia (pvz., iš esmės pasikeitus atsakomybės sritims).

Ši vadovo dalis skirta tam, kad valdymo organo nario tinkamumo vertinimo kontekste KRD vartojama sąvoka „patirtis“ būtų interpretuojama vienodai. Vadove apibrėžiama, kokią patirtį paskirtasis asmuo privalo turėti, kad būtų galima daryti prielaidą, jog jis turi pakankamai patirties jam numatytoms funkcijoms įstaigoje vykdyti. Aprašomas dvietaapis paskirtojo asmens patirties vertinimo metodas.

Remiantis bendromis ESMA ir EBI gairėmis dėl tinkamumo, sąvoka „patirtis“ susideda iš praktinių ir teorinių aspektų ir apima įgūdžius bei žinias. Vertinamos tiek teorinės žinios, įgytos švietimo įstaigose ir keliant kvalifikaciją mokymuose¹⁶, tiek praktinė patirtis, įgyta ankstesnėse pareigose.

Visi valdymo organo nariai privalo turėti bazinių teorinių žinių bankininkystės srityje, kurios gali būti įgytos per praktinę patirtį arba per mokymus¹⁷.

Jeigu paskirtasis asmuo kartu eina ir, pavyzdžiui, vyriausiojo rizikos valdytojo, vyriausiojo finansininko, vyriausiojo atitikties užtikrinimo pareigūno, vidaus audito

¹⁴ Vertinimo kriterijai taikomi *mutatis mutandis* atliekant ir svarbių įstaigų filialų, įsteigtų kitose dalyvaujančiose ES valstybėse narėse ar trečiojoje šalyse (nepažeidžiant taikomų nacionalinės teisės reikalavimų), pagrindines funkcijas atliekančių asmenų bei vadovų vertinimus.

¹⁵ Šiame vadove pateiktomis gairėmis dėl KRD 91 straipsnyje nustatytų kriterijų gali būti vadovaujamas aiškinant ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų bei filialų vadovų atžvilgiu pagal atitinkamas nacionalinės teisės nuostatas taikomus kriterijus.

¹⁶ Pagal Gairėse pateiktą apibrėžtį, teorinė patirtis iš esmės yra tas pats, kas teorinės žinios.

¹⁷ Teorinės žinios gali būti įgyjamos ir per mokymus jau pradėjus eiti pareigas.

tarnybos vadovo, audito komiteto pirmininko arba rizikos komiteto pirmininko pareigas, turi būti įvertinta ir jo specializuota patirtis atitinkamoje srityje.

3.1.2 Informacija

Teikdamos paraišką dėl kompetencijos ir tinkamumo¹⁸, kredito įstaigos turėtų pateikti informacijos apie paskirtojo asmens patirtį. Būtina informacija turėtų būti imama iš pamatinių dokumentų (pvz., KIT klausimyno, gyvenimo aprašymo), kuriuose pateikiama visa reikalinga informacija apie asmens kvalifikaciją ir patirtį bei išsilavinimą bankininkystės, finansų ar kitose atitinkamose srityse. Kartu su pateikiama informacija turėtų būti pateiktas įstaigos patvirtinimas, kad paskirtasis asmuo yra tinkamas numatytoms funkcijoms atlikti. Jeigu paskirtasis asmuo neturi būtinojo stažo pakankamos patirties prezumpcijai (žr. toliau nurodytas būtinojo stažo normas), įstaiga turės nurodyti patirtį papildančius (arba jos trūkumą kompensuojančius) veiksnius.

3.1.3 Vertinimas

Vertinant paskirtojo asmens teorines žinias ir praktinę patirtį būtina atsižvelgiama į konkrečių jo vykdysimų funkcijų ir visos įstaigos pagrindines savybes. Kuo šios savybės sudėtingesnės, tuo didesnė patirtis reikalinga. Vertinant paskirtojo asmens teorines žinias ir praktinę patirtį, ypatingas dėmesys skiriamas keletui veiksnių:

- išsilavinimo bankininkystės ar finansinių paslaugų ar kitose atitinkamose srityse, pavyzdžiui, ekonomikos, teisės, apskaitos, audito, administravimo, finansų reguliavimo, strategijų, rizikos valdymo, vidaus kontrolės, finansų analizavimo, informacinių technologijų (IT) ir kiekybinių metodų, lygiui ir pobūdžiui;
- mokymams, kuriuos paskirtasis asmuo baigė, šiuo metu lanko ar planuoja lankyti.

Praktinė patirtis vertinama pagal informaciją apie anksčiau eitas pareigas, pavyzdžiui, jų trukmę, įmonės dydį¹⁹, atsakomybės sritis, pavaldžių darbuotojų skaičių, vykdytos veiklos pobūdį, naujausios įgytos patirties aktualumą šioms pareigoms ir kitus atitinkamus veiksnius.

Paskirtojo asmens patirties vertinimas susideda iš dviejų etapų. Pirma, patirtis vertinama pagal būtinojo stažo normas pakankamos patirties prezumpcijai (pirmas etapas). Jeigu paskirtasis asmuo turi būtinajį stažą, paprastai laikoma, kad jis turi pakankamai patirties, nebent kiti aspektai rodytų kitaip. Antra, jeigu paskirtasis asmuo neturi būtinojo stažo pakankamos patirties prezumpcijai arba jeigu dėl įstaigos ar asmens vykdysimų funkcijų specifikos reikalinga specifinė teorinė ir (arba) praktinė patirtis, būtina atlikti išsamų vertinimą (antras etapas). Šis dvietapio vertinimo procesas netaikomas tais atvejais, kai asmuo skiriamas kitai kadencijai, o

¹⁸ Pagal nacionalinę teisę teikiamos paraiškos ar pranešimai dėl kompetencijos ir tinkamumo.

¹⁹ Kita nei prižiūrimas subjektas organizacija.

dėl ankstesnės kadencijos ECB jau buvo priėmęs KIT sprendimą. Tokiu atveju daroma prielaida, kad patirtis yra pakankama, nebent kiti aspektai rodytų kitaip.

3.1.3.1 Teorinės žinios

Visi valdymo organo nariai privalo turėti bazinių teorinių bankininkystės srities žinių, susijusių su toliau išvardytais klausimais. Jeigu narys turi praktinės patirties bankininkystės srityje, laikoma, kad jis tų žinių turi. Teorinių bankininkystės srities žinių trūkumas gali būti mažinamas atitinkamais mokymais.

Priklausomai nuo įstaigos verslo modelio, gali būti reikalaujama turėti skirtingų bazinių bankininkystės srities žinių.

Visi valdymo organo nariai privalo turėti bazinių teorinių bankininkystės srities žinių, susijusių su:

1. bankininkyste ir finansų rinkomis;
2. reguliavimo sistema ir teisiniais reikalavimais;
3. strateginiu planavimu, įstaigos verslo strategijos arba verslo plano ir jų įgyvendinimo proceso supratimu;
4. rizikos valdymu (įstaigos pagrindinių rizikos rūšių nustatymu, vertinimu, stebėseną, kontrole ir mažinimu);
5. apskaita ir auditu;
6. įstaigos veiklos procedūrų veiksmingumo vertinimu, veiksmingo vidaus valdymo, priežiūros ir kontrolės užtikrinimu;
7. įstaigos finansinės informacijos supratimu, svarbiausių problemų nustatymu remiantis šia informacija ir tinkamų kontrolės bei kitų priemonių taikymu²⁰.

3.1.3.2 Praktinė patirtis

Praktinė patirtis vertinama pagal patirties aktualumą, patirties trukmę metais ir patirtį einant vadovaujamas pareigas. Vertinimas atliekamas pagal informaciją apie anksčiau eitas pareigas, atsižvelgiant į jų trukmę, įstaigos dydį, atsakomybės sritis, pavaldžių darbuotojų skaičių, vykdytos veiklos pobūdį, įgytos patirties aktualumą šioms pareigoms, kada ši patirtis buvo įgyta ir t. t.

Valdymo (vykdomąją) funkciją atliekančio valdymo organo nariams taikomi kitokie reikalavimai nei priežiūros (nevykdomąją) funkciją atliekančio valdymo organo nariams, nes jų funkcijos ir atsakomybės sritys yra skirtingo pobūdžio.

²⁰ Bendros ESMA ir EBI gairės dėl tinkamumo.

1 lentelė

Vykdomąją funkciją atliekančio valdymo organo narių būtinojo stažo normos pakankamos patirties prezumpcijai

Generalinis direktorius	Direktorius
Vykdomasis: dešimties metų neseniai įgyta ²¹ praktinė patirtis su bankininkyste ar finansinėmis paslaugomis susijusiose srityse. Didelę dalį šio laiko paskirtasis asmuo turėtų būti ėjęs aukštesnio rango vadovo pareigas ²² .	Vykdomasis: penkerių metų neseniai įgyta praktinė darbo aukštesnio rango vadovo pareigose patirtis su bankininkyste ar finansinėmis paslaugomis susijusiose srityse.

Pastaba: teorinės žinios privalomos visais atvejais.

2 lentelė

Priežiūros funkciją atliekančio valdymo organo narių būtinojo stažo normos pakankamos patirties prezumpcijai

Pirmininkas	Direktorius
Nevykdomasis: dešimties metų neseniai įgyta praktinė patirtis pareigoms aktualioje srityje ²³ . Didelę dalį šio laiko paskirtasis asmuo turėtų būti ėjęs aukštesnio rango vadovo pareigas ir turėtų turėti nemažą teorinių žinių bagažą bankininkystės ar panašioje pareigoms aktualioje srityje.	Nevykdomasis: trejų metų neseniai įgyta praktinė darbo aukšto rango vadovo pareigose ²⁴ patirtis (įskaitant teorines žinias bankininkystės srityje). Priklausomai nuo einamų pareigų, aktualia gali būti laikoma ir praktinė patirtis, įgyta einant administracines ar akademinės pareigas.

Pastaba: teorinės žinios privalomos visais atvejais.

Praktinė patirtis vertinama dviem etapais:

1 etapas. Vertinimas pagal būtinojo stažo normas

Paskirtojo asmens patirtis vertinama pagal būtinojo stažo normas pakankamos patirties prezumpcijai (žr. 1 ir 2 lenteles pirmiau). Jeigu būtinojo stažo normos tenkinamos, paprastai laikoma, kad paskirtasis asmuo reikalingą patirtį turi. Kaip minėta pirmiau, valdymo (vykdomąją) funkciją atliekančio valdymo organo nariams taikomi reikalavimai skiriasi nuo priežiūros (nevykdomąją) funkciją atliekančio valdymo organo nariams taikomų reikalavimų, nes jų funkcijos ir atsakomybės sritys yra skirtingo pobūdžio. Būtinojo stažo normų taikymas nesumažina nacionalinės teisės aktų galios – jeigu būtinojo stažo normos netenkinamos, tai dar nereiškia, kad paskirtasis asmuo nėra „kompetentingas ir tinkamas“. Be to, dėl įstaigos specifikos (pvz., pobūdžio, dydžio ir veiklos sudėtingumo ar jos padėties rinkoje) arba dėl pareigų specifikos (pvz., jeigu paskirtajam asmeniui bus patikėta specifinė atsakomybė už sudėtingus klausimus, pvz., rizikos, IT ar klimato ir aplinkos rizikos²⁵) gali būti reikalinga, kad paskirtasis asmuo turėtų specializuotą kompetenciją, kurios į nurodytas būtinojo stažo normas neįtrauktos.

²¹ Įgyta ne anksčiau nei per pastaruosius dvejus metus.

²² Viena pakopa žemesnės negu valdymo funkcijas vykdančio valdymo organo nario.

²³ Nevykdomojo pirmininko ar nevykdomojo direktoriaus patirtis gali būti platesnės srities negu vykdomojo direktoriaus.

²⁴ Viena arba dviem pakopomis žemesnėse negu valdymo funkciją atliekančio valdymo organo nario.

²⁵ Įstaigos savo organizacinėje struktūroje turėtų priskirti atsakomybę už klimato ir aplinkos rizikos valdymą pagal trijų lygių kontrolės modelį. 5.4, 5.5 ir 5.6 lūkesčiai susiję atitinkamai su rizikos valdymo, atitikties užtikrinimo ir vidaus audito funkcijomis. [Vadovas dėl klimato ir aplinkos rizikos. Priežiūriniai lūkesčiai dėl rizikos valdymo ir informacijos atskleidimo](#), Europos Centrinis Bankas, 2020 m. lapkričio mėn.

2 etapas. Papildomas vertinimas

Jeigu paskirtasis asmuo neturi būtinojo stažo pakankamos patirties prezumpcijai, jis vis tiek gali būti laikomas tinkamu, jeigu tik įstaiga gali tinkamai tai pagrįsti. Be to, kaip minėta pirmiau, dėl įstaigos arba pareigų specifikos gali būti reikalinga, kad paskirtasis asmuo turėtų specializuotų kompetencijų, kurių turėjimo neįmanoma nustatyti vertinant pagal būtinojo stažo normas (1 etapas). Todėl atliekamas papildomas paskirtojo asmens patirties vertinimas. Jį vykdant atsižvelgiama ir į tai, kad turi būti užtikrinta pakankama įvairovė, kad valdymo organas turi būti sudarytas iš patirties įvairiose srityse turinčių asmenų ir kad kai kuriose šalyse taikomas reikalavimas, jog tarp valdymo organo narių būtų ir darbuotojų atstovų.

Norint pagrįsti tinkamumą galima, pavyzdžiui, pateikti mokymų planą (kai paskirtojo asmens patirtis kurioje nors srityje nepakankama), įrodyti, kad kartu su esamais valdymo organo nariais bus užtikrintas kolektyvinis tinkamumas, skirti asmenį į konkrečias pareigas ribotam laikui (pvz., kai įstaiga likviduojama) arba įrodyti, kad paskirtasis asmuo turi įstaigai reikalingos specifinės teorinės arba praktinės patirties.

Pareigoms keliamų būtinojo stažo normų netenkinantis priežiūros funkciją atliekančio valdymo organo narys vis tiek gali būti laikomas tinkamu, jeigu jis: i) turi patirties ar kompetencijų, kurios yra svarbios tenkinant specifinius įstaigos poreikius (pvz., IT ar klimato ir aplinkos rizikos srityse); ii) yra sutaręs su įstaiga, kad dalyvaus mokymuose, kuriais pašalins bazinių žinių bankininkystės srityje spragas ir iii) tenkina visus kitus kompetencijos ir tinkamumo reikalavimus. Atsižvelgiant į vis didėjančią klimato ir aplinkos riziką kaip vieno iš finansų įstaigų patiriamos finansinės rizikos šaltinių aktualumą, taip pat į tai, kad ši rizika tapo priežiūros institucijų dėmesio objektu, žinios ir (arba) patirtis šioje specifinėje srityje bus laikoma aktualia ir svarbia bendram valdymo organo tinkamumui ir įvairovei (žr. 3.5 dalį).

Tam tikrais atvejais likę trūkumai gali būti šalinami papildomomis nuostatomis²⁶, pavyzdžiui, dėl mokymų, siekiant užpildyti praktinės patirties arba teorinių bankininkystės srities žinių spragas (žr. 7 dalį).

3.1.4 Specifiniai atvejai

Dėl darbuotojų atstovų gali būti taikomos specifinės nacionalinės teisės nuostatos.

Mažų taupomųjų bankų ir (arba) kooperatyvų atveju patirties kriterijus gali būti laikomas įvykdytu, jeigu prižiūrimas subjektas ir (arba) kooperatyvų grupė pateikia tinkamą ir laiku įvykdysimą paskirtojo asmens mokymų planą.

Specializuotoje verslo srityje veiklą vykdančio prižiūrimo subjekto atveju patirtis toje specializuotoje srityje laikoma tinkama patirtimi.

²⁶ Tai gali būti sąlyga, įpareigojimas arba rekomendacija.

3.2 Reputacija

Valdymo organo nariai visada privalo būti pakankamai geros reputacijos. Paskirtojo asmens reputacija laikoma pakankamai gera, jeigu nėra objektyvaus ir įrodomo pagrindo manyti kitaip, pirmiausia atsižvelgiant į turimą aktualią informaciją apie šioje dalyje išvardytus veiksniai ir aplinkybes.

Paskirtojo asmens reputacija nėra laikoma pakankamai gera, jeigu jo elgesys asmeniniame arba profesiniame gyvenime kelia reikšmingų abejonių, ar jis gebės užtikrinti patikimą ir riziką ribojantį įstaigos valdymą. Nepažeidžiant jokių pagrindinių teisių, vertinant gerą reputaciją, sąžiningumą ir dorumą atsižvelgiama į visus svarbius įrašus apie teistumą baudžiamąja arba administracine tvarka, atkreipiant dėmesį į teistumo arba kaltinimo pobūdį, dalyvaujančio asmens vaidmenį, skirtą nuobaudą, pasiektą proceso stadiją, nustatytų faktų įrodymų svorį ir visas taikytas rehabilitacines priemones. Įvertinamos ir supančios aplinkybės, įskaitant atsakomybę lengvinančias aplinkybes, įvykdyto nusižengimo sunkumas ir administracinės ar priežiūros priemonės griežtumas, nuo nusižengimo padarymo praėjęs laikas, paskirtojo asmens elgesys nuo nusižengimo ar priemonės, nusižengimo ar priemonės aktualumas paskirtojo asmens funkcijoms. Visi įrašai apie atitinkamą teistumą baudžiamąja ar administracine tvarka vertinami atsižvelgiant į nacionalinės teisės aktuose nustatytus senaties terminus.

Kadangi asmuo gali būti tik geros arba blogos reputacijos, reputacijos reikalavimui ir jos vertinimui proporcingumo principas netaikomas – visų įstaigų vertinimas vykdomas vienodai.

ECB dažnai tenka susidurti su situacija, kai paskirtajam asmeniui ar valdymo organo nariui yra arba buvo iškelta baudžiamoji, administracinė ar civilinė byla²⁷ arba pradėtas kitoks analogiškas teisės aktuose numatytas tyrimas. Kiekvienu atveju ECB įvertins tų aplinkybių reikšmingumą. Nors baudžiamosiose bylose taikoma nekaltumo prezumpcija, jau vien tai, kad asmeniui iškelta byla, gali turėti poveikio jo tinkamumui. Atliekant vertinimą turėtų būti įvertinta visa turima informacija apie paskirtojo asmens tinkamumą, atsižvelgiant ir į bylos stadiją ir įtariamo pažeidimo įrodymų svorį. Tai, kad paskirtasis asmuo buvo nuteistas arba jam buvo skirta sankcija, taip pat yra svarbus faktas ir vertinant paskirtojo asmens reputaciją atsižvelgiama į visus pirmiau išvardytus veiksniai.

Vertinimas atliekamas kiekvienu konkrečiu atveju individualiai. Priežiūros institucijų atliekamas reputacijos vertinimas nėra vien tik formalumas.

ECB neturi įgaliojimų rinkti faktus ar atlikti tyrimus dėl pinigų plovimo prevencijos ir kovos su terorizmo finansavimu reikalavimų pažeidimų ar pinigų plovimo ar terorizmo finansavimo nusikaltimų, tad remiasi atitinkamai pinigų plovimo prevencijos ir kovos su terorizmo finansavimu srityse kompetentingų institucijų ir baudžiamojo persekiojimo institucijų pateikiama informacija. Bus siekiama gauti pinigų plovimo prevencijos ir kovos su terorizmo finansavimu srityse kompetentingų institucijų išvadas, kurios ir bus laikomos pagrindine informacija, reikalinga priimančioms sprendimams.

²⁷ „Byla“ šiame skyriuje reiškia ir nagrinėjamas, ir baigtas bylas.

dėl paskirtojo asmens tinkamumo. Tačiau ECB įvertina tokius faktus ir atlieka savą vertinimą iš prudencinių pozicijų.

3.2.1 Informacija

Kartu su paraiška dėl kompetencijos ir tinkamumo prižiūrimas subjektas ir (arba) paskirtasis asmuo ir (arba) teisminė ar administracinė institucija²⁸ turi pateikti tam tikrą būtiną informaciją apie baudžiamąsias ir svarbias administracines ir civilines bylas. Informacijai gauti gali būti tikslinga surengti pokalbį su paskirtuoju asmeniu. Pokalbis yra kompetentingos institucijos vykdomos faktų surinkimo funkcijos dalis.

Remiantis bendromis ESMA ir EBI gairėmis dėl tinkamumo²⁹, vertinimui atlikti reikalinga iš paskirtojo asmens, prižiūrimo subjekto ir (arba) teisminės / administracinės institucijos gauti toliau išvardytą būtiniausią informaciją apie teisinius procesus ir baudžiamuosius tyrimus.

1. Įrašai apie paskirtojo asmens teistumą.
2. Paskirtojo asmens deklaracija, jeigu tai privaloma pagal nacionalinės teisės aktus.
3. Informacija apie:
 - kompetentingos institucijos vykdytus tyrimus, vykdymo užtikrinimo ar priežiūros procedūras arba sankcijas, su kuriomis paskirtasis asmuo buvo susijęs arba kurios yra susijusios su dalykais, už kuriuos paskirtasis asmuo gali būti laikomas atsakingu;
 - registracijos, leidimo, narystės ar licencijos prekybai, įmonei ar profesijai nesuteikimą, panaikinimą, atšaukimą arba nutraukimą; arba reguliavimo ar valdžios institucijos, profesinės įstaigos ar asociacijos inicijuotą pašalinimą; registracijos, leidimo, narystės ar licencijos nesuteikimo ar panaikinimo ar pašalinimo pagrindą;
 - pareiškimą, ar paskirtasis asmuo arba jo valdomas subjektas kaip skolininkas dalyvauja arba dalyvavo nemokumo arba panašiose bylose (pvz., bankroto), įskaitant išsamesnius duomenis apie tas bylas (kiek laiko praėjo nuo sprendimo priėmimo, jeigu priimtas, procedūros būseną ir (jeigu ji jau baigta) rezultatas; turto arešto ar atsargumo priemonės³⁰; dalyvaujanti įmonė; ar procedūra pradėta dėl paskirtojo asmens ar dėl dalyvaujančios įmonės; informacija apie asmeninį paskirtojo asmens dalyvavimą, ypač ar jis buvo pripažintas atsakingu dėl nemokumo);

²⁸ Gauti tokią informaciją iš atitinkamos institucijos ne visada gali būti įmanoma. Tokiais atvejais informacija turėtų būti gauta iš prižiūrimo subjekto ir (arba) paskirtojo asmens.

²⁹ Bendros ESMA ir EBI gairės šiuo metu peržiūrimos siekiant jose nustatyti, kad prudencinė institucija ir pinigų plovimo prevencijos ir kovos su terorizmo finansavimu institucijos keistųsi informacija.

³⁰ Atsargumo priemonės, tai, pavyzdžiui, teisinės priemonės, kuriomis užtikrinama, kad nesumažėtų pinigų / turto.

- atleidimą iš darbo, iš pasitikėjimo pareigų ar patikėtinio santykių, ar panašią situaciją arba prašymą atsistatydinti iš šių pareigų, išskyrus etatų mažinimą;
 - bet kokios registracijos, leidimo (įskaitant dėl kompetencijos ir tinkamumo), narystės ar licencijos sustabdymą;
 - ar paskirtojo asmens, kaip įsigyjančio asmens arba įstaigos veiklai vadovaujančio asmens, reputacijos vertinimą jau yra atlikusi kita kompetentinga institucija (įskaitant šios institucijos identifikacinius duomenis, vertinimo datą ir vertinimo rezultatų įrodymą), taip pat asmens sutikimą, jeigu jis reikalingas, gauti šią informaciją, kad ją būtų galima apdoroti ir panaudoti atliekant tinkamumo vertinimą;
 - ar paskirtojo asmens vertinimą jau yra atlikusi kita institucija (įskaitant šios institucijos identifikacinius duomenis ir vertinimo rezultatų įrodymą).
4. Informacija apie bet kokias baudžiamąsias ir svarbias³¹ administracines ir civilines bylas (įskaitant sprendimus dėl drausminių priemonių) ir tyrimus, sankcijų skyrimo procedūras ar priemones:
- kaltinimų ar įtarimų ar bet kokių kitokių bylų pobūdis (baudžiamojo, civilinio ar administracinio pobūdžio, įskaitant drausmines priemones (pvz., nušalinimas nuo bendrovės direktoriaus pareigų, bankroto, nemokumo ar panašios procedūros), arba susiję su pasitikėjimo pažeidimu);
 - išnagrinėjus bylą skirta sankcija ar nuobauda (arba, kai byla nebaigta, tikėtina sankcija ar nuobauda apkaltinamojo nuosprendžio atveju);
 - kiek laiko praėjo nuo įtariamo pažeidimo ar nusižengimo;
 - paskirtojo asmens asmeninis dalyvavimas darant pažeidimus, ypač juridinių asmenų padarytus nusižengimus:
 - kai su įtariamu pažeidimu, byla, tyrimu ar sankcija yra tiesiogiai susijęs paskirtasis asmuo – jo dalyvavimo aplinkybės ir priežastys;
 - kai su įtariamu pažeidimu, byla, tyrimu ar sankcija yra susijusi įmonė, kurioje paskirtasis asmuo turi arba turėjo įgaliojimų – duomenys apie paskirtojo asmens funkcijas ir atsakomybės sritis įmonėje, ypač tose verslo srityse, kuriose buvo nustatyta pažeidimų (pvz., ar įtariamo pažeidimo padarymo metu paskirtasis asmuo buvo valdymo organo narys arba vienas iš pagrindines funkcijas atliekančių asmenų

³¹ Svarbios civilinės ar administracinės bylos yra (bet ne tik) bylos bankininkystės, draudimo veiklos, investicinių paslaugų, vertybinių popierių rinkų, mokėjimo priemonių, pinigų plovimo, pensijų, turto valdymo srityse ar bet kuriame reguliuojamame finansų sektoriuje, įskaitant bet kokią oficialų pranešimą apie pradėtą tyrimą arba bylos perdavimą teismui, tebegaliojančias drausmines priemones arba nebaigtas bankroto, nemokumo ar panašias procedūras, arba konkurencijos įstatymo pažeidimus. Bet kokių atveju apie administracines ir civilines bylas teikiama informacija turi apimti bylas, susijusias su penkiais kompetencijos ir tinkamumo kriterijais pagal nacionalinės teisės aktus, kuriais į nacionalinę teisę perkeliama KRD.

ir (arba) buvo atsakingas už tą padalinį ar verslo liniją, dėl kurios iškelta byla (įskaitant skirtas sankcijas ar taikytas priemones));

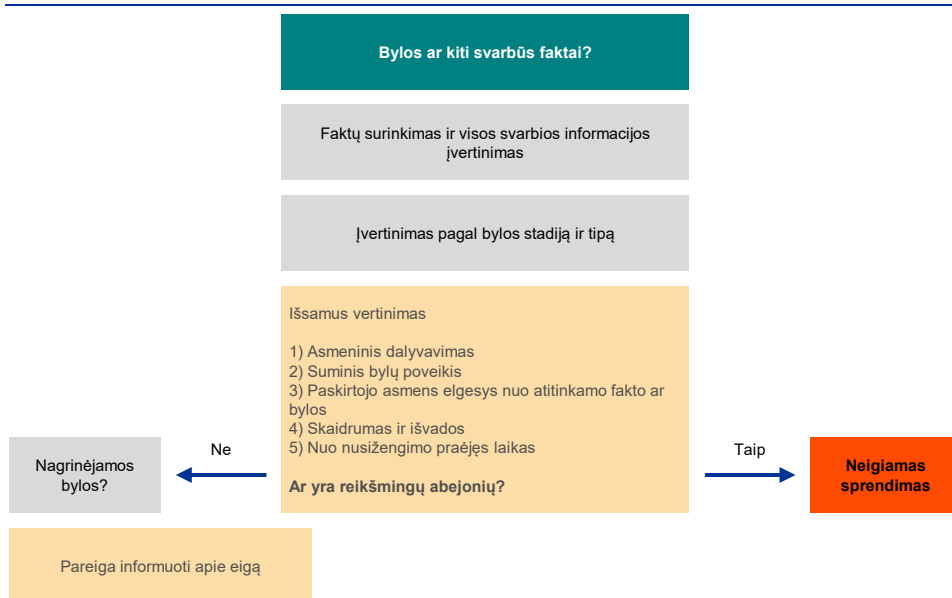
- kai (buvo) įrodytas tiesioginis dalyvavimas ar asmeninė atsakomybė, dėl įtariamo pažeidimo paskirtasis asmuo turi grąžinti gautą atlygį;
- paskirtojo asmens elgesys po nusižengimo padarymo;
- paskirtojo asmens padarytos profesinės įžvalgos:
 - paskirtojo asmens pastebėjimai apie tai, ką jis padarė – turint omenyje jo vaidmenį atitinkamoje įmonėje, – kad įtariamam pažeidimui būtų užkirstas kelias arba jo būtų išvengta;
 - paskirtojo asmens pastebėjimai apie tai, ką jis būtų galėjęs padaryti daugiau, kad pažeidimo būtų išvengta;
 - paskirtojo asmens pastebėjimai apie tai, ko pasimokyta iš įtariamo pažeidimo;
- pasiekta bylos stadija (tyrimas, bylos iškėlimas, nuosprendis, apeliacinis skundas);
- kaip tuos faktus vertina pats paskirtasis asmuo ir įstaiga. Įstaiga paskirtojo asmens reputaciją turėtų įvertinti atsižvelgdama į svarbius faktus ir aiškiai nurodyti priežastis, kodėl, jos nuomone, tie faktai neturi poveikio paskirtojo asmens tinkamumui. Įstaigos valdymo organas turėtų išanalizuoti bylą ir patvirtinti, kad pasitiki paskirtuoju asmeniu. Tai svarbu ir dėl visos įstaigos reputacijos rizikos;
- kitos lengvinančios arba sunkinančios aplinkybės (pvz., kiti šiuo metu vykdomi ar anksčiau vykdyti tyrimai, skirtos administracinės sankcijos, atleidimas iš darbo arba nušalinimas nuo pasitikėjimo pareigų).

3.2.2 Vertinimas

Toliau paveiksle apžvelgiamas reputacijos vertinimo procesas.

1 paveikslas

Reputacijos vertinimo proceso apžvalga

Paprastai jeigu nuo sprendimo priėmimo (taikoma visoms byloms) ar fakto nustatymo (jei nebuvo priimta sprendimo), kuriais nebuvo skirta laisvės atėmimo bausmė, praėjo daugiau kaip penkeri metai ir nėra kitų faktų, dėl kurių galėtų kilti reikšmingų abejonių dėl geros paskirtojo asmens reputacijos, iš esmės laikoma, kad reikšmingų abejonių dėl geros paskirtojo asmens reputacijos nėra, atsižvelgiant į bet kokias aktualias nacionalinės teisės aktų nuostatas, nebent priežiūros institucija mano, kad yra sunkinančių aplinkybių, dėl kurių sprendimas ar nustatytas faktas vis dar yra aktualus (reabilitacinis laikotarpis). Bet kokių atveju apie baudžiamąsias, administracines ir civilines bylas teikiama informacija turi apimti tik bylas, susijusias su penkais kompetencijos ir tinkamumo kriterijais, kaip nustatyta pagal nacionalinės teisės aktus, kuriais į nacionalinę teisę perkeliama KRD. Tai taikoma ir byloms, tyrimams, kt., susijusiems su teisės subjektais, su kuriais paskirtasis asmuo gali būti susijęs. ECB neketina riboti laikotarpio, už kurį klausimyne reikalaujama atskleisti informaciją, nes anksčiau nei prieš penkerius metus priimti sprendimai ar nustatyti faktai kai kuriais atvejais gali būti vis dar aktualūs.

Pirmas etapas – šio vadovo 3.2.1 dalyje išvardytos būtinos informacijos surinkimas ir įvertinimas, ar pateikta visa informacija ir ar ji teisinga. Jeigu pagal turimą informaciją konstatuojama, kad jokių bylų ar kitų svarbių faktų nėra, galima daryti išvadą, kad **paskirtasis asmuo yra geros reputacijos**.

Jeigu nustatoma, kad bylų ar kitų svarbių faktų yra, vertinamas šių dviejų veiksnių poveikis:

1. bylų stadijos;
2. bylų arba kitų svarbių faktų tipo ir hierarchijos.

Šie du veiksniai vertinami lygiagrečiai. Siekiama nustatyti, ar esama reikšmingų abejonių dėl paskirtojo asmens reputacijos, dėl kurių reikėtų atlikti nuodugnesnį vertinimą.

a) Bylos stadijos poveikio paskirtojo asmens reputacijai vertinimas – kuo toliau pažengusi byla, tuo patikimesnė yra informacija. Todėl atliekant vertinimą atsižvelgiama į bylos stadiją – didėjant stadijai, didėja jos poveikis. Gali būti situacijų, kai byla ar tyrimas dar nebaigti, tačiau bylą nagrinėjanti ar tyrimą vykdanči institucija

(baudžiamojo, administracinio ar civilinio pobūdžio) turi pakankamai svarių įrodymų apie paskirtojo asmens dalyvavimą ir tai gali turėti poveikio jo tinkamumui, net jeigu sprendimas dar nepriimtas arba jeigu pateiktas apeliacinis skundas. Jeigu kompetentinga institucija žino apie tokius faktus ir jie yra reikšmingi, į juos gali būti atsižvelgiama vertinant paskirtojo asmens tinkamumą.

b) Bylos arba kitų svarbių faktų tipo poveikio paskirtojo asmens reputacijai vertinimas. Vertinant bylos stadijos poveikį, kartu turi būti įvertintas ir bylos bei kitų svarbių faktų tipo poveikis. Jeigu įtariamasis arba įrodytas pažeidimas yra artimas būsimoms paskirtojo asmens pareigoms (jeigu byla iškelta pagal finansų paslaugas, pvz., bankininkystės, vertybinių popierių rinkų ir draudimo veiklos, reglamentuojančius įstatymus), jis turės didesnę poveikį paskirtojo asmens reputacijai nei kitokios bylos.

Šioje dalyje po atitinkamomis antraštelėmis apžvelgiami bylų ir kitų svarbių faktų tipai ir įvertinamas jų poveikis paskirtojo asmens reputacijai. Čia pateiktas bylų tipų sąrašas nėra baigtinis, tad turėtų būti vertinamas kaip orientacinis. Kiekvienas atvejis bus vertinamas individualiai.

1. **Baudžiamosios bylos.** Paprastai baudžiamųjų bylų poveikis paskirtojo asmens reputacijai yra didžiausias. Tačiau baudžiamosios bylos gali būti skirtingo sunkumo, tad ir vertinime joms priskiriama skirtinga svarba. Kai kurie mažesnio sunkumo baudžiamieji nusižengimai gali turėti didesnio poveikio, kai yra sumuojami su kitais svarbiais faktais (suminis poveikis) arba kai yra vertinamas paskirtojo asmens elgesys nuo ankstesnio nusižengimo.

2. **Svarbios administracinės bylos ir kiti reguliavimo institucijų tyrimai ar priemonės.** Paskirtojo asmens dalyvavimas bet kokioje svarbioje finansų paslaugų srities administracinėje byloje (pvz., bankininkystės, draudimo veiklos, investicinių paslaugų, vertybinių popierių rinkų, mokėjimo priemonių, pinigų plovimo prevencijos, pensijų, turto valdymo ir bet kokia kita finansų paslaugų įstatymų reglamentuojama veikla) ir (arba) tai, kad reguliavimo institucija paskirtojo asmens ir (arba) įmonės atžvilgiu praėjo atitinkamą tyrimą arba skyrė priemonių, įskaitant bet kokios priežiūros ir valdžios institucijos ar profesinės įstaigos inicijuotas vykdymo užtikrinimo ar priežiūros priemones, visada yra svarbus, todėl yra vertinamas atsižvelgiant į, *inter alia*, bylos, tyrimo ar priemonės stadiją arba rezultata, faktų pripažinimo faktą ir tiesioginio ar asmeninio paskirtojo asmens dalyvavimo laipsnį.

Paprastai vienas nustatytas faktas arba tik vieną nereikšmingo pobūdžio (pvz., nedidelė bauda) svarbią administracinę bylą ar priemonę sudarančių (arba galinčių sudaryti) faktų pripažinimas, kaip minėta pastraipoje pirmiau, iš principo nėra pakankamas pagrindas iš esmės suabejoti paskirtojo asmens reputacija, net jeigu ir paskirtasis asmuo tiesiogiai ar asmeniškai dalyvauja. Tačiau tokiais atvejais įvertinama, ar esama kitų aplinkybių ar faktų pripažinimo ar teistumo atvejų, kurie visi kartu turi suminį poveikį.

Tačiau jeigu nustatyti faktai ir įrodymai yra itin didelės svarbos, net ir viena svarbi administracinė byla ar priemonė (ar pripažinimas) gali būti pakankamas pagrindas iš esmės suabejoti paskirtojo asmens gera reputacija.

Kompetentingos institucijos turėtų kiekvienu konkrečiu atveju individualiai

įvertinti, ar byla ar priemonė yra itin didelės svarbos ir prireikus surinkti daugiau informacijos tam patvirtinti. Itin didelės svarbos pavyzdžiai: didelė pinigine bauda, tiesioginis dalyvavimas darant sunkų patikimo ir riziką ribojančio finansų įstaigos valdymo pažeidimą, bylos dėl pinigų plovimo prevencijos / kovos su terorizmo finansavimu įstatymų ir nuostatų pažeidimų.

3. **Bankroto ar nemokumo bylos.** Vertinant paskirtojo asmens reputaciją atsižvelgiama į paskirtojo asmens dalyvavimą bankroto ar nemokumo bylose, nes tai gali rodyti prastą finansų ir (arba) rizikos valdymą, nesuderinamą su patikimu ir riziką ribojančiu prižiūrimo subjekto valdymu. Atsižvelgiama tiek į asmeninį, tiek į įmonės nemokumą, ypač jeigu paskirtasis asmuo buvo įmonės, kuri tapo nemoki ir kuriai prireikė valstybės finansinės pagalbos, valdymo organo narys. Bankroto ar nemokumo atveju kompetentingos institucijos turtėtų įvertinti, ar bankrotas ar nemokumas buvo paskelbtas dėl paskirtojo asmens nesąžiningumo, aplaidumo ar nusikalstamų veiksmų, jeigu tokios informacijos galima gauti. Jeigu taip, tai gali būti pagrindas iš esmės suabejoti paskirtojo asmens gera reputacija. Poveikis paskirtojo asmens reputacijai paprastai trunka penkerius metus nuo galutinio sprendimo dėl bankroto ar nemokumo, tačiau tai vertinama individualiai (paisant ir nacionalinės teisės aktuose nustatytų senaties terminų).
4. **Svarbios civilinės bylos.** Vertinant paskirtojo asmens reputaciją paprastai atsižvelgiama tik į svarbias civilines bylas, dėl kurių gali susidaryti neigiama nuomonė apie paskirtojo asmens kompetenciją, stropumą, nuovokumą, sąžiningumą ar dorumą. Svarbios civilinės bylos – tai, pavyzdžiui, paskirtojo asmens pašalinimas teismo sprendimu iš valdymo ar priežiūros organų ar civilinės atsakomybės bylos dėl paskirtojo asmens kaip valdymo organo nario sukeltos žalos atlyginimo įmonei, jos akcininkams, kreditoriams ar tretiesiems asmenims. Tokios bylos gali rodyti, kad paskirtojo asmens elgesys nesuderinamas su patikimu ir riziką ribojančiu įstaigos valdymu. Todėl tokios svarbios bylos visada įvertinamos.
5. **Kiti paskirtojo asmens reputacijos vertinimui svarbūs faktai (išskyrus bylas).** Paskirtasis asmuo turėtų laikytis aukštų dorumo ir sąžiningumo standartų. Net jeigu ir nėra jokių bylų ar kitokių priemonių (minėtų pirmiau 1–4 punktuose), paskirtojo asmens reputacijai gali būti reikšmingi ir kiti svarbūs faktai. Vertinant paskirtojo asmens reputaciją, sąžiningumą ir dorumą, atsižvelgiama į šiuos ir kitus veiksnius:
 - (a) ar jis yra įsipareigojimų neįvykdęs skolininkas (pvz., patikimame kreditų biure apie jį yra neigiamų įrašų, jeigu su jais galima susipažinti);
 - (b) kokie yra paskirtajam asmeniui priklausančių ar jo vadovaujamų įmonių arba įmonių, kuriuose paskirtasis asmuo turi arba turėjo reikšmingą dalį arba įtaką, finansiniai ir verslo veiklos rezultatai;
 - (c) ar yra buvę didelių investicijų arba didelės prisiimtos rizikos ir paimtų paskolų, galinčių turėti reikšmingo poveikio paskirtojo asmens finansiniam patikimumui;

- (d) ar yra įrodymų, kad asmuo kompetentingoms institucijoms netinkamai atskleidė informaciją, nebuvo atviras ir nebendradarbiavo;
- (e) ar kada nors buvo atleistas, suspenduotas arba paprašytas atsistatydinti iš darbo ar iš pasitikėjimo pareigų ar patikėtinio santykių, ir ar kada nors yra susidariusi panaši situacija, arba ar buvo paprašytas atsistatydinti iš minėtų pareigų dėl šiurkštaus nusižengimo;
- (f) ar yra kitų įrodymų, iš kurių matyti, kad paskirtasis asmuo nesilaikė ar nesilaiko aukštų elgesio normų;
- (g) ar yra kitų svarbių faktų*, pavyzdžiui, specializuoto teismo, arbitražo ar tarpininkavimo institucijos nustatytų faktų, faktų iš visuomenės sferos, priežiūros priemonių (pvz., su pinigų plovimo prevencija / kova su terorizmo finansavimu susiję tyrimai), patikimų ir reikšmingų ataskaitų (pvz., prižiūravimo subjekto vidaus ataskaitų, prižiūravimo subjekto užsakytų audito ataskaitų, kitų trečiųjų asmenų ataskaitų).

* Kadangi svarbūs faktai paprastai neturi „stadijos“, individualiai įvertinamas kiekvieno jų sunkumo ir (arba) svarbos laipsnis ir ar dėl to laipsnio nėra pagrindo iš esmės suabejoti (arba dėl atskiro fakto, jeigu jis yra itin didelės svarbos, arba dėl suminio faktų poveikio) paskirtojo asmens reputacija.

Jeigu pagal pirmiau išdėstytas nuostatas atlikus vertinimą reikšmingų abejonių nekyla, kompetentinga institucija gali daryti išvadą, kad reikšmingų abejonių dėl geros paskirtojo asmens reputacijos nėra.

Jeigu reikšmingų abejonių kyla, atliekamas tolesnis vertinimas, kaip aprašyta toliau.

- **Asmeninis dalyvavimas.** Tiesioginio ar asmeninio dalyvavimo ar atsakomybės byloje laipsnis, ypač bylose prieš juridinius asmenis, gali skirtis. Kuo didesnis asmeninio dalyvavimo laipsnis, tuo didesnis svoris jam priskiriamas vertinime. Byla (pvz., baudžiamoji, administracinė, nemokumo ar civilinė) ar kiti svarbūs faktai gali būti susiję su juridiniu arba fiziniu asmeniu. Kai byla ir kiti svarbūs faktai yra susiję su juridiniu asmeniu, dėl geros paskirtojo asmens reputacijos iš principo kyla reikšmingų abejonių, jeigu paskirtasis asmuo tiesiogiai ar asmeniškai dalyvauja atitinkamoje veikoje. Tiesioginis arba asmeninis dalyvavimas gali būti konstatuojamas ir tais atvejais, kai paskirtasis asmuo buvo atsakingas už atitinkamą padalinį ar verslo liniją, ir byla (įskaitant sankcijas ar priemones) arba faktai rodo, kad paskirtasis asmuo nesiėmė reikalingų veiksmų, arba kai paskirtasis asmuo neatliko savo kaip vieno iš pagrindines funkcijas atliekančių asmenų, aukštesniojo rango vadovo ar valdymo organo nario pareigų pagal stropumo, sąžiningumo ir dorumo standartus. Paskirtojo asmens atsakomybės laipsnis turi būti kruopščiai įvertintas.

Jeigu nėra akivaizdžių tiesioginio ar asmeninio dalyvavimo įrodymų ar kokių nors abejonių dėl paskirtojo asmens asmeninės atsakomybės, tolesnis vertinimas nereikalingas. Aiškus tiesioginio ar asmeninio dalyvavimo nebuvimo

pavyzdys – pažeidimo padarymo metu paskirtasis asmuo nėjo jokių pareigų įstaigoje (pvz., nebuvo įstaigos valdymo organo nariu).

- **Suminis bylų poveikis.** Šiuo metu vykdomi ar anksčiau vykdyti tyrimai, (reguliavimo institucijų, profesinių įstaigų ir t. t.) skirtos administracinės sankcijos, atleidimas iš darbo ar pasitikėjimo pareigų, neigiami įrašai (pvz., įtraukimas į nepatikimų skolininkų sąrašus) – šie faktai kiekvienas atskirai gali neturėti poveikio paskirtojo asmens reputacijai, tačiau jų suminis poveikis gali būti reikšmingas, todėl į juos atsižvelgiama.
- **Paskirtojo asmens elgesys po bylos ar kitų svarbių faktų.** Geras paskirtojo asmens elgesys po bylos ar kitų svarbių faktų turėtų turėti teigiamą poveikį. Atsižvelgiama ir į bet kokių reabilitacinių priemonių poveikį.
- **Skaidrumas ir išvados.** Paskirtasis asmuo turėtų visiškai skaidriai informuoti įstaigą, ECB ir NKI apie bet kokias nagrinėjamas bylas. Bet kokie įrodymai, kad asmuo priežiūros ar reguliavimo institucijoms atskleidė ne viską, nebuvo su jomis atviras ir nebendradarbiavo, jau savaime yra svarbūs vertinant jo tinkamumą.
- **Nuo įtariamo pažeidimo praėjęs laikas.** Kuo daugiau laiko praėjo nuo įtariamo pažeidimo, tuo mažiau poveikio pažeidimui priskiriama per vertinimą.

Jeigu pagal pirmiau išdėstytas nuostatas atlikus tyrimą padaroma išvada, kad reikšmingos abejonės pakankamai sumažėjo, kompetentinga institucija gali daryti išvadą, kad paskirtasis asmuo yra geros reputacijos. Net ir tokiu atveju, jeigu byla nebaigta, paskirtasis asmuo ir įstaiga privalo informuoti NKI ir ECB apie jos eigą.

Jeigu atlikus vertinimą kyla reikšmingų abejonių, priklausomai nuo nacionalinės teisės nuostatų gali būti priimtas neigiamas sprendimas.

3.3 Interesų konfliktai ir savarankiškumas

Nei KRD, nei KRR nepateikiamos interesų konflikto ir savarankiškumo apibrėžtys.

Bendrų ESMA ir EBI gairių dėl tinkamumo 26 pastraipoje (II antraštinė dalis) nurodoma, kad vertinant valdymo organo nario tinkamumą yra svarbūs keli veiksniai, įskaitant paskirtojo asmens gebėjimą „veikti sąžiningai, dorai ir savarankiškai“.

Savarankiškumo sąvoka, taikoma visiems priežiūrimo subjekto valdymo organo nariams, neturėtų būti painiojama su nepriklausomumo (formalaus nepriklausomumo) principu. Formalus nepriklausomumas privalomas – jeigu tai numatyta pagal nacionalinę teisę – tik tam tikriems priežiūros funkciją atliekančio priežiūrimo subjekto valdymo organo nariams.

Todėl paskirtojo asmens formalus nepriklausomumas vertinamas tik jeigu pagal dalyvaujančios valstybės narės nacionalinę teisę privaloma, kad priežiūros funkciją

atliekančio valdymo organo narys būtų formaliai nepriklausomas. Tokiais atvejais, vertinant paskirtąjį asmenį, turėtų būti atsižvelgiama į bendrą ESMA ir EBA gairių dėl tinkamumo 88–93 pastraipų (II antraštinė dalis) nuostatas, taikomas dalyvaujančioje šalyje.

Savarankiškumo klausimu bendrą ESMA ir EBA gairių dėl tinkamumo 82 pastraipoje (III antraštinė dalis) nustatyta, kad „Vertindamos ... savarankiškumą, įstaigos turėtų įvertinti, ar visi valdymo organo nariai turi:

- (a) reikiamus elgesio gebėjimus, įskaitant:
 - (i) drąsos, įsitikinimo ir stiprybės, kad galėtų veiksmingai įvertinti ir kritikuoti pasiūlytus kitų valdymo organo narių sprendimus;
 - (ii) gebėjimą užduoti valdymo funkciją atliekančiam valdymo organui klausimus;
 - (iii) gebėjimą atsilaikyti prieš grupinį mąstymą;
- (b) dėl valdymo organo narių nekyla tokių interesų konfliktų, dėl kurių sumažėtų jų galimybės atlikti užduotis nepriklausomai ir objektyviai.“

Valdymo organo nariai turėtų gebėti patys priimti patikimus, objektyvius ir nepriklausomus sprendimus. Tai reiškia, kad jie turi veikti savarankiškai – savarankiškumas apibūdinamas kaip charakterio ir elgesio savybė. Savarankiškumui gali kenkti interesų konfliktai. Todėl KRD nustatyta, kad valdymo organas privalo pasirūpinti, kad būtų įdiegtos vidaus valdymo priemonės interesų konfliktų prevencijai užtikrinti, ir kad kiekvienas valdymo organo narys veiktų savarankiškai (KRD 91 straipsnio 8 dalis)³².

Laikoma, kad interesų konfliktas egzistuoja, jeigu patenkinus paskirtojo nario interesus būtų pažeisti prižiūrimo subjekto interesai. Todėl kiekvienas prižiūrimas subjektas turėtų turėti parengęs rašytinę visų interesų konfliktų – faktinių, galimų (t. y. pagrįstai numatomų) ar suvokiamų (t. y. visuomenės manymu) – identifikavimo ir atskleidimo politiką³³. Tokiuose politikos aprašuose, be kitų priemonių, turėtų būti numatytos interesų konfliktų prevencijos, mažinimo ir valdymo priemonės. Tai, kad paskirtasis asmuo yra įsivėlęs į interesų konfliktą, nereiškia, kad jis turi būti laikomas netinkamu eiti pareigas. Jis turėtų būti laikomas netinkamu tik jeigu interesų konfliktas kelia reikšmingą riziką, o jį pakankamai sumažinti, suvaldyti ar užkirsti jam kelią pagal prižiūrimo subjekto rašytinę politiką, nacionalinės teisės aktų nuostatas ar

³² Savarankiškumas – tai elgesio savybė, pirmiausia pasireiškianti diskutuojant ir priimant sprendimus valdymo organe. Šis reikalavimas turi būti tenkinamas net jeigu ir nėra interesų konflikto, nes interesų konflikto nebuvimas nebūtinai reiškia, kad narys veiks savarankiškai. Savarankiškumas labiausiai išryškėja paskirtajam nariui pradėjus eiti pareigas, todėl tada lengviausia jį įvertinti.

³³ Situacijų, kai paskirtojo asmens ir prižiūrimo subjekto interesai yra tiesiog skirtingi ir neprieštarauja vienas kitam, arba kai interesai prieštarauja vienas kitam, bet nekelia jokios rizikos ir neturi neigiamo poveikio, pavyzdžiui, vartotojams skirtų kasdieninės bankininkystės mažos vertės produktų, parduodamų sandorio tarp nesusijusių šalių sąlygomis, nereiškia atskleisti.

bet kokį konkrečiam atvejui skirtą prižiūrimo subjekto ir paskirtojo asmens sudarytą susitarimą neįmanoma.

Jungtinės priežiūros grupės (JPG) tikrina interesų konfliktus reglamentuojančios rašytinės politikos veiksmingumą ir kaip jos laikomasi, vykdydamos nuolatinę vidaus valdymo priežiūrą. Tačiau paskirtojo asmens galimų interesų konfliktų poveikis vertinamas ir atliekant kompetencijos ir tinkamumo vertinimą, siekiant patikrinti, ar tie galimi interesų konfliktai yra veiksmingai mažinami ar valdomi. Todėl paskirtasis asmuo ir prižiūrimas subjektas turi pateikti visą reikalaujamą informaciją, kiek jiems yra žinoma.

3.3.1 Informacija

Teikdamas paraišką dėl kompetencijos ir tinkamumo, prižiūrimas subjektas turėtų pateikti informacijos apie visus faktinius, galimus ar suvokiamus interesų konfliktus, net ir apie tuos, kurių jis nelaiko reikšmingais.

Pagal bendras ESMA ir EBI gaires dėl tinkamumo, laikoma, kad tam, kad būtų galima atlikti vertinimą, paskirtasis asmuo ir prižiūrimas subjektas turi pateikti toliau nurodytą būtiniausią informaciją:

1. asmeninių ryšių su kitais prižiūrimo subjekto, patronuojančiosios įmonės ar jų patronuojamųjų įmonių valdymo organo nariais ir (arba) pagrindines funkcijas atliekančiais asmenimis, su prižiūrimo subjekto, patronuojančiosios įmonės ar jų patronuojamųjų įmonių kvalifikuotojo akcijų paketo savininkais, su prižiūrimo subjekto, patronuojančiosios įmonės ar prižiūrimo subjekto patronuojamųjų įmonių klientais, tiekėjais ar konkurentais aprašymas;
2. tiesioginio arba netiesioginio dalyvavimo bet kokiose teismine tvarka nagrinėjamosiose bylose ar neteismine tvarka nagrinėjamuose ginčuose prieš prižiūrimą subjektą, patronuojančiąją įmonę ar jų patronuojamąsias įmones aprašymas;
3. per pastaruosius dvejus metus su prižiūrimu subjektu, patronuojančiąja įmone ar jų patronuojamosiomis įmonėmis ar su prižiūrimo subjekto, patronuojančiosios įmonės ar prižiūrimo subjekto patronuojamųjų įmonių klientais, tiekėjais ar konkurentais turėtų verslo, profesinių ar komercinių ryšių aprašymas;
4. finansinių įsipareigojimų prižiūrimam subjektui, patronuojančiajai įmonei ar jų patronuojamosioms įmonėms, kurie kartu sudaro daugiau negu 200 000 eurų

(neskaitant privačių hipotekos paskolų³⁴), arba bet kokių bet kokios vertės paskolų, kurios nebuvo suderėtos sandorio tarp nesusijusių asmenų sąlygomis, arba neveiksnių paskolų (įskaitant hipotekos paskolas), aprašymas;

5. finansinių interesų prižiūrimame subjekte, patronuojančiojoje įmonėje ar jų patronuojamosiose įmonėse arba prižiūrimo subjekto, patronuojančiosios įmonės ar prižiūrimo subjekto patronuojamųjų įmonių klientų, tiekėjų ar konkurentų aprašymas;
6. ar paskirtasis asmuo į pareigas siūlomas kurio nors reikšmingą akcijų dalį valdančio akcininko vardu;
7. šiuo metu einamų arba per pastaruosius dvejus metus eitų didelės politinės įtakos pareigų (tarptautiniu, nacionaliniu ar vietos lygmeniu) aprašymas.

Prižiūrimas subjektas turėtų įvertinti, ar galimas interesų konfliktas yra reikšmingas, ir pagrįsti, jeigu mano, kad jis nereikšmingas, bei nurodyti, kaip siūlo galimą interesų konfliktą mažinti ar suvaldyti, taip pat pateikti nuorodą į atitinkamą prižiūrimo subjekto politikos dėl interesų konfliktų aprašo dalį arba specialios (specialiai pritaikytos) konfliktų valdymo ar mažinimo tvarkos dalį.

Gali būti svarstoma galimybė susitikti su paskirtuoju asmeniu pokalbiui, siekiant gauti daugiau informacijos apie paskirtojo asmens elgesį galimo intereso konflikto atžvilgiu.

Paskirtojo asmens interesų konfliktai vertinami siekiant patikrinti, ar jie yra veiksmingai mažinami. Todėl interesų konfliktų mažinimo ir valdymo priemonės turėtų būti adekvačios vertinant pagal konflikto reikšmingumą.

3.3.2 Vertinimas

Kompetentinga institucija įvertina interesų konflikto reikšmingumą.

Toliau pateikiamas sąrašas situacijų ir ribinių dydžių, kuriems esant daroma prielaida, kad interesų konfliktas egzistuoja; kartu taikomi ir nacionalinės teisės reikalavimai. Kiekviena iš šių situacijų išsamiai išnagrinėjama individualiai ir atsižvelgiama į prižiūrimo subjekto pateiktą informaciją apie konflikto reikšmingumą ar nereikšmingumą. Čia pateikiamas situacijų sąrašas yra nebaigtinis – kompetentinga institucija gali (reikšmingą) interesų konfliktą įžvelgti ir kitais, čia nepaminėtais, atvejais.

³⁴ Informacijos apie bet kokios vertės privačias hipotekos paskolas nereikia pateikti (jeigu jos yra veiksnios, suderėtos sandorio tarp nesusijusių šalių sąlygomis ir nepažeidžiant jokių vidaus taisyklių dėl kreditų patvirtinimo), jeigu jos yra nekomercinio / neinvesticinio pobūdžio. Nereikia pateikti ir informacijos apie visas prižiūrimo subjekto paskirtajam asmeniui suteiktas asmenines paskolas (pvz., kredito korteles, sąskaitas su pereinamojo galimybe, paskolas automobiliui įsigyti) (jeigu jos yra veiksnios, suderėtos sandorio tarp nesusijusių šalių sąlygomis ir nepažeidžiant jokių vidaus taisyklių dėl kreditų patvirtinimo), jeigu jų visų bendra vertė nesiekia 200 000 eurų. Tačiau jeigu tokios paskolos (įskaitant hipotekos paskolas) dėl bet kokių priežasčių yra arba gali tapti neveiksniomis, apie jas informuoti reikia.

Šioje 3.3.2 dalyje sąvoka „paskirtasis asmuo“ reiškia ne tik patį paskirtąjį asmenį, bet ir jo artimus giminaičius (sutuoktinį, registruotą partnerį, sugyventinį, vaikus, tėvus ar kitus kartu gyvenančius artimuosius) ir bet kokį juridinį asmenį, kurio valdybos nariu arba kvalifikuotąjį akcijų paketą valdančiu akcininku paskirtasis asmuo yra arba buvo atitinkamu metu.

3.3.2.1 Galimi asmeninių interesų konfliktai

Kai paskirtasis asmuo turi asmeninių ryšių su kitais prižiūrimo subjekto, patronuojančiosios įmonės ar jų patronuojamųjų įmonių valdymo organo nariais ir (arba) pagrindines funkcijas atliekančiais asmenimis, su prižiūrimo subjekto, patronuojančiosios įmonės ar jų patronuojamųjų įmonių kvalifikuotojo akcijų paketo savininkais, su prižiūrimo subjekto, patronuojančiosios įmonės ar prižiūrimo subjekto patronuojamųjų įmonių klientais, tiekėjais ar konkurentais.

Kai paskirtasis asmuo dalyvauja bet kokiose teismine tvarka nagrinėjamose bylose ar neteismine tvarka nagrinėjamuose ginčuose prieš prižiūrimą subjektą, patronuojančiąją įmonę ar jų patronuojamąsias įmones.

3.3.2.2 Galimi verslo, profesinių ar komercinių interesų konfliktai

Kai paskirtasis asmuo turi arba per pastaruosius dvejus metus turėjo verslo, profesinių (pvz., eina / ėjo vadovaujamas ar aukštesniojo rango pareigas) ar komercinių ryšių su prižiūrimu subjektu, patronuojančiąja įmone ar jų patronuojamosiomis įmonėmis ar su prižiūrimo subjekto, patronuojančiosios įmonės ar prižiūrimo subjekto patronuojamųjų įmonių klientais, tiekėjais ar konkurentais.

Ar tokie ryšiai bus pripažinti reikšmingais, priklauso nuo to, kokią (finansinę) vertę jie turi paskirtojo asmens ar jo artimų giminaičių arba minėtų įmonių verslui.

3.3.2.3 Galimi finansinių interesų konfliktai

Kai paskirtasis asmuo turi:

- reikšmingų finansinių įsipareigojimų prižiūrimam subjektui, patronuojančiajai įmonei ar jų patronuojamosioms įmonėms (pvz., paskolų ar kredito linijų);
- reikšmingų finansinių interesų (pvz., nuosavybės ar investicijų) prižiūrimame subjekte, patronuojančiojoje įmonėje ar jų patronuojamosiose įmonėse arba prižiūrimo subjekto, patronuojančiosios įmonės ar prižiūrimo subjekto patronuojamųjų įmonių klientų, tiekėjų ar konkurentų įmonėse.

Ar finansinis įsipareigojimas arba finansinis interesas bus laikomas reikšmingu, priklauso nuo prižiūrimo subjekto reikalavimus atitinkančio kapitalo³⁵ ir kitų

³⁵ Kaip apibrėžta KRR.

konkreto atvejo aplinkybių, įskaitant ir lengvinančias. Paskolos statusas – veiksmi ar neveiksmi – ir paskolos suteikimo sąlygos taip pat gali turėti poveikio konkrečią paskolą pripažįstant reikšminga. Iš principo reikšmingais laikomi tie finansiniai įsipareigojimai prižiūrimam subjektui, kurių bendra vertė viršija 200 000 eurų (neįskaitant privačių hipotekos paskolų³⁶), arba bet kokio tipo ir bet kokios vertės paskolos, kurios nebuvo suderėtos sandorio tarp nesusijusių asmenų sąlygomis arba kurios yra neveiksmios (įskaitant hipotekos paskolas), taip pat šiuo metu turimas didesnis nei 1 proc. akcijų paketas ar kitos tokios pačios vertės investicijos.

3.3.2.4 Galimi politinių interesų konfliktai

Kai paskirtasis asmuo pats asmeniškai eina arba per pastaruosius dvejus metus ėjo didelės politinės įtakos pareigas, kurios daro arba galbūt daro nederamą įtaką paskirtajam asmeniui.

Didelės politinės įtakos pareigos gali būti bet kurio lygmens, pavyzdžiui, vietos politiko (pvz., mero), valstybės tarnautojo (pvz., valstybės valdymo institucijoje), politinės partijos pirmininko, ministrų kabineto nario, regiono ar nacionalinės valdžios nario.

Ar interesų konfliktas bus pripažintas reikšmingu, priklauso nuo to, kokias konkrečias galias ar pareigas suteikia atitinkamos politinės pareigos – ar jos trukdytų paskirtajam asmeniui siekti prižiūrimo subjekto interesų (pvz., ar paskirtasis asmuo dalyvauja priimančiam viešojo valdymo sprendimus dėl prižiūrimo subjekto, patronuojančios įmonės ar jų patronuojamųjų įmonių).

Kai prižiūrimas subjektas yra valstybės valdoma įstaiga, valstybei, kaip akcininkei, atstovaujančio politinio nario dalyvavimas valdymo organe yra pripažįstamas potencialiu interesų konfliktu. Tokiu atveju interesų konfliktas egzistuoja, nes politinis atstovas siekia prieštaringų interesų: viena vertus – partijos ir rinkėjų, kita vertus – prižiūrimo subjekto.

Tačiau tai netrukdo, pavyzdžiui, akcininkų atstovams būti valdymo organų nariais. Bet kokiame atveju, jeigu reikšmingi interesų konfliktai vis dėlto kyla, prižiūrimas subjektas turi juos tinkamai valdyti.

³⁶ Kaip paaiškinta 34 išnašoje.

3 lentelė

Galimi reikšmingi interesų konfliktai

Konflikto tipas	Laikotarpis	Ryšių tipas ir, kai tinka, kiekybinis kriterijus
Asmeninis	Šiuo metu	Paskirtasis asmuo susijęs asmeniniais ryšiais: su kitais prižiūrimo subjekto, patronuojančiosios įmonės ar jų patronuojamųjų įmonių valdymo organo nariais ir (arba) pagrindines funkcijas atliekančiais asmenimis, su prižiūrimo subjekto, patronuojančiosios įmonės ar jų patronuojamųjų įmonių kvalifikuotojo akcijų paketo savininkais ar su prižiūrimo subjekto, patronuojančiosios įmonės ar prižiūrimo subjekto patronuojamųjų įmonių klientais, tiekėjais ar konkurentais; Kai paskirtasis asmuo dalyvauja bet kokiose teismine tvarka nagrinėjamosiose bylose ar neteismine tvarka nagrinėjamuose ginčuose prieš prižiūrimą subjektą, patronuojančiąją įmonę ar jų patronuojamąsias įmones.
Verslo, profesinių ar komercinių interesų konfliktai	Šiuo metu arba per pastaruosius 2 metus	Kai paskirtasis asmuo turi arba per pastaruosius dvejus metus turėjo verslo, profesinių (pvz., eina / ėjo vadovaujamas ar aukštesniojo rango pareigas) ar komercinių ryšių su prižiūrimu subjektu, patronuojančiąja įmone ar jų patronuojamosiomis įmonėmis ar su prižiūrimo subjekto, patronuojančiosios įmonės ar prižiūrimo subjekto patronuojamųjų įmonių klientais, tiekėjais ar konkurentais. Ar tokie ryšiai bus pripažinti reikšmingais, priklauso nuo to, kokią (finansinę) vertę jie turi paskirtojo asmens ar jo artimų giminaičių arba minėtų įmonių verslui.
Finansinis	Šiuo metu	Kai paskirtasis asmuo turi: reikšmingų finansinių įsipareigojimų prižiūrimam subjektui, patronuojančiajai įmonei ar jų patronuojamosioms įmonėms (pvz., paskolų ar kredito linijų); reikšmingų finansinių interesų (pvz., nuosavybės ar investicijų) prižiūrimame subjekte, patronuojančiojoje įmonėje ar jų patronuojamosiose įmonėse arba prižiūrimo subjekto, patronuojančiosios įmonės ar prižiūrimo subjekto patronuojamųjų įmonių klientų, tiekėjų ar konkurentų įmonėse. Ar finansinis įsipareigojimas arba finansinis interesas bus laikomas reikšmingu, priklauso nuo prižiūrimo subjekto reikalavimus atitinkančio kapitalo³⁷ ir kitų konkrečius atvejo aplinkybių, įskaitant ir lengvinančias. Paskolos statusas – veiksmi ar neveiksmi – ir paskolos suteikimo sąlygos taip pat gali turėti poveikio konkrečią paskolą pripažįstant reikšminga. Paprastai reikšmingais laikomi šie įsipareigojimai ar interesai: - finansiniai įsipareigojimai prižiūrimam subjektui, kurių bendra vertė didesnė negu 200 000 eurų (neįskaitant privačių hipotekos paskolų³⁸), arba bet kokių bet kokios vertės paskolų, kurios nebuvo suderėtos sandorio tarp nesusijusių asmenų sąlygomis, arba neveiksmių paskolų (įskaitant hipotekos paskolas); - ir turimos akcijos, kurių vertė neviršija 1 %, ar kitokios tokios pačios vertės investicijos.
Politinis	Šiuo metu arba per pastaruosius 2 metus	Kai paskirtasis asmuo pats asmeniškai eina arba per pastaruosius dvejus metus ėjo didelės politinės įtakos pareigas, kurios daro arba galbūt daro nederamą įtaką paskirtajam asmeniui. Didelės politinės įtakos pareigos gali būti bet kurio lygmens, pavyzdžiui, vietos politiko (pvz., mero), valstybės tarnautojo (pvz., valstybės valdymo institucijoje), politinės partijos pirmininko, ministrų kabineto nario, regiono ar nacionalinės valdžios nario. Ar interesų konfliktas bus pripažintas reikšmingu, priklauso nuo to, kokias konkrečias galias ar pareigas suteikia atitinkamos politinės pareigos – ar jos trukdytų paskirtajam asmeniui siekti prižiūrimo subjekto interesų (pvz., ar paskirtasis asmuo dalyvauja priimančiosios valdymo sprendimus dėl prižiūrimo subjekto, patronuojančiosios įmonės ar jų patronuojamųjų įmonių).

3.3.3 Interesų konfliktų deklaravimas

Kai nustatoma, kad interesų konfliktas yra reikšmingas, prižiūrimas subjektas privalo imtis atitinkamų priemonių. Prižiūrimas subjektas turėtų:

- nuodugniai įvertinti susidariusią padėtį;

³⁷ Kaip apibrėžta KRR.

³⁸ Kaip paaiškinta 34 išnašoje.

- nuspręsti, kokių konfliktą mažinančių priemonių imsis pagal savo vidaus politiką dėl interesų konfliktų arba specialią konfliktų valdymo ar mažinimo tvarką, jeigu nacionalinėje teisėje nenustatyta, kokių konkrečių priemonių turi būti imamas;
- jeigu intereso konflikto negali sumažinti arba tinkamai suvaldyti – nuspręsti, kokių priemonių imsis tokio interesų konflikto prevencijai.

Prižiūrimas subjektas privalo kompetentingai institucijai paaiškinti, kaip interesų konfliktas mažinamas arba valdomas. Per kompetencijos ir tinkamumo vertinimą padaroma ir išvada apie priemonių, kurių buvo imtasi, tinkamumą.

Jeigu ne visi trūkumai pašalinti, ECB gali į sprendimą dėl kompetencijos ir tinkamumo įtraukti papildomų nuostatų, skirtų konkrečiam klausimui spręsti. Gali būti nustatytos, pavyzdžiui, tokios rekomendacijos, įpareigojimai ar sąlygos:

- draudimas dalyvauti posėdžiuose ar priimti sprendimus dėl konkretaus atskleisto intereso;
- atsistatydinimas iš tam tikrų pareigų;
- dalies akcijų pardavimas;
- nurodymas prižiūrimam subjektui vykdyti stebėseną;
- nurodymas informuoti kompetentingas institucijas apie susidariusią padėtį;
- nurodymas, kad paskirtasis asmuo darytų veiklos pertrauką;
- prižiūrimo subjekto įpareigojimas viešai paskelbti apie interesų konfliktą;
- „sandorio tarp nesusijusių asmenų sąlygų“ (vadinamojo ištiesiosios rankos) principo taikymas;
- specialus visų valdymo organų narių pritarimas, kad tam tikra padėtis gali būti ir nekeičiama;
- priemonės, skirtos užtikrinti valdymo organo sudėties įvairovę arba išvengti dominavimo sprendimų priėmimo procese (laikantis bendrovių įstatymo nuostatų, prižiūrimo subjekto įstatų ir t. t.), pavyzdžiui, įtraukti smulkiuosius akcininkus arba tarp valdymo organo narių kaip atsvarą turėti pakankamą skaičių nepriklausomų narių.

Į sprendimą gali būti įtraukta **papildoma nuostata** dėl prižiūrimo subjekto interesų konfliktų politikos, konkrečiai – kai reikia patobulinti ją apibrėžiantį dokumentą užtikrinant, kad būtų tinkamai siekiama prižiūrimo subjekto interesų, arba kai reikia, kad prižiūrimas subjektas arba kompetentingi organai geriau prižiūrėtų, kaip jos laikomasi.

3.4 Skiriamas laikas

3.4.1 Skiriamo laiko sąvoka

Visi valdymo organo nariai turi galėti skirti pakankamai laiko savo funkcijoms įstaigoje atlikti³⁹.

Skiriamas laikas vertinamas individualiai, laikantis proporcingumo principo.

Kiek laiko valdymo organo narys gali skirti savo funkcijoms atlikti, gali priklausyti nuo keleto veiksnių, pavyzdžiui: kiek iš viso direktoriaus pareigų paskirtasis asmuo vienu metu eina; įstaigų, kuriose jis eina direktoriaus pareigas, dydis, padėtis, veiklos pobūdis, apimtis ir sudėtingumas; vieta ar šalis, kurioje tokios įstaigos įsikūrusios; kiti profesiniai ar asmeniniai įsipareigojimai ir aplinkybės.

Kadangi daugiau nei vienų direktoriaus pareigų⁴⁰ vykdymas vienu metu yra svarbus veiksnys, galintis turėti poveikio skiriamam laikui, pagal KRD yra ribojamas direktoriaus pareigų, kurias svarbioje įstaigoje (toliau – pagal KRD svarbi įstaiga⁴¹) vienu metu gali eiti vienas valdymo organo narys, skaičius⁴². Todėl be reikalavimo skirti pakankamai laiko funkcijoms vykdyti, pagal KRD svarbios įstaigos valdymo organo nariai privalo laikytis ir KRD 91 straipsnio 3 dalies nuostatų dėl direktoriaus pareigų skaičiaus ribojimo. Bendras skiriamo laiko vertinimas kartais vadinamas kokybiniu vertinimu, o formalesnis einamų direktoriaus pareigų apskaičiavimas pagal KRD vadinamas kiekybiniu vertinimu. Vertinant valdymo organo nario skiriamą laiką turėtų būti atsižvelgiama į abu šiuos aspektus. Direktoriaus pareigų skaičiavimo metodika, parengta laikantis KRD nustatytų reikalavimų, pateikta šio vadovo 3.4.3.1 dalyje.

Be to, KRD numatyta, kad kompetentingos institucijos gali leisti valdymo organo nariams eiti vienas papildomas nevykdomojo direktoriaus pareigas (žr. 4.1 dalį).

3.4.2 Informacija

Teikdama paraišką dėl kompetencijos ir tinkamumo, kredito įstaiga turėtų pateikti visą svarbią ir būtiną informaciją, kuri leistų kompetentingoms institucijoms įvertinti, ar paskirtasis asmuo turės pakankamai laiko savo įgaliojimams vykdyti. Toliau išvardyta būtina informacija, kuri turėtų būti pateikta pamatiniuose dokumentuose (pvz., KIT klausimyne):

³⁹ KRD 91 straipsnio 2 dalis.

⁴⁰ Įmonės valdymo organo nario pareigos.

⁴¹ Kredito įstaiga, kuri pagal nacionalinę teisę apibrėžiama – remiantis įvairiais kokybiniais ir kiekybiniais kriterijais (pvz., turto dydžiu, apskaičiuojamu individualiu arba konsoliduotu lygmeniu) – kaip svarbi pagal KRD.

⁴² Dėl skirtingo interpretavimo dalyvaujančiose valstybėse narėse, kas yra laikoma direktoriaus pareigomis ir pagal KRD svarbia įstaiga, gaunami skirtingi kompetencijos ir tinkamumo vertinimų rezultatai.

- kiek laiko, kredito įstaigos ir paskirtojo asmens vertinimu, numatoma skirti nagrinėjamos pareigoms vykdyti;
- išsamus sąrašas įgaliojimų ar pareigų (vykdomųjų ir nevykdomųjų direktorių ar kitos (profesinės) veiklos), kuriems paskirtasis asmuo turi skirti laiko, ir (numatomas) kiekvienam įgaliojimui ar pareigoms skiriamas laikas, įskaitant kiekvienam įgaliojimui per metus skirtų posėdžių skaičių ir ar taikomos privilegijuotojo skaičiavimo taisyklės;
- ar yra su kuriais nors įgaliojimais susijusių papildomų atsakomybės sričių, pavyzdžiui, narystė arba pirmininkavimas komitete;
- ar dėl įmonės pobūdžio, tipo ar dydžio (pvz., jeigu įmonė yra reguliuojama, biržinė, t. t.) pareigų vykdymui reikėtų skirti daugiau laiko;
- kadencijos trukmė;
- patvirtinimas, kad numatyta laiko ir nuolatiniam mokymuisi, kvalifikacijos kėlimui bei labai suintensyvjusios veiklos laikotarpiams;
- skirtingų direktoriaus pareigų sinergija (pvz., kai paskirtasis asmuo yra keleto patrunuojamųjų įmonių valdymo organų narys).

Be to, priklausomai nuo konkrečių aplinkybių, nuodugniam vertinimui atlikti gali būti prašoma – laikantis proporcingumo principo – pateikti papildomos informacijos, pavyzdžiui:

- ar paskirtasis asmuo jau turi patirties, įgytos toje kredito įstaigoje ar kitur, dėl kurios jis yra geriau susipažinęs su jam pavestomis pareigomis, todėl galės jas vykdyti našiau;
- organizacijos, kurioje turimi įgaliojimai ar einamos pareigos neįskaičiuojami į paskirtojo asmens vienu metu einamų pareigų skaičių, nes tos organizacijos pagrindiniai tikslai nėra komerciniai, i) tikslų ir ii) nekomercinės ar komercinės veiklos aprašymas, nebent visa tai yra žinoma iš viešai skelbiamos informacijos⁴³;
- organizacijos įstatai ar kiti dokumentai apie jos tikslus ir veiklą (pvz., metų ataskaita, jeigu yra).

3.4.3 Vertinimas

Toliau pateikiamos pagrindinės prielaidos, daromos vertinant skiriamą laiką.

⁴³ Kai kurios dalyvaujančios valstybės narės yra sudariusios nekomercinių organizacijų sąrašus (pvz., viešojo intereso siekiančios įmonės, pelno nesiekiančios organizacijos, universitetai, prekybos rūmai, kultūros, meno ir sporto asociacijos, fondai, sindikatai, bažnyčios). ECB skatina rengti tokius sąrašus. Nors pripažįstama, kad tokiose nekomercinėse organizacijose einamoms pareigoms pareigų skaičiavimo taisyklės (kiekybiniai limitai) netaikomos, narystė tokių organizacijų valdymo organuose gali turėti poveikio bendram skiriamo laiko kiekiui, todėl turi būti deklaruojama paraiškoje dėl kompetencijos ir tinkamumo.

- Valdymo funkciją atliekančio valdymo organo nariai yra tie asmenys, kurie faktiškai vadovauja kredito įstaigos veiklai. Paprastai tokias funkcijas vykdantys asmenys turėtų dirbti visu etatu. Ši taisyklė gali būti netaikoma tai atvejais, kai paskirtasis asmuo dvejus ar daugiau pareigų eina toje pačioje grupėje ir tarp tų pareigų esama sinergijos. Tokiais atvejais sinergiją reikia paaiškinti⁴⁴.
- Priežiūros funkciją atliekančio valdymo organo nariai turėtų veiksmingai vertinti ir gebėti kritikuoti valdymo funkciją atliekančio valdymo organo narių sprendimus, veiksmingai prižiūrėti ir stebėti valdymo organo sprendimų priėmimo veiklą ir būti atsvara vykdomiesiems nariams. Todėl priežiūros funkciją atliekančio valdymo organo nariai turėtų dalyvauti atitinkamo valdymo organo ir jo komitetų (jeigu aktualu) posėdžiuose ir numatyti pakankamai laiko pasirengimui tokiems posėdžiams ir vykimui į juos. Be to, tokie nariai turėtų skirti pakankamai laiko susipažinimui su naujausia aktualia informacija ir žiniomis apie kredito įstaigą.
- Tiek valdymo, tiek priežiūros funkciją atliekančių valdymo organų nariai privalo suprasti kredito įstaigos verslą. Tai reiškia suprasti verslo riziką ir rizikos pozicijas bei rizikos valdymo strategiją. Nariai turėtų pakankamai gerai suprasti tas verslo sritis, už kurias yra atsakingi – kolektyviai su kitais valdymo organo nariais – pavieniai nariai. Tam reikia suprasti įstaigos vidaus valdymo tvarką ir struktūrą, todėl nariui gali tekti skirti laiko nuolatiniam mokymuisi ir kvalifikacijos kėlimui.

Tiek valdymo, tiek priežiūros funkciją atliekančių valdymo organų nariai turi gebėti savo funkcijas vykdyti ir labai suintensyvėjusios veiklos laikotarpiais, pavyzdžiui, kredito įstaigos restruktūrizavimo, perkėlimo į kitą vietą, įsigijimo, susijungimo, perėmimo ar krizės atveju arba iškilus rimtiems sunkumams dėl kurios nors vienos ar daugiau įstaigos veiklų, nes tokiais laikotarpiais gali būti būtina pareigoms skirti daugiau laiko negu įprastomis aplinkybėmis.

3.4.3.1 Kiekybinis vertinimas: daugiau nei vienos direktoriaus pareigos

Direktoriaus pareigų skaičiaus ribojimas

Remiantis KRD 91 straipsnio 3 dalimi, vienas valdymo organo narys pagal KRD svarbioje įstaigoje vienu metu gali eiti ne daugiau kaip:

- vienas vykdomojo direktoriaus ir dvejus nevykdomojo direktoriaus pareigas;
- ketverias nevykdomojo direktoriaus pareigas.

Direktoriaus pareigos organizacijose, kurių pagrindiniai tikslai nėra komerciniai, į šiuos limitus neįskaičiuojamos. Tačiau narystė tokių organizacijų valdymo organe

⁴⁴ Kai kuriose dalyvaujančiose valstybėse narėse direktorius vadinamas „vykdomuoju“, nes jis atlieka vykdomąsias funkcijas grupėje, nors jo funkcija įstaigoje, dėl kurios atliekamas jo vertinimas, iš tiesų yra nevykdomoji.

gali turėti poveikio bendram laikui, kurį asmuo gali skirti visoms savo pareigoms, todėl jas reikia deklaruoti paraiškoje dėl kompetencijos ir tinkamumo.

Kai kuriais atvejais keletas direktoriaus pareigų skaičiuojamos kaip vienos („privilegiuotasis skaičiavimas“)⁴⁵:

- direktoriaus pareigos tai pačiai grupei priklausančiose įstaigose;
- direktoriaus pareigos tai pačiai institucinei užtikrinimo sistemai priklausančiose įstaigose;
- direktoriaus pareigos įmonėse, kuriose įstaiga valdo kvalifikuotąjį akcijų paketą.

Nacionalinės teisės aktuose, kuriais į nacionalinę teisę perkeltos KRD nuostatos, pateikiama daugiau gairių dėl šių sąvokų interpretavimo ir dėl skaičiavimo taisyklių taikymo.

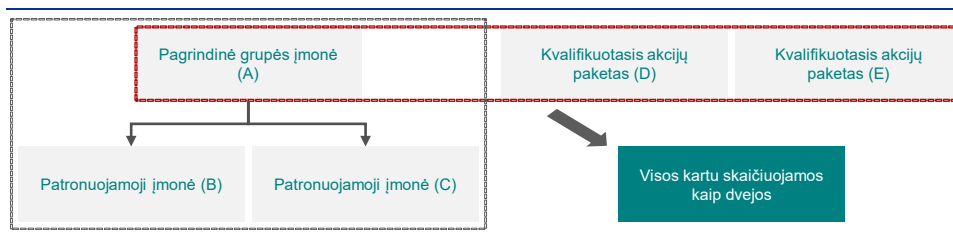
Privilegiuotojo skaičiavimo taisyklių taikymas

Nedarant poveikio nacionalinei teisei, pareigų skaičiavimą grupės lygmeniu ECB vertina atsižvelgdamas į konsoliduotą padėtį (pagal apskaitoje taikomą konsolidavimo lygį)⁴⁶.

Jeigu paskirtasis asmuo eina direktoriaus pareigas visose įmonėse nuo A iki E (žr. pavyzdį paveiksle), laikoma, kad jis eina dvijs direktoriaus pareigas. (Jeigu paskirtasis asmuo eina direktoriaus pareigas A, B ir C įmonėse, jos skaičiuojamos kaip vienos pareigos. D ir E įmonėse einamos direktoriaus pareigos taip pat skaičiuojamos kaip vienos pareigos, nes grupės kvalifikuotieji akcijų paketai taip pat skaičiuojami kaip vienas paketas).

2 pav.

Direktoriaus pareigų skaičiavimas

Jeigu paskirtasis asmuo neina direktoriaus pareigų A įmonėje, privilegiuotasis skaičiavimas dėl kvalifikuotųjų akcijų paketų vis tiek taikomas. Pavyzdžiui (žr. 3 pav.), direktoriaus pareigos B, D ir E įmonėse skaičiuojamos kaip dvijs. (Vienos direktoriaus pareigos – pareigos B įmonėje, nes ji priklauso grupei, antros direktoriaus pareigos – pareigos D ir E įmonėse, nes dėl tos pačios grupės

⁴⁵ KRD 91 straipsnio 4 dalis.

⁴⁶ Kai kurių šalių nacionalinėje teisėje nustatyta griežtesnė tvarka – grupė KRD taikymo tikslais apibrėžiama kaip susidedanti tik iš įmonių, kurių atžvilgiu vykdoma konsoliduota prudeninė priežiūra.

kvalifikuotojo akcijų paketo jos skaičiuojamos kaip vienos, kartu skaičiuojamos kaip dvejų pareigos).

3 pav.

Direktoriaus pareigų skaičiavimas

Jeigu paskirtasis asmuo vienai grupei priklausančiose įmonėse eina ir vykdomojo, ir nevykdomojo direktoriaus pareigas, vykdomosios pareigos laikomos svarbesnėmis už nevykdomąsias, todėl laikoma, kad paskirtasis asmuo eina vykdomąsias pareigas.

Skaičiuojant pareigas atsižvelgiama į visas direktoriaus pareigas visose įmonėse, nepriklausomai nuo to, ar už pareigas mokamas atlyginimas, ar ne.

Kaip minėta pirmiau, visos direktoriaus pareigos toje pačioje institucinėje užtikrinimo sistemoje skaičiuojamos kaip vienos. Jeigu taikant šią taisyklę gaunamas didesnis direktoriaus pareigų skaičius negu taikant tai pačiai grupei priklausančiose įmonės einamų direktoriaus pareigų skaičiavimo taisyklę, turėtų būti imamas mažesnis skaičius. (Pavyzdžiui, jeigu paskirtasis asmuo direktoriaus pareigas eina dviejose grupėse ir jose abiejose tas pareigas eina tiek tai pačiai institucinei užtikrinimo sistemai priklausančiose, tiek nepriklausančiose įmonėse, turėtų būti laikoma, kad asmuo eina tik dviem direktoriaus pareigoms).

Be to, KR D numatyta, kad kompetentingos institucijos gali leisti valdymo organo nariams eiti vienas papildomas nevykdomojo direktoriaus pareigas⁴⁷.

Direktoriaus pareigos organizacijose, kurių pagrindiniai tikslai nėra komerciniai

Skaičiuojant, kiek direktoriaus pareigų valdymo organo narys eina, pareigos šiose organizacijose neįskaičiuojamos (žr. pirmiau paaiškintą skaičiavimo taisyklę). Nustatant, ar organizacijos⁴⁸ pagrindiniai tikslai nėra komerciniai, turi būti įvertinti du aspektai: 1) tikslų pobūdis (komerciniai ar ne), ir, 2) jeigu nustatoma, kad organizacija vis dėlto siekia komercinių tikslų – ar tie tikslai yra pagrindiniai.

KRD 91 straipsnio 5 dalyje minimomis organizacijomis, kurių pagrindiniai tikslai nėra komerciniai, laikomos, be kitų: i) pelno nesiekiančios sporto arba kultūros įstaigų

⁴⁷ KRD 91 straipsnio 6 dalis.

⁴⁸ Organizacija – neutrali sąvoka, nenusakanti konkrečios juridinės formos ar apibrėžties pagal bendrovių, mokesčių ar kitą teisę. Todėl taikant KRD 91 straipsnio 5 dalį juridinė organizacijos forma neturi reikšmės.

asociacijos; ii) labdaros organizacijos; iii) bažnyčios; iv) prekybos rūmai / profesinės sąjungos / profesinių sąjungų asociacijos; v) organizacijos, kurių vienintelė paskirtis – valdyti valdymo organo narių asmeninius ekonominius interesus ir kurių veiklai valdymo organo nariai neturi kasdien vadovauti, ir vi) organizacijos, kurios pagal nacionalinės teisės nuostatas yra laikomos vykdančiomis daugiausia nekomercinę veiklą. Organizacijomis, kurių pagrindiniai tikslai nėra komerciniai, gali būti laikomos ir kitos organizacijos, tačiau kompetentinga institucija prieš tai įvertina kredito įstaigos pateiktą informaciją apie abu minėtus aspektus, susijusius su tikslų pobūdžiu ir vykdomos nekomercinės veiklos dominavimu.

3.4.3.2 Kokybinis vertinimas. Dvietapis vertinimas

ECB tikisi, kad paskirtieji asmenys skirs pakankamai laiko savo funkcijoms prižiūrime subjekte atlikti. Tačiau, kiek laiko yra „pakankamai“, priklauso nuo prižiūrimo subjekto dydžio ir veiklos, paskirtojo asmens pareigų prižiūrime subjekte ir jo žinių bei patirties.

Vertinimas, ar paskirtasis asmuo galės skirti pakankamai laiko savo funkcijoms vykdyti, susideda iš dviejų etapų.

- **Pirmas etapas** – standartinis vertinimas: remdamasis jam pateikta informacija, ECB nustato, ar deklaruojamas skiriamas laikas iš tikrųjų yra pakankamas, o gal dėl to abejojama (ir tai reiškia, kad reikalingas išsamus vertinimas).
- **Antras etapas** – išsamus vertinimas: kai po standartinio vertinimo lieka abejonių, atliekamas išsamus vertinimas, kuriam atlikti gali būti prašoma pateikti daugiau informacijos.

Šis dvietapis vertinimas nėra vien formalumas: jis atliekamas kiekvienu konkrečiu atveju individualiai, išnagrinėjus visus svarbius veiksnius ir atsižvelgiant į specifiką. Toliau pateikti rodikliai yra tik orientaciniai ir nebūtinai reiškia, kad bus priimtas neigiamas sprendimas.

Pirmas etapas – standartinis vertinimas

Standartinis skiriamo laiko vertinimas – tai KIT klausimyne pateiktos informacijos įvertinimas pagal toliau išvardytus kokybinius veiksnius.

Jeigu įvertinus šiuos kokybinius veiksnius abejonių nekyla, įvertinimas laikomas iš esmės teigiamu ir išsamus vertinimas neatliekamas.

Jeigu abejonių vis dėlto kyla, atliekamas išsamus vertinimas (žr. toliau). Priimant sprendimą, ar reikalingas išsamus vertinimas, remiamasi ir BPM ataskaita apie deklaruotą nevykdomųjų direktorių skiriamą laiką⁴⁹.

⁴⁹ BPM ataskaita apie deklaruotą nevykdomųjų direktorių skiriamą laiką, 2019 m. rugpjūčio mėn.

Kokybiniai veiksniai, pagal kuriuos nustatoma, kiek laiko valdymo organo narys gali skirti savo funkcijoms vykdyti:

1. **Paskirtajam asmeniui taikomos privilegijuotojo direktoriaus pareigų skaičiavimo arba kai kurių pareigų neįskaičiavimo taisyklės.**
2. **Dėl toliau išvardytų priežasčių nurodytas darbo krūvis kelia abejonių:**
 - (a) nurodytas bendras darbo krūvis per metus laikomas dideliu;
 - (b) nurodytas darbo krūvis nagrinėjamoje kredito įstaigoje yra mažesnis negu kitose panašiose įstaigose (remiantis anksčiau ECB atliktais KIT vertinimais)⁵⁰;
 - (c) palyginus įvairių tos pačios įstaigos valdymo organo narių skiriamą laiką⁵¹ matyti skirtumai, pavyzdžiui, vienas paskirtasis asmuo be tinkamai pateisintų priežasčių skiria gerokai mažiau laiko negu kiti (atliekantys panašias funkcijas);
 - (d) tikėtinumo patikrinimas atskleidžia skirtumų, pavyzdžiui:
 - (i) pirmininkas skiria mažiau laiko negu eiliniai nevykdomieji nariai;
 - (ii) nurodytas kredito įstaigai skiriamas laikas laikomas itin mažu;
 - (iii) pastaba: paprastai į paskirtojo asmens deklaruotą dienų skaičių turėtų būti įtrauktas laikas, kuris bus skiriamas dalyvavimui valdymo organo posėdžiuose, įskaitant laiką jiems pasirengti ir į juos nuvykti, taip pat laikas, kuris bus skiriamas kredito įstaigos verslui perprasti, įskaitant metinius mokymus. Remiantis proporcingumo principu laikoma, kad skiriamų dienų skaičius priklausys nuo įstaigos veiklos sudėtingumo, įstaigos pobūdžio ir dydžio (žr. kokybinius faktorius). Jeigu (atitinkamos kredito įstaigos) paskirtasis asmuo eina pareigas ir patronuojančiojoje įmonėje arba vadovujančioje struktūroje, kurios sprendžia kredito įstaigos verslo klausimus, įstaiga į skiriamo laiko deklaraciją turėtų įtraukti patronuojančiojoje įmonėje arba vadovujančioje struktūroje, kurios sprendžia įstaigos verslo klausimus, praleidžiamą laiką arba paskirtojo asmens skiriamą laiką. Kai įmanoma, nurodant laiką reikėtų nurodyti ir kokius konkrečiai klausimus sprendžia patronuojančioji įmonė ar asociacija. Jeigu ši informacija nepateikta KIT klausimyne, kredito įstaigos gali būti paprašyta ją pateikti atskirai;
 - (iv) darbo krūvis neatitinka to, kuris nurodytas toje pačioje arba ankstesnėse KIT paraiškose dėl to paties paskirtojo asmens,

⁵⁰ Nurodytą darbo krūvį galima palyginti su atitinkamais lyginamaisiais rodikliais, kuriuos galima rasti BPM ataskaitoje apie deklaruotą nevykdomųjų direktorių skiriamą laiką.

⁵¹ Žr. 49 išnašą.

pavyzdžiui, darbo krūviai toje pačioje arba panašiose įmonėse labai skiriasi;

(v) esama kitokių svarbių neatitikimų.

3. **Esama kitų veiksmų (remiantis NKI ar ECB turima informacija), pavyzdžiui:**

- (a) nedažnai dalyvauja posėdžiuose (jei tokia informacija prieinama);
- (b) paskirtajam asmeniui patikėta papildomai atsakomybės sričių, pavyzdžiui, narystė komitete ar direktoriaus pareigos, kurios į pareigų skaičių neįskaičiuojamos (pagal KRD 91 straipsnio 4 ir 5 dalis);
- (c) iš JPG gauta kitokios svarbios informacijos.

Antras etapas – išsamus vertinimas

Jeigu atlikus standartinį vertinimą lieka abejonių, paskirtojo asmens galimybė skirti pakankamai laiko pareigoms gali būti toliau vertinama atsižvelgiant į toliau išvardytus veiksmus (kai tinka).

Išsamus vertinimas visada yra individualus, o toliau pateiktas sąrašas veiksmų, į kuriuos reikėtų atsižvelgti, nėra baigtinis.

1. **Su įstaiga susiję veiksniai.** Šie veiksniai susiję su prižiūrimo subjekto, kuriame paskirtasis asmuo eis pareigas, savybėmis.

(a) **Balanso dydis ir veiklos sudėtingumas**

Toliau išvardytais atvejais gali būti būtina skirti daugiau laiko:

- (i) jeigu įstaiga didelė ir (arba) sudėtingo pobūdžio, ypač jeigu ji grupės ar pogrupio lygmeniu atlieka konsoliduojantį vaidmenį;
- (ii) jeigu įstaiga yra „laikino banko“ (angl. *bridge bank*) arba „blogų paskolų banko“ (angl. *bad bank*) pobūdžio, t. y. vykdo sudėtingas pertvarkymo priemones, pavyzdžiui, neveiksmių paskolų portfelių pardavimo ar nurašymo operacijas.

Toliau išvardytais atvejais gali būti skiriama mažiau laiko:

- (i) jeigu kredito įstaigos balansas yra nedidelis, o verslo modelis – paprastas, pavyzdžiui, ji yra kooperatinis bankas arba mažą patronuojamoji įmonė ar įstaiga, grupėje turinti mažą reikšmę;
- (ii) jeigu įstaiga yra specializuotų paslaugų teikėja – grupėje atsakinga tik už vieną verslo liniją (pvz., lizingo ar faktoringo);
- (iii) jeigu kredito įstaigos vykdomos tam tikros funkcijos ar veikla (pvz., rizikos valdymo, audito, IT) yra skirtos grupei.

(b) **Išskirtinis veiklos ciklo etapas**

Kai kredito įstaigoje yra intensyvios veiklos etapas, gali būti būtina skirti daugiau laiko, pavyzdžiui:

- (i) kai bankinė veikla tik pradeda kurti, pavyzdžiui, kai įstaiga ką tik gavo veiklos leidimą arba kai anksčiau buvusi, pavyzdžiui, mokėjimų įstaiga, tapo prižiūrimu subjektu;
- (ii) kai iš esmės keičiamas kredito įstaigos verslo modelis, pavyzdžiui, po įsigijimo – kai kredito įstaiga įsigijo kitą įstaigą arba ją įsigijo kita įstaiga;
- (iii) kai vykdomas gaivinimo arba pertvarkymo planas, ypač kai skirtos priemonės yra susijusios su valstybės pagalba ir (arba) yra užginčytos teisme;
- (iv) susidarius kitokioms specifinėms aplinkybėms, turinčioms poveikio įprastinei kredito įstaigos veiklai, pavyzdžiui, kai iškyla būtinybė suvaldyti gresiančią reputacijos krizę arba kai kompetentingos institucijos taiko ankstyvosios intervencijos priemones.

Laiko gali būti skiriama mažiau, kai kredito įstaiga jau ne vienus metus iš eilės nebevykdo jokios „naujos“ bankinės veiklos, t. y. veikia „likvidavimo režimu“ iki kol baigs vykdyti visas esamas sutartis. Tačiau jeigu šiame likvidavimo procese naudojama valstybės pagalba ir (arba) vyksta svarbus teismo procesas, nario vaidmuo gali būti sudėtingesnis, todėl ir laiko gali būti privaloma skirti daugiau.

2. **Su pareigomis susiję veiksniai.** Šie veiksniai susiję su konkrečių pareigų, kurias kredito įstaigoje eis paskirtasis asmuo, savybėmis.

Daugiau laiko gali būti būtina skirti, kai paskirtasis asmuo pagal pareigas turės vykdyti specifines funkcijas, jeigu jos vertinimo metu jau yra žinomos:

- (a) vykdomojo pobūdžio pareigas (skirtingai nei nevykdomojo);
- (b) pareigas, kurias einant reikės vykdyti pirmininko funkcijas (vykdomojo ar nevykdomojo); pareigas, kurias einant reikės būti valdymo organo lygmens komiteto (pvz., skyrimo, atlygio, audito ar rizikos komitetų) pirmininku ar nariu; pareigas, susijusias su konkrečių nepriklausomų sričių priežiūra (pvz., audito);
- (c) pareigas, susijusias su kitais specifiniais įgaliojimais (pvz., kai pagal pareigas priskiriama daugiau atsakomybės sričių, kurioms būtinas nuolatinis papildomas darbo krūvis).

Pareigoms gali būti numatyta skirti mažiau laiko, kai tos pareigos gali būti einamos našiau dėl sinergijos su paskirtojo asmens toje pačioje grupėje tuo pačiu metu einamomis kitomis pareigomis. Taip gali būti, visų pirma, kai:

- (a) paskirtasis asmuo tokias pačias funkcijas (pvz., yra valdymo organo nevykdomasis narys) vykdo keliuose patronuojamosiose įmonėse,

dirbančiose pagal panašius verslo modelius ir (arba) toje pačioje geografinėje teritorijoje („horizontalioji“ sinergija);

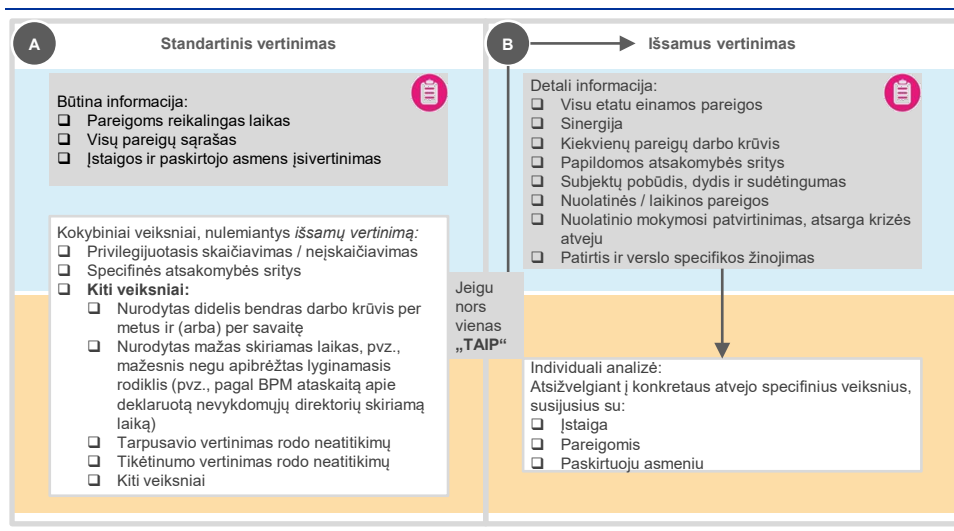
- (b) paskirtasis asmuo toje pačioje grupėje eina keletą pareigų skirtingais lygmenimis ir atsakomybės sritys, kurios jam patikėtos aukštesniu lygmeniu (pvz., aukštesnio lygmens įmonės valdymo organo vykdomojo nario), yra artimos atsakomybės sritims, kurios jam patikėtos žemesniu lygmeniu (pvz., žemesnio lygmens įmonės valdymo organo nevykdomojo nario), ir jas papildo („vertikaloji“ sinergija);
- (c) paskirtasis asmuo yra priežiūros funkciją atliekančio valdymo organo narys, veikiantis kaip darbuotų atstovas ir įstaigoje dirbantis (visu etatu).

3. **Su paskirtuoju asmeniu susiję veiksniai.** Šie veiksniai susiję su paskirtojo asmens kvalifikacija, patirtimi ir aplinkybėmis.

- (a) Pareigoms gali būti būtina skirti **daugiau** laiko, jeigu paskirtajam asmeniui nustatytas mokymų poreikis siekiant užpildyti teorinių žinių ir (arba) praktinės patirties spragas.
- (b) Jeigu paskirtajam asmeniui reikalingi mokymai truks tam tikrą laiką, tas laikas turėtų būti išskaičiuotas iš paskirtojo asmens siūlomo skirti laiko, ypač pirmaisiais metais.
- (c) Laiko gali būti skiriama mažiau, jeigu paskirtasis asmuo turi ilgametės patirties, tiesiogiai susijusios su pareigomis, į kurias yra skiriamas, ir (arba) yra susipažinęs su kredito įstaigos ir (arba) grupės verslo specifiška.

4 paveikslas

Skiriamo laiko vertinimas

3.5 Valdymo organo kolektyvinis tinkamumas

Valdymo organas kolektyviai turi turėti pakankamai žinių, įgūdžių ir patirties, kad galėtų suprasti įstaigos veiklą, įskaitant pagrindinę jai tenkančią riziką⁵².

Šiame vadovo skyriuje aptariami kolektyvinio tinkamumo vertinimo, kuris atliekamas kaip viena iš kompetencijos ir tinkamumo vertinimo dalių, etapai. Svarbu atkreipti dėmesį, kad kredito įstaiga, kreipdamasi dėl paskirtojo asmens kompetencijos ir tinkamumo vertinimo, turi įvertinti ir viso valdymo organo kolektyvinį tinkamumą. Toks vertinimas papildo JPG vykdomą nuolatinę kolektyvinio tinkamumo priežiūrą.

Kolektyvinio tinkamumo reikalavimas reiškia, kad kredito įstaiga privalo suformuoti tokį valdymo organą, kuris būtų tinkamas ir turėtų pakankami kolektyvinių žinių, gebėjimų ir patirties, būtinos riziką ribojančiam ir efektyviam įstaigos valdymui užtikrinti. Valdymo organe turėtų būti pakankamas skaičius narių, kurie turėtų kiekvienos srities žinių, kad būtų galima veiksmingai diskutuoti, kritikuoti ir priimti teisingus sprendimus.

Valdymo organo nariai kolektyviai turėtų turėti reikiamų įgūdžių, kad galėtų pareikšti nuomonę ir daryti įtaką valdymo organui priimant sprendimus. Todėl kredito įstaiga turi suformuoti tokios sudėties valdymo organą, kad būtų užtikrintas tiek asmeninis, tiek kolektyvinis jo narių tinkamumas.

Kiek ir kokių žinių, įgūdžių ir patirties valdymo organas turėtų kolektyviai turėti, priklauso nuo pagrindinių įstaigos savybių. Formuodama savo valdymo organą kredito įstaiga turėtų atsižvelgti į savo verslo modelį (-ius) ir strategiją, norimą prisiimti riziką ir faktinį rizikos profilį bei į savo verslo ir veiklos pobūdį, apimtį ir vietą.

Apskritai laikoma, kad veiksmingas kolektyvinis tinkamumas yra užtikrintas tada, kai valdymo organas pakankamai gerai išmano:

- kredito įstaigos verslą ir pagrindinę riziką;
- kiekvieną reikšmingą įstaigos veiklos sferą;
- įstaigos vidaus valdymą;
- svarbias sektorinės ir finansinės kompetencijos sritis, įskaitant finansų ir kapitalo rinkas, mokumą ir modelius;
- turi vadovavimo įgūdžių ir patirties;
- finansų apskaitą ir atskaitomybę;
- strateginį planavimą;
- rizikos valdymą, atitikties užtikrinimą ir vidaus auditą;
- informacines technologijas ir saugumą;

⁵² KRD 91 straipsnio 7 dalis.

- klimato ir aplinkos riziką⁵³;
- vietos, regiono ir pasaulio rinkas, kai tinka;
- teisinę ir reguliavimo aplinką;
- tarptautinių ir nacionalinių grupių ir su grupių struktūromis susijusios rizikos, kai tinka, valdymą.

Vertindama šių sričių išmanymą kredito įstaiga gali naudoti tinkamumo matricą⁵⁴ ir taip pat gali pasiremti JPG vykdomos nuolatinės priežiūros įžvalgomis. Tinkamumo matricos naudojimas įsivertinimui bendrose ESMA ir EBI gairėse dėl tinkamumo įvardytas geriausios praktikos pavyzdžiu ir ECB pritaria šiai nuomonei.

Klimato ir aplinkos rizika ir valdymo organo kolektyvinis tinkamumas

Klimato ir aplinkos rizika plačiai pripažįstama vienu iš didelės finansinės rizikos šaltinių. Todėl pakankamos žinios apie klimato ir aplinkos riziką yra labai svarbus reikalavimas, į kurį atsižvelgiama darant išvadą, ar valdybos kolektyvinis tinkamumas yra pakankamo lygio. Pasaulio, Europos ir nacionaliniu mastu buvo imtasi iniciatyvų, skirtų finansų sistemos atsparumui prudencinės priežiūros požiūriu padidinti⁵⁵. Kredito įstaigos valdymo organas turi daugiausia galimybių užtikrinti, kad į klimato ir aplinkos riziką būtų atsižvelgiama rengiant įstaigos bendrą verslo strategiją, formuluojant verslo tikslus ir kuriant rizikos valdymo sistemą, ir vykdyti veiksmingą klimato ir aplinkos rizikos stebėseną⁵⁶. Šioje specifinėje srityje pakankamos valdymo organo narių kolektyvinės žinios, įgūdžiai ir patirtis yra būtini norint užtikrinti patikimą ir veiksmingą rizikos, kurią įstaiga patiria arba gali patirti, valdymą. Priežiūros funkciją atliekančio valdymo organo narių pakankamas klimato ir aplinkos rizikos klausimų išmanymas yra būtinas siekiant užtikrinti veiksmingą priežiūrą⁵⁷.

⁵³ Valdymo organas, vertindamas kolektyvinį savo narių tinkamumą, turėtų įvertinti ir jų žinias, įgūdžius bei patirtį klimato ir aplinkos rizikos srityje. [Vadovas dėl klimato ir aplinkos rizikos. Priežiūriniai lūkesčiai dėl rizikos valdymo ir informacijos atskleidimo](#), Europos Centrinis Bankas, 2020 m. lapkričio mėn.

⁵⁴ [I priedas. Kolektyvinio tinkamumo vertinimo šablonas](#).

⁵⁵ Prudencinės priežiūros požiūriu svarbiausi yra šie reguliavimo pasikeitimai ir publikacijos: Komisijos komunikatas „*Tvaraus augimo finansavimo veiksmų planas*“, COM(2018)97 final, 2018 m. kovo mėn.; Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas reglamentas (ES) 2019/2088 (OL L 198, 2020 6 22, p. 13); Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/2089, kuriuo dėl ES prisitaikymo prie klimato kaitos lyginamųjų indeksų, ES su Paryžiaus susitarimu suderintų lyginamųjų indeksų ir su tvarumu susijusios lyginamųjų indeksų informacijos atskleidimo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2016/1011 (OL L 317, 2019 12 9, p. 17); Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/2088 dėl su tvarumu susijusios informacijos atskleidimo finansinių paslaugų sektoriuje (OL L 317, 2019 12 9, p. 1); „*Guide for Supervisors: Integrating climate-related and environmental risks into prudential supervision*“ (Gairės priežiūros institucijoms: klimato ir aplinkos rizikos integravimas į prudencinę priežiūrą), Finansų sistemos žalinimo tinklas, 2020 m. gegužės mėn.; „*Discussion paper on management and supervision of ESG risks for credit institutions and investment firms*“ (Diskusijų dokumentas kredito įstaigų ir investicinių įmonių aplinkos, socialinės ir valdymo rizikos valdymo ir priežiūros klausimu) (EBA/DP/2020/03), Europos bankininkystės institucija, 2020 m. spalio 30 d.; „*Vadovas dėl klimato ir aplinkos rizikos. Priežiūriniai lūkesčiai dėl rizikos valdymo ir informacijos atskleidimo*“, Europos Centrinis Bankas, 2020 m. lapkričio mėn.

⁵⁶ 3 lūkestis, *ECB vadovas dėl klimato ir aplinkos rizikos. Priežiūriniai lūkesčiai dėl rizikos valdymo ir informacijos atskleidimo*, Europos Centrinis Bankas, 2020 m. lapkričio mėn.

⁵⁷ 3.2, 3.3 ir 3.4 lūkesčiai, *ECB vadovas dėl klimato ir aplinkos rizikos. Priežiūriniai lūkesčiai dėl rizikos valdymo ir informacijos atskleidimo*, Europos Centrinis Bankas, 2020 m. lapkričio mėn.

Įvairovė – vienas iš valdymo organo kolektyvinio tinkamumo aspektų

ECB palaiko įvairovę, todėl skatina užtikrinti ir prižiūrimų subjektų valdymo organų narių įvairovę⁵⁸. Įstaigoms priimant sprendimus dėl savo strategijos ir rizikos prisiėmimo palankią įtaką sprendimų priėmimui gali daryti įstaigų valdymo organų sudėties įvairovė kompetencijos, patirties, vertybių ir nuomonių požiūriu. Įvairovė visais aspektais bus naudinga įstaigų sprendimų priėmimo organams⁵⁹. Valdymo organo narių įvairovės skatinimas įtvirtintas KRD. Remiantis KRD, įstaigos privalo įvairovę laikyti vienu iš valdymo organo sudėčiai taikomų kriterijų, kad būtų pagerintas rizikos valdymas ir įstaigų atsparumas, ir turėtų į įvairovę atsižvelgti vykdydamos įdarbinimo politiką. Pagal KRD, lyčių pusiausvyra yra ypač svarbi norint užtikrinti, kad bankų valdybose būtų tinkamai atstovaujama visiems gyventojams⁶⁰; be to, joje nustatyti reikalavimai dėl įdarbinimo politikos ir dėl siektino nepakankamai atstovaujamos lyties atstovų skaičiaus nustatymo ir šio tikslo pasiekimo⁶¹. Įvairovė gali apimti įvairius geresniam valdymo organo veikimui aktualius aspektus. Be lyčių įvairovės, aktuali yra ir išsilavinimo bei profesinės kompetencijos, geografinės kilmės⁶² ir amžiaus įvairovė; ji skatina geresnį valdymo organo veikimą⁶³. Siekiant sudaryti dar palankesnes sąlygas nepriklausomoms nuomonėms ir kritiškam vertinimui formuotis, bus atsižvelgiama į šiuos kitus įvairovės aspektus, jei tai leidžiama pagal nacionalinę teisę⁶⁴.

Atsižvelgdamas į tai, ECB lyčių įvairovę vertina kaip vieną iš kolektyvinio tinkamumo sudedamųjų dalių, jeigu tik nacionalinės teisės aktai nedraudžia. Atlikdamas vertinimą, ECB taip pat atsižvelgia į patirties ir kompetencijos įvairovę. Valstybėse narėse, kurių nacionalinės teisės aktuose nustatytas reikalavimas, kad įstaigos narius skirtų pagal savo vidaus politiką arba kad savo valdymo organuose turėtų tam tikrą nustatytą procentinę dalį nepakankamai atstovaujamos lyties atstovų, ECB KIT sprendime rekomenduoja arba nustato įpareigojimą skiriant šį narį arba ateityje kitus narius laikytis lyčių kvotų. Taip pat svarbu pažymėti, kad KIT vertinimas įvairovės aspektu yra susijęs ir su kasdiene priežiūra: jeigu nuolatinės priežiūros metu nustatoma, kad nevykdomos lyčių kvotos, prižiūrimas subjektas apie tai įspėjamas. Be to, KIT sprendime ECB nurodo aktualius per įstaigos vidaus valdymo vertinimus

⁵⁸ Žr., pvz., Franko Eldersono [įžanginę kalbą](#), pasakytą 2020 m. lapkričio 9 d. Europos Parlamento Ekonomikos ir pinigų politikos komitete; 2018 m. vasario 14 d. [Naujienlaiškio straipsnį](#) „Fit and proper for better governance“ (Kompetencija ir tinkamumas geresniam vidaus valdymui); Elisabeth McCaul [kalbą](#) „Bank boards and supervisory expectations“ (Bankų valdybos ir priežiūriniai lūkesčiai), pasakytą 2020 m. gruodžio 3 d.; ir 2021 m. birželio 15 d. [įrašą](#) [Priežiūros tinklaraštyje](#) „ECB Banking Supervision seeking greater diversity within banks“ (ECB Bankų priežiūros tarnyba sieks didesnės įvairovės bankuose).

⁵⁹ [EBI ataskaita dėl įvairovės skatinimo praktikos lyginamosios analizės](#), 2016 m. liepos 8 d.

⁶⁰ KRD 60 konstatuojamoji dalis apie grupinio mąstymo fenomeną.

⁶¹ Įstaigos įdarbinimo politika turėtų įstaigas skatinti kandidatus atrinkti iš trumpųjų sąrašų, į kuriuos būtų įtraukta abiejų lyčių atstovų. Be to, „pagal KRD svarbių“ įstaigų skyrimo komitetai turėtų įvertinti, be kitų dalykų, valdymo organo narių įvairovę, priimti sprendimą dėl siektino valdymo organe nepakankamai atstovaujamos lyties atstovų skaičiaus ir parengti politiką, kaip padidinti nepakankamai atstovaujamos lyties atstovų skaičių, kad tas tikslas būtų pasiektas. Šis tikslas, politika ir informacija apie jos įgyvendinimą turėtų būti skelbiami viešai. Žr. KRD 60 konstatuojamąją dalį, 88 straipsnio 2 dalį ir 91 straipsnio 10 dalį.

⁶² Bendros ESMA ir EBI gairėse dėl tinkamumo apibrėžta, kad geografinė kilmė – tai regionas, kuriame asmuo įgijo kultūrinį pagrindą, išsilavinimą arba profesinę patirtį (Dalykas, taikymo sritis ir sąvokų apibrėžtys, 15 pastraipa).

⁶³ Bendros ESMA ir EBI gairės dėl tinkamumo, V antraštinė dalis, 105 pastraipa.

⁶⁴ Bendros ESMA ir EBI gairės dėl tinkamumo, Įvadas ir pagrindimas, 42 ir 43 pastraipos.

nustatytus trūkumus dėl įvairovės⁶⁵. Siekdamas dar labiau sustiprinti ir patobulinti įvairovės vertinimą, kuris yra dalis kolektyvinio tinkamumo vertinimo, ECB toliau kurs politiką šiuo klausimu per savo tinklą su NKI.

3.5.1 Informacija

Vadovaujantis bendromis ESMA ir EBI gairėmis dėl tinkamumo, kredito įstaiga, teikdama paraišką dėl kompetencijos ir tinkamumo vertinimo, turi pateikti šią būtiną informaciją apie valdymo organo kolektyvinį tinkamumą:

- valdymo organo narių pavardžių sąrašą ir nurodyti kiekvieno jų funkcijas, įgūdžius ir pagrindines kompetencijų sritis;
- pareiškimą apie įstaigos atliktą bendrą valdymo organo, kaip nedalomo vieneto, kolektyvinio tinkamumo vertinimą, įskaitant pareiškimą apie tai, kaip paskirtasis asmuo papildo bendrą valdymo organo tinkamumą (t. y. atlikus vertinimą pagal tinkamumo matricą arba kitą prižiūrėjo subjekto pasirinktą arba atitinkamos NKI nurodytą metodą). Jame turėtų būti nurodytos visos spragos arba trūkumai ir jiems šalinti numatytos priemonės bei koku mastu paskirtasis asmuo prisideda prie kai kurių arba visų trūkumų šalinimo;
- nurodyta informacija pateikiama pamatiniuose dokumentuose (pvz., KIT klausimyne).

3.5.2 Vertinimas

Kolektyvinis tinkamumas vertinamas pagal pamatiniuose dokumentuose (pvz., KIT klausimyne) pateiktą informaciją. Remdamasi šia informacija, kompetentinga institucija įvertina, koku mastu paskirtasis asmuo prisideda prie kolektyvinio tinkamumo ir nustatytų trūkumų šalinimo. Be to, atsižvelgiama ir į tai, ar laikomasi nacionalinių reikalavimų dėl lyčių įvairovės, jeigu jie taikomi.

3.5.2.1 Praktiniai pavyzdžiai

1. Jeigu paskirtasis asmuo yra siūlomas į pareigas vietoj kito, iš pareigų pasitraukiančio direktoriaus, kuris turėjo ypatingų žinių, labai reikalingų kredito įstaigai valdymo organo kolektyviniu lygmeniu, nes ta sritis buvo pripažinta (pvz., per ankstesnius įsivertinimus) kritinės svarbos (pvz., žinios labai specializuotoje įstaigos verslo srityje), pareiškime galima paaiškinti, kaip paskirtasis asmuo užpildys šią spragą.
2. Jeigu per paskutinį įsivertinimą buvo nustatyta kolektyvinio tinkamumo trūkumų, jie buvo aptarti ir įtraukti į JPG ir įstaigos suderintą veiksmų planą, pareiškime

⁶⁵ Pavyzdžiui, nustatytus per temines peržiūras arba surinkus priežiūriniam tikrinimui ir vertinimui (SREP) reikalingą informaciją.

galima nurodyti, kaip paskirtasis asmuo prisidės prie to veiksmų plano tikslų įgyvendinimo.

3. Jeigu kredito įstaiga perorientavo veiklą (dėl susijungimo, dalies verslo pardavimo ar veiklos išplėtimo) ir per paskutinį įsivertinimą buvo nustatyta, kad dėl tokios naujos veiklos valdymo organui reikia kitų sričių žinių ir patirties, pareiškime galima nurodyti, kurių sričių žinių ir patirties poreikį paskirtasis asmuo patenkins.

3.5.2.2 Spragų šalinimas

Pareiga įvertinti savo valdymo organą ir nustatyti jo kolektyvinio tinkamumo spragas visų pirma tenka pačiai kredito įstaigai. Valdymo organo kolektyvinio tinkamumo priežiūra yra nuolatinės įstaigos vidaus valdymo priežiūros dalis, todėl kredito įstaiga apie kolektyvinio tinkamumo spragas turi pranešti JPG ir jas su ja aptarti. Kilus abejonių, ar kolektyvinių žinių, įgūdžių ir patirties pakanka, JPG gali paprašyti pateikti valdybos kolektyvinio tinkamumo įsivertinimo kopiją. JPG gali paprašyti pateikti ir įsivertinimą pagrindžiančių dokumentų.

3.6 Valdybos narių asmeninės atsakomybės vertinimas

Įstaigos valdymo organo (atliekančio ir vykdomąją, ir priežiūros funkciją) nariai turėtų pakankamai gerai išmanyti (ir prie jų prisidėti) tas verslo sritis, už kurias kiekvienas narys yra kolektyviai atsakingas su kitais valdymo organo nariais, net jeigu visa atsakomybė už konkrečią sritį priskirta vienam konkrečiam nariui.

Nariai turi suprasti ir įstaigos vidaus valdymo tvarką bei struktūrą, jos verslą, riziką ir rizikos valdymo strategiją. Todėl valdymo organo nariai turi būti išsamiai informuoti visais svarbiais klausimais, kad galėtų nuolat aktyviai dalyvauti kuriant valdymo strategijas ir priimant sprendimus, juos kritikuoti ir aptarti.

Tai, kad valdymo organo nariui nepriskirta tam tikra funkcija ar visa atsakomybė už tam tikrą sritį, neatleidžia jo nuo pareigos ją suprasti ir pasiręgti bei aktyviai ir kompetentingai dalyvauti valdybos diskusijose ir sprendimų priėmimo procesuose.

Todėl valdymo organo narys, einantis arba ėjęs pareigas įstaigoje tuo metu, kai įvyko veika, dėl kurios buvo nustatyta tam tikrų faktų (pvz., pinigų plovimo, sukčiavimo ar kitokių pažeidimų, nustatytų atliekant patikrinimus vietoje, arba teismo procesų), gali būti laikomas atsakingu už tokius nustatytus faktus, net jeigu tie nustatyti faktai **niekaip nesusiję** su konkrečiai jam priskirtomis funkcijomis ir atsakomybės sritimis valdymo organe.

Paisant ir kitų specifinių aplinkybių, kurios gali būti svarbios konkrečiu atveju, jau vien faktai, rodantys, kad paskirtasis asmuo gali būti laikomas **asmeniškai atsakingu** už tai, kad, būdamas kolektyviai atsakingas, nesiėmė priemonių tinkamai išspręsti problemas, dėl kurių buvo nustatyta faktų, gali turėti poveikio jo tinkamumui eiti pareigas.

Vertinant asmeninę atsakomybę atsižvelgiama į atitinkamų nustatytų faktų laiką, svarbą ir rimtumą.

Šios nuostatos taikomos kartu su šio vadovo 3.1–3.3 dalyse aprašytais kompetencijos ir tinkamumo vertinimo kriterijais.

3.6.1 Taikymo sritis

Asmeninės atsakomybės vertinimas kaip viena iš kompetencijos ir tinkamumo vertinimo sudedamųjų dalių atliekamas, kai yra tenkinami abu šie kriterijai:

1. paskirtasis asmuo tuo metu, kai buvo padaryta veika, dėl kurios buvo nustatyta faktų, yra⁶⁶ arba buvo kurios nors iš šių įmonių („ankstesnė įmonė“) valdymo organo narys:
 - (a) kredito įstaigos, įskaitant visas patronuojamąsias įmones, Europos ekonominėje erdvėje įsteigtus filialus ir kontroliuojančiąsias bendroves; arba
 - (b) reguliuojamo finansų sektoriaus subjekto, apibrėžto KRR⁶⁷, ir
2. paskirtasis asmuo pretenduoja į kurios nors iš toliau išvardytų įmonių („paskirties įmonė“) valdymo organo pirmininko, generalinio direktoriaus ir (arba) vykdomojo nario pareigas arba pretenduoja būti į jas paskirtas dar vienai kadencijai:
 - (a) svarbiai prižiūrimai grupei priklausančio prižiūrimo subjekto aukščiausiu konsolidavimo lygiu;
 - (b) kredito įstaigos, kurios bendra turto vertė svarbioje prižiūrimoje grupėje didžiausia, jeigu ši įmonė nėra a punkte nurodyta įmonė;
 - (c) svarbiai prižiūrimai grupei nepriklausančio prižiūrimo subjekto; arba
 - (d) prižiūrimo subjekto, kurio bendra turto vertė yra 30 mlrd. eurų ar daugiau.

3.6.2 Nustatyti faktai

Vertinant paskirtojo asmens asmeninę atsakomybę atsižvelgiama į nustatytus faktus, kuriuos priežiūros institucija pripažįsta neseniais, svarbiais ir rimtais. Nustatyti faktai gali būti priežiūros, reguliavimo ar teismo pobūdžio ir susiję su teisiniais ar reguliavimo pažeidimais ar trūkumais įstaigos veikloje.

⁶⁶ Paskirtasis asmuo, kurio kompetencija ir tinkamumas vertinami, galbūt pretenduoja į naujas pareigas toje pačioje įmonėje, pvz., yra paaugštinamas arba keičia pareigas įmonės viduje.

⁶⁷ KRR 4 straipsnio 27 punktą.

Nustatyti faktai – tai pakankamai tvirtai pagrįsti faktai, kuriuos nustatė tarnyba ar institucija, įgaliota vykdyti priežiūrą ir užtikrinti atitiktį taisyklėms ir teisės aktų reikalavimams ir (arba) pažeidimo ar trūkumo atveju skirti priemonės⁶⁸.

Atsižvelgiama į šių tarnybų ar institucijų nustatytus faktus:

- (a) kompetentingų institucijų⁶⁹, kompetentingų teisminių ar baudžiamojo persekiojimo institucijų;
- (b) mokesčių, konkurencijos ar duomenų apsaugos institucijų; arba
- (c) nebankinių finansų įstaigų priežiūrą vykdančių institucijų.

Gali būti atsižvelgiama į šią iš pirmiau išvardytų institucijų gautą informaciją (sąrašas nebaigtinis):

- (a) priežiūros priemonės (įspėjimus, nurodymus, baudas, sankcijas ir t. t.);
- (b) ginčų sureguliuavimo susitarimus⁷⁰;
- (c) galutinius teismo sprendimus, net jeigu jie apskūsti apeliacine tvarka; ir (arba)
- (d) patikrinimų vietoje ataskaitas ir SREP⁷¹ raštus, jeigu jais yra skirtos priežiūros priemonės.

3.6.2.1 Neseni ir svarbūs nustatyti faktai

Nustatyti faktai laikomi svarbiais, kai:

- jie susiję su įstatymų ir kitų teisės aktų (pvz., reglamentuojančių bankų veiklą, finansines paslaugas, vertybinių popierių rinkas, draudimo veiklą, pinigų plovimo prevenciją / kovą su terorizmo finansavimu, kovą su korupcija ir manipuliavimu rinka, konkurenciją, duomenų apsaugą ar prekybos pasinaudojant viešai neatskleista informacija prevenciją) pažeidimais, ir
- valdymo organas buvo informuotas apie pažeidimus ir trūkumus.

Atsižvelgiama ir į tai, kiek laiko praėjo nuo faktų nustatymo.

⁶⁸ Apibrėžtis pagal nacionalinės teisės aktų, kuriais į nacionalinę teisę perkelti KRD 64–67 ir 102–104 straipsnių reikalavimai, nuostatas.

⁶⁹ Tai yra nacionalinės pinigų plovimo prevencijos / rinkų institucijos, ECB, kitos NKI, trečiųjų šalių reguliavimo institucijos (pvz., JAV vertybinių popierių ir biržų komisija (SEC), JK finansinių paslaugų priežiūros institucija (FCA), Šveicarijos finansų rinkų priežiūros institucija (FINMA)) ir kitos.

⁷⁰ Kai įmanoma, pagal nacionalinės teisės aktus.

⁷¹ Priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesas.

3.6.2.2 Rimti nustatyti faktai

Asmeninės atsakomybės vertinimas kaip viena iš kompetencijos ir tinkamumo vertinimo sudedamųjų dalių atliekamas, kai nustatyti faktai yra rimti. Nustatyti faktai yra laikomi rimtais, jeigu jie daro didelį poveikį įmonei, rinkai ar vartotojams.

Reikėtų atsižvelgti, pavyzdžiui, į šiuos rodiklius (sąrašas nebaigtinis):

- (a) kompetentingas teismas ar institucija nustatė struktūrines priežastis arba sisteminius trūkumus;
- (b) pažeidimas jau kurį laiką nepašalintas (t. y. tai nebuvo vienkartinis įvykis);
- (c) nustatyta nusikalstamos veikos, sukčiavimo, neigiamo poveikio vartotojų pasitikėjimui ar sisteminės finansinės rizikos faktų;
- (d) dėl nustatytų faktų įstaiga buvo likviduota arba jai buvo taikytos gelbėjimo valstybės lėšomis ar restruktūrizavimo, gaivinimo ar pertvarkymo priemonės;
- (e) nuobaudos arba priemonės, skirtos pagal nacionalinės teisės aktus dėl nustatytų faktų, rimtumo lygis.

4 lentelė

Nesenu, svarbių ir rimtų nustatytų faktų vertinimo bendro pobūdžio santrauka

Nustatytų faktų pobūdis	Rodiklis	Pavyzdžiai
Nustatyti faktai	Faktus nustatė tarnyba ar institucija, įgaliota vykdyti priežiūrą ir užtikrinti atitiktį taisyklėms ir teisės aktų reikalavimams ir (arba) pažeidimo ar trūkumo atveju imtis priemonių (pvz., skirti sankcijas, priežiūros priemonės).	<i>Kompetentingos institucijos, kompetentingos teisminės ar baudžiamojo persekiojimo institucijos, mokesčių, konkurencijos ar duomenų apsaugos institucijos, nebankinių finansų įstaigų priežiūrą vykdančios institucijos</i> <i>Priežiūros priemonės (įspėjimai, nurodymai, baudos, sankcijos ir t. t.); ginčų suregulavimo susitarimai; galutiniai teismo sprendimai, net jeigu jie apskųsti apeliacine tvarka; ir (arba) patikrinimų vietoje ataskaitos ir SREP raštai, jeigu jais yra skirtos priežiūros priemonės</i>
Neseni	Atsižvelgiama, kiek laiko praėjo nuo faktų nustatymo.	<i>Kuo daugiau laiko praėjo nuo faktų nustatymo, tuo mažiau poveikio jiems turėtų būti priskiriama per vertinimą</i>
Svarbūs	Nustatyti faktai susiję su įstatymų ir kitų teisės aktų pažeidimais.	<i>Įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių bankų veiklą, finansines paslaugas, vertybinių popierių rinkas, draudimo veiklą, pinigų plovimo prevenciją / kovą su terorizmo finansavimu, kovą su korupcija ir manipulavimu rinkai, konkurenciją, duomenų apsaugą ar prekybos pasinaudojant viešai neatskleista informacija prevenciją, pažeidimai</i>
Rimti	Nustatyti faktai daro didelį poveikį įmonei, rinkai ar vartotojams.	<i>Struktūrinės priežastys ar sisteminiai trūkumai</i> <i>Nustatyta nusikalstama veika, sukčiavimas, vartotojų pasitikėjimo sugriovimas ar sisteminė finansinė rizika</i> <i>Dėl nustatytų faktų įstaiga buvo likviduota arba jai buvo taikytos gelbėjimo valstybės lėšomis ar restruktūrizavimo, gaivinimo ar pertvarkymo priemonės</i>

3.6.3 KIT kriterijai ir išsamus vertinimas

Gauta informacija apie nustatytus faktus turi būti įvertinta siekiant nustatyti, ar paskirtasis asmuo gali būti laikomas už juos asmeniškai atsakingu. Šio vertinimo

rezultatai gali turėti poveikio paskirtojo asmens tinkamumui pareigoms, jeigu tenkinamas kuris nors ar keletas iš toliau išvardytų kompetencijos ir tinkamumo kriterijų.

1. **Reputacija**⁷²: jeigu paskirtasis asmuo, ėjęs arba einantis įtakingas pareigas, nekritikavo, neprižiūrėjo ar nesiėmė veiksmų, kad užkirstų kelią veikai, dėl kurios buvo nustatyta faktų, nepaisant to, kad jis už tą sritį (-is) nebuvo ir nėra asmeniškai atsakingas. Paskirtasis asmuo galbūt savo elgesiu prisidėjo prie to, kad būtų padaryta atitinkama veika, nes jo elgesys neatitiko aukštų elgsenos, sąžiningumo ir dorumo normų. Jo atsakomybė padidėja, jeigu dėl nustatytų faktų nukentėjo ir visos įmonės reputacija.
2. **Savarankiškumas**: paskirtojo asmens neveiklumas nustatytų faktų atžvilgiu gali rodyti, kad jis, vykdydamas jam pavestas funkcijas ir užduotis, nevykdė savo pareigų aktyviai, neįvertino ir aktyviai nekritikavo pasiūlytų sprendimų arba negebėjo priimti patikimų, objektyvių ir nepriklausomų sprendimų bei pareikšti savo nuomonę⁷³. Tai verčia abejonis, ar paskirtasis asmuo geba parodyti drąsą, apginti įsitikinimus ir kritikuoti bei atsilaukyti prieš grupinį mąstymą.
3. **Žinios, įgūdžiai ir patirtis**⁷⁴: paskirtojo asmens neveiklumas veikos, dėl kurios buvo nustatyta faktų, atžvilgiu gali kelti abejonių, ar jis turi valdymo organo pirmininko, generalinio direktoriaus ar vykdomojo nario pareigoms reikalingų žinių, įgūdžių ir patirties, nepaisant to, kokios buvo jo ankstesnės tiesioginės atsakomybės sritys. Abejonių gali kilti dėl šių ir kitų dalykų:
 - dėl žinių apie įmonės strategiją, rizikos profilį, vidaus valdymo tvarką ir atsakomybės sritis, grupės struktūrą ir (arba)
 - dėl gebėjimo tarp visų valdymo organo narių aktyviai propaguoti atitinkamą kultūrą, įmonės vertybes ir elgesį.

Išsamiai įvertinami visi svarbūs faktai ir aplinkybės, supantys asmeninės atsakomybės sąvoką, atsižvelgiant, *inter alia*, į tai, kokie atitinkamu metu buvo šie dalykai:

- (a) paskirtojo asmens informuotumo lygis (pvz., neinformuotas, iš dalies informuotas arba visiškai informuotas);
- (b) paskirtojo asmens funkcijų ir atsakomybės sričių pobūdis (pvz., pirmojo, antrojo ar trečiojo lygio kontrolė);
- (c) paskirtojo asmens elgesio tipas (pvz., aplaidus, pasyvus ar aktyvus);
- (d) kitos sunkinančios ar lengvinančios aplinkybės (pvz., vidaus valdymo struktūra, mažas valdymo organo dydis, žemi SREP balai vidaus valdymui, su vidaus valdymu susiję valdymo organo veikimo klausimai).

⁷² Žr. 3.2 dalį apie reputaciją.

⁷³ Bendros ESMA ir EBI gairės dėl tinkamumo, III antraštinė dalis, 82 pastraipa.

⁷⁴ Bendros ESMA ir EBI gairės dėl tinkamumo, III antraštinė dalis, 58–61 pastraipos.

3.6.4 Procesas

Ši asmeninės atsakomybės vertinimo metodika gali būti taikoma šiais atvejais:

- (a) kai faktai nustatyti dėl tos pačios įmonės, dėl kurios vykdomas pirminis arba pakartotinis paskirtojo asmens kompetencijos ir tinkamumo vertinimas;
- (b) kai faktai nustatyti dėl kitos įmonės negu įmonė, dėl kurios vykdomas pirminis arba pakartotinis paskirtojo asmens kompetencijos ir tinkamumo vertinimas.

Atvejais, nurodytais a ir b punktuose, vertinimo procesas šiek tiek skiriasi. Galimi tokie scenarijai:

- (a) paskirtasis asmuo A yra paaukštinamas, keičia pareigas arba skiriamas į tas pačias pareigas dar vienai kadencijai (pirmininko, generalinio direktoriaus ar vykdomojo nario) įmonėje, kurioje buvo nustatyta faktų;
- (b) paskirtasis asmuo B skiriamas į pareigas (pirmininko, generalinio direktoriaus ar vykdomojo nario) kitoje įmonėje, tačiau įmonėje, kurioje paskirtasis asmuo anksčiau ėjo direktoriaus pareigas, buvo nustatyta faktų;
- (c) paskirtasis asmuo C jau eina pirmininko, generalinio direktoriaus ar vykdomojo nario pareigas kitoje įmonėje, tačiau atliekamas jo pakartotinis vertinimas, nes įmonėje, kurioje paskirtasis asmuo anksčiau ėjo direktoriaus pareigas, buvo nustatyta rimtų faktų;
- (d) paskirtasis asmuo D eina pirmininko, generalinio direktoriaus ar vykdomojo nario pareigas toje pačioje įmonėje, kurioje buvo nustatyta rimtų faktų, todėl ECB atlieka pakartotinį vertinimą.

3.6.5 Informacijos rinkimas ir kompetencijos ir tinkamumo vertinimo pokalbis

Norint įvertinti, ar paskirtasis asmuo gali būti laikomas asmeniškai atsakingu už veiką ankstesnėje įmonėje arba paskirties įmonėje, iš ankstesnės įmonės, paskirties įmonės, paskirtojo asmens ir (arba) įmonės, kurioje buvo nustatyta faktų, kompetentingos institucijos surenkama faktinė informacija.

Kai vertinama asmeninė atsakomybė, surengiamas tam skirtas kompetencijos ir tinkamumo vertinimo pokalbis, nebent būtų pagrįstų priežasčių jo nerengti (6 dalis). Pokalbio tikslas – iš paskirtojo asmens gauti informacijos apie veiką, dėl kurios nustatyta faktų, ir galiausiai – kompetencijos ir tinkamumo vertinimo kontekste – priimti informacija pagrįstą sprendimą dėl paskirtojo asmens tinkamumo pareigoms.

Pakartotinio vertinimo procedūra aprašyta 5.2 dalyje.

3.6.6 Vertinimo rezultatas

Išsamus asmeninės atsakomybės vertinimas baigiamas vienu iš šių rezultatų:

- kai tinkamumas gali būti patvirtintas be jokių abejonių, priimamas teigiamas sprendimas be jokių papildomų nuostatų;
- priimamas teigiamas sprendimas su papildomomis nuostatomis arba teigiamas sprendimas, kuriame išdėstomi priežiūriniai lūkesčiai, skirti prižiūrimam subjektui, ir (arba) priežiūriniai lūkesčiai dėl paskirtojo asmens elgesio ateityje; arba
- kai tinkamumas negali būti patvirtintas dėl asmeninės atsakomybės dydžio ir dėl to, kad lengvinančių aplinkybių nepakanka, rezultatas yra neigiamas.

Kad ir koks būtų vertinimo rezultatas, kompetentingos institucijos nepraranda teisės per nuolatinę prižiūrimo subjekto vidaus valdymo priežiūrą akylai stebėti paskirtojo asmens tinkamumą ir imtis papildomų priemonių.

4 Su kompetencijos ir tinkamumo vertinimu susiję leidimai

4.1 Papildomos nevykdomojo direktoriaus pareigos

Remiantis KRD 91 straipsnio 6 dalimi, kompetentingos institucijos gali leisti valdymo organo nariams eiti vienas papildomas nevykdomojo direktoriaus pareigas. ECB privalo reguliariai informuoti EBI apie tokius leidimus.

Įstaigai tenka pareiga įrodyti, kad papildomoms pareigoms bus skiriama pakankamai laiko, todėl jos yra pateisinamos. Tačiau papildomos pareigos turėtų būti laikomos labiau išimtimi nei norma, tad kiekviena paraiška dėl leidimo eiti papildomas pareigas bus vertinama individualiai. Pareiškėjas turi pagrįsti tokių papildomų pareigų reikalingumo priežastis.

Toliau nurodyta, kokią būtiną informaciją įstaiga privalo pateikti ir į kokius veiksnius bus atsižvelgiama atliekant vertinimą⁷⁵.

4.1.1 Informacija

Būtina pateikti šią informaciją:

- (a) visų einamų direktoriaus pareigų, kitų pareigų ir ypatingų pavedimų, kuriems reikia skirti laiko, sąrašą;
- (b) kiek dienų skiriama kiekvienoms direktoriaus pareigoms, kitoms pareigoms ir ypatingiems pavedimams, ir pagrindinių funkcijų aprašymą;
- (c) įstaigos patvirtintą paskirtojo asmens deklaraciją, kad jis galės skirti pakankamai laiko papildomoms pareigoms;
- (d) papildomas pareigas pateisinančias priežastis (išskirtinės aplinkybės).

Vertinimas

Atliekant vertinimą atsižvelgiama į šiuos veiksnius:

- (a) ar asmuo turi nuolatinį darbą visu etatu arba eina vykdomojo direktoriaus pareigas;

⁷⁵ Šie reikalavimai atitinka specifikacijas dėl KRD 91 straipsnio 6 dalies taikymo, išdėstytas [ECB vadove dėl naudojimosi Sąjungos teisės aktuose numatytų pasirinkimo galimybių ir teisės veikti savo nuožiūra](#), suvestinė redakcija, 2016 m. lapkričio mėn.

- (b) ar asmeniui patikėtos dar kokios nors atsakomybės sritys, pavyzdžiui, narystė komitete (pvz., asmuo yra įstaigos audito, rizikos, atlygio ar skyrimo komiteto pirmininkas);
- (c) ar įmonė yra reguliuojama arba biržinė, koks yra jos vykdomos veiklos arba tarpvalstybinės veiklos pobūdis, kokia yra vidaus grupės struktūra ir ar esama sinergijos;
- (d) ar asmeniui taikomas privilegijuotasis direktoriaus pareigų skaičiavimas;
- (e) ar pareigos yra laikinos, t. y. trumpesniam negu visa viena kadencija laikotarpiui;
- (f) ar asmuo turi pakankamą darbo įmonėje ar jos valdymo organe patirtį ir su pareigomis yra geriau susipažinęs, todėl galėtų atlikti jas našiau.

4.2 Pirmininko ir generalinio direktoriaus funkcijų sujungimas

Remiantis KRD 88 straipsnio 1 dalies e punktu, valdymo organo, kuris atsakingas už priežiūros funkcijos vykdymą kredito įstaigoje, pirmininkas vienu metu toje pačioje įstaigoje gali eiti generalinio direktoriaus pareigas tik tuomet, jeigu įstaiga tai pagrindžia ir yra gautas kompetentingų valdžios institucijų leidimas⁷⁶.

ECB laikosi nuomonės, kad, siekiant užtikrinti, jog įstaigos vidaus valdymas nebūtų niekaip sukompromituotas, leidimas gali būti suteikiamas tik laikinai – tol, kol trunka įstaigos paraiškoje nurodytos pateisinančios aplinkybės. Praėjus šešiams mėnesiams po to, kai ECB priėmė sprendimą leisti sujungti abi funkcijas, kredito įstaiga turėtų įvertinti, ar leidimą pateisinančios aplinkybės tebeegzistuoja, ir apie tai pranešti ECB. ECB gali nuspręsti atšaukti leidimą, jeigu vertinimo, ar išskirtinės aplinkybės tebeegzistuoja, rezultatas nėra patenkinamas. Jeigu pirmininkui leidžiama vienu metu eiti ir vykdomąsias pareigas, įstaiga turėtų būti įdiegusi priemones bet kokiam neigiamam poveikiui jos tarpusavio kontrolei ir galių pusiausvyrai sumažinti⁷⁷.

Įstaiga turėtų pateikti informacijos apie aplinkybes, pateisinančias funkcijų sujungimą (pvz., dėl išskirtinių aplinkybių, dėl laikinai susiklosčiusios padėties), ir paaiškinti, kaip ketina užtikrinti, kad valdymo organo vidaus valdymas nebūtų niekaip sukompromituotas.

Jeigu pagal nacionalinės teisės aktus pirmininkui eiti kitas vykdomąsias pareigas draudžiama, leidimas nesuteikiamas. Vertinant valdymo organo vidaus valdymą ir

⁷⁶ Nacionalinės teisės aktuose, kuriais į nacionalinę teisę perkeltos KRD nuostatos, gali būti nustatyti dar griežtesni reikalavimai – iš viso uždrausta vienu metu eiti pirmininko ir generalinio direktoriaus pareigas.

⁷⁷ Pavyzdžiui, paskirdama kurį nors valdymo organo narį arba valdymo organo aukštesniojo rango nepriklausomą narį vadovu arba priežiūros funkciją atliekantį valdymo organą suformuodama taip, kad jame būtų daugiau nevykdomųjų narių.

išskirtines aplinkybes, pateisinančias abiejų funkcijų sujungimą, atsižvelgiama į toliau aprašytus veiksnius.

Jeigu išskirtinės aplinkybės yra pakankamai tvirtai pagrįstos, tačiau lieka abejonių dėl valdymo organo vidaus valdymo, gali būti nustatyta sąlygų (ypač kad abi funkcijas sujungti leidžiama tik trumpam laikui).

4.2.1 Vertinimas

ECB vertins šiuos veiksnius⁷⁸:

- konkrečias priežastis, dėl kurių padėtis yra išskirtinė; tai vertindamas ECB laikysis pozicijos, jog tai, kad pagal nacionalinę teisę šias dvi funkcijas leidžiama sujungti, nėra pakankama priežastis;
- poveikį kredito įstaigos vidaus valdymo tvarkos tarpusavio kontrolės ir galių pusiausvyros mechanizmui ir kaip toks poveikis bus sumažintas, atsižvelgiant į:
 - veiklos mastą, pobūdį, sudėtingumą ir įvairovę; vidaus valdymo tvarkos ypatybes, atsižvelgiant į galiojančio akcinių bendrovių įstatymo nuostatas ar įstaigos įstatų specifiką; tai, kaip išvardyti veiksniai padeda atskirti valdymo ir priežiūros funkcijas arba neleidžia to padaryti;
 - ar vykdoma tarpvalstybinė veikla ir, jeigu taip, koku mastu;
 - akcininkų skaičių, kokybę ir pobūdį: apskritai akcininkų įvairovė arba įmonės įtraukimas į reguliuojamos rinkos prekybos sąrašus gali nebūti laikomi leidimo suteikimą pateisinančia aplinkybe, o tai, kad įmonę 100 % kontroliuoja patronuojančioji įstaiga, kuri laikosi pirmininko ir generalinio direktoriaus funkcijų atskyrimo principo ir atidžiai stebi patronuojamąją įmonę, gali būti laikoma leidimo suteikimą pateisinančiu veiksmu.

Neabejotina kredito įstaigos pareiga yra įrodyti ECB, kad įstaiga yra įdiegusi veiksmingas priemones, atitinkančias nacionalinės teisės reikalavimus, kuriomis ji gali sumažinti bet kokį neigiamą poveikį kredito įstaigos vidaus valdymo tvarkos tarpusavio kontrolės ir galių pusiausvyros mechanizmui.

4.3 Paraiškų dėl leidimo eiti papildomas nevykdomojo direktoriaus pareigas arba sujungti pirmininko ir generalinio direktoriaus funkcijas teikimo procesas

BPM pagrindų reglamente nenumatoma atskira paraiškų dėl leidimo valdymo organo nariui eiti papildomas nevykdomojo direktoriaus pareigas (4.1 dalis) arba vienu metu

⁷⁸ Šie veiksniai atitinka specifikacijas dėl KRD 88 straipsnio taikymo, kurias Priežiūros valdyba patvirtino per 2015 m. liepos 16 d. posėdį, priimdama sprendimus dėl politikos pasirinkimo galimybių ir teisės veikti savo nuožiūra klausimu. [ECB vadovas dėl Sąjungos teisės aktuose numatytų pasirinkimo galimybių ir teisės veikti savo nuožiūra](#), suvestinė redakcija, 2016 m. lapkričio mėn.

eiti ir pirmininko, ir generalinio direktoriaus pareigas (4.2 dalis), teikimo procedūra. Todėl taikomas BPM pagrindų reglamento 95 straipsnis ir abiem atvejais nagrinėjant paraiškas atsižvelgiama į toliau aprašytus procedūrinius aspektus.

4.3.1 Paraišką teikia kredito įstaiga ar paskirtasis asmuo?

KRD nenustatyta – nei 91 straipsnio 6 dalyje, nei 88 straipsnio 1 dalies e punkte, – kas turi teikti paraišką dėl leidimo. Tačiau BPM pagrindų reglamento 95 straipsnio 1 dalyje aiškiai nustatyta, kad paraiškas teikia kredito įstaigos. Priklausomai nuo nacionalinės teisės reikalavimų, kredito įstaiga paraišką gali teikti savo pačios vardu arba atitinkamo asmens vardu.

4.3.2 Kada paraiška turi būti pateikta?

Paraiška dėl leidimo turi būti pateikta *ex ante*, t. y. prieš tai, kai valdymo organo narys pradės eiti papildomas nevykdomojo direktoriaus pareigas ir prieš sujungiant pirmininko ir generalinio direktoriaus funkcijas.

4.3.3 Vienu metu teikiamų kelių KIT paraiškų sujungimas

Kai paraiška suteikti leidimą valdymo organo nariui eiti vienas papildomas nevykdomojo direktoriaus pareigas arba sujungti pirmininko ir generalinio direktoriaus funkcijas teikiama tuo pačiu metu, kaip ir paraiška dėl pirminio (arba dėl kadencijos pratęsimo) tinkamumo vertinimo (BPM pagrindų reglamento 93 straipsnis) arba pakartotinio vertinimo (BPM pagrindų reglamento 94 straipsnis), vertinimai paprastumo ir našumo sumetimais gali būti sujungti.

Kredito įstaiga turi pateikti ECB ir NKI visą reikalingą informaciją, kad ECB galėtų priimti sprendimą šiais klausimais (t. y. dėl KIT vertinimo, papildomų direktoriaus pareigų ir pirmininko ir generalinio direktoriaus pareigų sujungimo).

5 Situacijos, kai turi būti atliekamas kompetencijos ir tinkamumo vertinimas, išskyrus atvejus, kai atliekamas pirminis vertinimas narį skiriant į pareigas pirmą kartą

5.1 Funkcijų pasikeitimas, kadencijos pratęsimas ir pasitraukimas iš pareigų

Valdymo organo sudėtis nėra nekintanti. Visi valdymo organo sudėties pokyčiai patenka į BPM pagrindų reglamento 93 straipsnyje vartojamą plačią sąvoką „pasikeitimai“. Tai gali būti:

- naujas pirminis paskyrimas, t. y. kai į valdymo arba priežiūros funkciją atliekantį valdymo organą skiriamas naujas narys (tai reiškia, kad turi būti pateikta KIT paraiška ir atliekamas pirminis vertinimas);
- esamo nario funkcijos valdymo organe pasikeitimas;
- esamo nario kadencijos pratęsimas;
- nario pasitraukimas iš pareigų valdymo organe, nepriklausomai nuo konkrečių pasitraukimo aplinkybių (pašalinimas, išėjimas į pensiją, kadencijos pabaiga, t. t.).

Šioje dalyje aptariami trys paskutiniai išvardyti valdymo organo sudėties pasikeitimo atvejai.

5.1.1 Bendroji taisyklė

Kokiu būdu kredito įstaiga privalo informuoti NKI apie pasikeitimą (pvz., pildant paraiškos formą, laiškų), nustatyta nacionalinės teisės aktuose⁷⁹.

5.1.2 Funkcijų pasikeitimas

Funkcijų pasikeitimai, dėl kurių turi būti teikiama paraiška, yra šie:

1. nevykdomąjį narį siūloma skirti vykdomuoju direktoriumi, ir atvirkščiai;

⁷⁹ ECB siekia ateityje dalyvaujančiose valstybėse narėse suvienodinti pranešimo būdus.

2. narį siūloma skirti į pirmininko, kurio nors iš specializuotų valdymo organo komitetų pirmininko arba generalinio direktoriaus pareigas.

Nacionalinės teisės aktuose gali būti numatyta ir kitų pasikeitimų, dėl kurių turi būti atliktas naujas KIT vertinimas.

Funkcijų pasikeitimo atveju aktualiausi kriterijai yra nario individualios žinios, įgūdžiai ir patirtis, taip pat pareigoms skiriamas laikas, interesų konfliktai⁸⁰ ir kolektyvinis tinkamumas. Reputacijai funkcijų pasikeitimas paprastai poveikio neturi.

5.1.3 Kadencijos pratęsimas

Kai pagal nacionalinę teisę privalomas KIT sprendimas, jį priima ECB. Jeigu nuo ankstesnio tinkamumo vertinimo neiškilo naujų faktų, paskirtasis asmuo laikomas tinkamu, išskyrus atvejus, kai pagal nacionalinę teisę privaloma atlikti nuodugnų pakartotinį vertinimą pagal visus penkis kompetencijos ir tinkamumo kriterijus.

5.1.4 Pasitraukimas iš pareigų

Valdymo organo sudėtis keičiasi ir nariui pasitraukus iš pareigų. Dėl pasitraukimo iš pareigų ECB jokio sprendimo nepriima, tačiau su pasitraukiančiu nariu ECB (JPG) gali surengti atsisveikinimo pokalbį, siekdamas geriau suprasti, kokiomis aplinkybėmis jis palieka valdymo organą, nes tokia informacija gali būti naudinga vykdant nuolatinę kredito įstaigos priežiūrą.

5.2 Pakartotiniai vertinimai

Valdymo organo nariai privalo visada išlikti tinkami pareigoms, į kurias jie paskirti. Iškilus naujiems faktams (t. y. kurių kompetentingos institucijos pirminio vertinimo metu nežinojo, įskaitant bet kokius kitus dalykus, kurie gali turėti poveikio pirminiam tinkamumo įvertinimui) ECB gali atlikti pakartotinį valdymo organo nario vertinimą⁸¹. Kraštutiniu atveju valdymo organo narys gali būti nušalinamas (BPM reglamento 16 straipsnio 2 dalies m punktas). Naujų faktų gali išaiškėti iš įvairių šaltinių (žr. 5.3.1 dalį).

Nors pakartotiniai vertinimai yra vienas iš veiksmingos priežiūros būdų, paprastai jie atliekami išskirtiniais atvejais – susiklosčius rimtoms aplinkybėms, dėl kurių reikia specifinių priemonių ir atskirų procedūrinių garantijų.

⁸⁰ Interesų konfliktas gali kilti, jeigu narys toje pačioje grupėje, kuriai priklauso prižiūrimas subjektas, vykdo ir kitas funkcijas. Pavyzdžiui, jeigu asmuo skiriamas į nevykdomojo direktoriaus pareigas patrunuojančiojoje įmonėje, bet tuo pat metu toliau eina kurios nors patrunuojamosios įmonės vykdomojo direktoriaus pareigas, gali kilti naujas interesų konfliktas.

⁸¹ Kai dalyvaujančioje valstybėje narėje atliekamas pagrindines funkcijas atliekančių asmenų vertinimas ir kai pagal nacionalinę teisę privalomas ir pakartotinis pagrindines funkcijas atliekančių asmenų vertinimas.

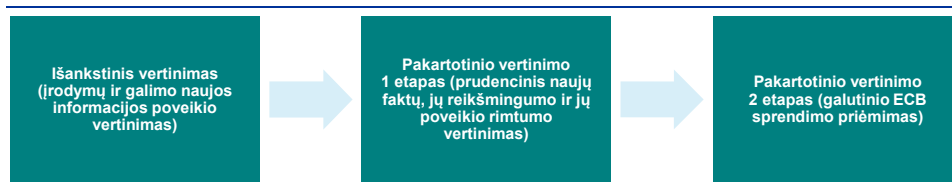
Tinkamumas turi būti užtikrintas nuolat. Asmens kompetencija ir tinkamumas gali būti bet kada pakartotinai įvertinti.

Pakartotiniai vertinimai skiriasi nuo administracinių sankcijų ar priemonių, pavyzdžiui, administracinio pobūdžio piniginių baudų arba laikino nušalinimo nuo pareigų, taikymo valdymo organo nariui, kuris, remiantis nacionalinės teisės nuostatomis, yra atsakingas už prudencinių reikalavimų pažeidimus (KRD 65 straipsnio 2 dalis, taikoma kartu su KRD 67 straipsnio 2 dalies d ir f punktais). Kitaip nei administracinės sankcijos ar priemonės, kompetentingos institucijos iniciatyva atliekamas pakartotinis vertinimas yra prudencinis vertinimas pagal turimą informaciją – faktinis prudencinių reikalavimų pažeidimas nėra būtina sąlyga, kad jis būtų atliekamas.

5.3 Vertinimas

5 paveikslas

Vertinimas

Gavęs naujos informacijos, ECB įvertina (jeigu reikia, kartu su NKI): i) ar ta informacija atskleidžia faktų⁸², laikomų naujais (įskaitant faktus, apie kuriuos nežinoma pirminio vertinimo metu), ir ii) ar tie nauji faktai yra pakankamos įrodomosios vertės ir galėtų turėti poveikio valdymo organo nario arba pagrindines funkcijas atliekančio asmens tinkamumui, dėl kurio reikėtų atlikti pakartotinį vertinimą (šis etapas vadinamas **išankstiniu vertinimu**). Jeigu išankstinio vertinimo metu ECB nustato, kad nauji faktai yra svarbūs ir gali turėti poveikio valdymo organo nario arba pagrindines funkcijas atliekančio asmens tinkamumui, jis inicijuoja pakartotinio vertinimo procesą (1 etapas⁸³ ir, prireikus, 2 etapas⁸⁴). Kitu atveju 1 etapas neturėtų būti inicijuojamas. JPG, vykdydama nuolatinę priežiūrą, gali bet kuriuo metu inicijuoti priežiūrinį dialogą su įstaiga naujiems faktams aptarti.

Nepažeidžiant to, kas išdėstyta pirmiau, su pinigų plovimu susiję nustatyti faktai, galintys turėti poveikio valdymo organo narių tinkamumui, turėtų būti pagrindas inicijuoti 1 etapą.

Pakartotinio vertinimo procesas visada grindžiamas naujais faktais ar dalykais, kurie gali turėti poveikio pirminiam tinkamumo įvertinimui, tad ir vadovo tinkamumui (BPM pagrindų reglamento 94 straipsnio 2 dalis). Per **1 etapą** ECB kartu su NKI atlieka

⁸² Įskaitant ir bet kokią kitą dalyką, galintį turėti įtakos pirminiam tinkamumo vertinimui (BPM pagrindų reglamento 94 straipsnis).

⁸³ Pakartotinio vertinimo procesas pradedamas 1 etapo metu.

⁸⁴ 2 etapas inicijuojamas tik jeigu reikalingas ECB sprendimas.

naujų faktų, jų reikšmingumo ir jų poveikio asmens tinkamumui dydžio pradžioje įvertinimą. Jeigu ECB nustato, kad nauji faktai yra reikšmingi ir gali turėti didelį poveikį pirminiam įvertinimui, jis gali priimti naują sprendimą (**2 etapas**)⁸⁵.

Pakartotinio vertinimo procesas ne visada susideda iš abiejų etapų, nes jis gali būti baigtas atlikus išankstinį vertinimą arba po 1 etapo. Taip nutiktų, jeigu: faktai nėra pakankamai reikšmingi; faktų poveikis tinkamumui nelaikomas pakankamai dideliu; nauji faktai negali būti susieti su jokių valdymo organo nariu ar pagrindines funkcijas atliekančiu asmeniu arba jeigu procesą reikia baigti dėl kitų priežasčių (pvz., atsistatydinimo atveju arba jeigu ECB arba kredito įstaiga po priežiūrinio dialogo ėmėsi kitų priemonių). Pakartotinio vertinimo procesas gali būti baigtas ir 2 etapu, bet be galutinio ECB sprendimo (pvz., jeigu valdymo organo narys arba pagrindines funkcijas atliekantis asmuo per 2 etapą atsistatydina).

5.3.1 Pakartotinio vertinimo 1 etapas (prudencinis naujų faktų, jų reikšmingumo ir jų poveikio rimtumo vertinimas)

1 etapas yra viena iš viso pakartotinio vertinimo proceso dalių. Per jį ECB kartu su NKI **atlieka** išsamų naujų faktų, jų reikšmingumo ir jų poveikio rimtumo **prudencinį vertinimą**. 1 etapas visada vykdomas prieš 2 etapą.

1 etapas susideda iš: 1) informacijos surinkimo, 2) informacijos analizės, 3) išvados dėl faktų reikšmingumo ir jų poveikio rimtumo bei sprendimo, kokių veiksmų toliau imtis.

1. Informacijos surinkimas

Nauji faktai – tai faktai, kurių pirminio vertinimo metu kompetentingos institucijos nežinojo. Nauji faktai gali išaiškėti iš šių šaltinių (sąrašas nebaigtinis):

- (a) prižiūrimo subjekto, jo valdymo organo narių, pagrindines funkcijas atliekančių asmenų;
- (b) kompetentingos institucijos – vykdydama nuolatinę priežiūrą arba patikrinimus vietoje, kompetentinga institucija stebi valdymo organo narių tinkamumą. Jeigu kompetentinga institucija randa įrodymų, jog įvyko pasikeitimų, kurie gali turėti poveikio nario tinkamumui, (pvz., skirta naujų priežiūros priemonių arba inicijuotos sankcijų skyrimo procedūros) kompetentinga institucija gali atlikti pakartotinį vertinimą;
- (c) kitų šaltinių: iš visuomenės (pvz., spaudos, pranešėjų, visuomenės užklausų, kitų valstybės tarnybų (pvz., NKI, kitų rinkos priežiūros institucijų), kitų ECB padalinių ir kitų patikimų ir reikšmingų ataskaitų (pvz.,

⁸⁵ 2 etapas neturi poveikio NKI taikomai pakartotinio vertinimo procedūrai, kurios priklauso jų kompetencijai ir yra vykdomos pagal jų nacionalinę teisę, metodikai.

prižiūrimo subjekto vidaus ataskaitų, audito ataskaitų, prižiūrimo subjekto užsakytų ataskaitų ar trečiųjų asmenų parengtų ataskaitų).

Prižiūrimas subjektas privalo pranešti NKI apie visus naujus faktus, kurie gali turėti poveikio pirminiam nario tinkamumo įvertinimui pagal kurį nors vieną arba daugiau iš keturių kompetencijos ir tinkamumo kriterijų⁸⁶, arba apie bet kokią kitą dalyką, kuris gali turėti įtakos vadovo tinkamumui, nedelsiant, kai tik tokius faktus ar dalykus sužino prižiūrimas subjektas arba atitinkamas vadovas (BPM pagrindų reglamento 94 straipsnio 1 dalis), o NKI turi nedelsdama apie tokius naujus faktus ar dalykus pranešti ECB.

Už pirminį ir nuolatinį valdymo organo narių ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų tinkamumo vertinimą visų pirma atsakingos pačios kredito įstaigos⁸⁷. Taigi, prižiūrimas subjektas turėtų ir pats atlikti pakartotinį valdymo organo narių ar pagrindines funkcijas atliekančių asmenų, kuriems gali turėti poveikio nauji faktai ar dalykai, tinkamumo vertinimą. Prižiūrimas subjektas turėtų savo iniciatyva arba kompetentingų institucijų prašymu pakartotinio vertinimo rezultatus pateikti NKI arba ECB.

Teiktina informacija

ECB gali reikalauti, kad asmenys pateiktų visą informaciją, būtiną kruopščiam naujų faktų įvertinimui. ECB gali atlikti visus būtinus tyrimus asmenų atžvilgiu ir tuo tikslu turi teisę reikalauti pateikti reikalingą informaciją pokalbių metu ar kitaip (BPM reglamento 10 straipsnio 1 dalies e punktas).

Keletas svarbios informacijos pavyzdžių:

- paties prižiūrimo subjekto vidaus pakartotinis vertinimas;
- pokalbiai su valdymo organo nariais ir pagrindines funkcijas atliekančiais asmenimis bei kitais atitinkamais asmenimis (jei aktualu) ir jų nuomonės išklauskymas;
- informacija, suteikianti įžvalgų apie naujus faktus, išsamus naujų faktų aprašymas, įvykių seka (pvz., teismo sprendimai, patikrinimų vietoje metu nustatyti faktai, baudžiamojo persekiojimo institucijų nustatyti faktai, priežiūros ar kitų valdžios institucijų sprendimai, valdybos posėdžių protokolai, audito ataskaitos, t. t.);
- informacija, atskleidžianti priežastis, kai nauji faktai susiję su trūkumais prižiūrimame subjekte;

⁸⁶ Dėl poveikio visam valdymo organui, o ne pavieniui nariui, kolektyvinio tinkamumo kriterijus neįtraukiamas.

⁸⁷ Nedarant poveikio vertinimams, kuriuos priežiūros tikslais atlieka kompetentingos institucijos (Bendruj ESMA ir EBI gairių dėl tinkamumo II antraštinė dalis, 25 pastraipa).

- informacija, susijusi su vertinamais asmenimis ir einamomis pareigomis (pvz., valdymo organo nario pareigomis, pagrindines funkcijas atliekančio asmens pareigomis, atitinkamų komitetų narių pareigomis);
- informacija, susijusi su prižiūrimo subjekto priežiūros istorija (JPG nustatyti priežiūriniai faktai, pvz., per nuodugnius vertinimus ar SREP, NKI nustatyti priežiūriniai faktai, pvz., anksčiau skirtos baudos, administracinės priemonės, prižiūrimo subjekto dokumentai, pvz., valdymo organų ir jų komitetų įsivertinimai, valdybos posėdžių protokolai);
- informacija, parodanti naujų faktų ryšį su valdymo organo nario ar atitinkamo pagrindines funkcijas atliekančio asmens funkcijomis ir atsakomybės sritimis (dokumentai, nustatantys atskaitomybės ryšius arba aprašantys funkcijas ir atsakomybės sritis, pvz., vidaus valdymo vadovai, vidaus organizacinės struktūros schemos, bendrovių įstatai, paskyrimo raštai ar pareigybių aprašymai, įmonės vidaus valdymo kodeksai, ankstesnės KIT paraiškos, vidaus nuostatai, viešos vidaus valdymo ataskaitos).

2. Informacijos analizė

Ar naujas faktas yra pakankamai reikšmingas, priklauso nuo: 1) jo rimtumo, įvertinus visas svarbias sunkinančias ir lengvinančias aplinkybes, ir 2) fakto tipo (5 lentelėje pateiktas nebaigtinis pavyzdžių sąrašas; 6 paveiksle pateikiama gairių, į kokius veiksmus reikėtų atsižvelgti). Be to, faktas turi turėti poveikio pirminiam valdymo organo nario ar pagrindines funkcijas atliekančio asmens tinkamumo įvertinimui pagal kurį nors vieną arba daugiau iš keturių KRD 91 straipsnyje išvardytų kompetencijos ir tinkamumo kriterijų (dėl poveikio visam valdymo organui, o ne pavieniui nariui, kolektyvinio tinkamumo kriterijus neįtraukiamas). Šis vertinimas visada pagrįstas priežiūrine nuomone.

Atlikdami prudenčinį naujų faktų ir jų reikšmingumo vertinimą, ECB kartu su NKI įvertina:

1. schemą, parodančią, kokios buvo valdymo organo narių ar pagrindines funkcijas atliekančių asmenų funkcijos ir atsakomybės sritys tuo metu, kai faktai atsirado;
2. poveikio bet kurių asmenų tinkamumui mastą ir kokius KIT vertinimo kriterijus reikėtų iš naujo įvertinti.

3. Pakartotinio vertinimo 1 etapo išvada

Jeigu nauji faktai yra tiek reikšmingi ir jų poveikis atitinkamo nario tinkamumui yra tiek didelis, kad reikalingas ECB sprendimas (arba neigiamas, arba teigiamas su nuostatomis dėl nustatytų priežiūrinių faktų), **ECB pereina prie 2 etapo**.

Jeigu ne, ECB užbaigs procesą po 1 etapo.

5.3.2 Pakartotinio vertinimo 2 etapas (galutinio ECB sprendimo priėmimas)

Kai faktai yra reikšmingi, o jų poveikis – didelis, ir dėl to reikalingas ECB sprendimas, ECB pereina prie 2 etapo. 2 etapo inicijavimas nebūtinai reiškia, kad bus priimtas neigiamas sprendimas arba kad asmuo bus pašalintas iš pareigų. Po 2 etapo gali būti priimtas neigiamas sprendimas, teigiamas sprendimas su papildomomis nuostatomis arba teigiamas sprendimas su bet kokiais kitais priežiūriniais lūkesčiais arba įspėjimais, priklausomai nuo aplinkybių.

Per 2 etapą priežiūrimo subjekto prašoma pateikti jo paties atliktą pakartotinį tinkamumo vertinimą, jeigu jis nebuvo pateiktas per 1 etapą, o su atitinkamais asmenimis gali būti surengtas pokalbis.

5.3.3 Bendro pobūdžio gairės, ar dėl naujo fakto reikia atlikti pakartotinį vertinimą

Visų galimų naujų faktų, galinčių turėti poveikio pirminiam asmens tinkamumo įvertinimui, išvardyti neįmanoma. Prudencinis atitinkamų rodiklių vertinimas per 1 etapą visada vykdomas individualiai, laikantis šio vadovo dalyse apie kiekvieną vertinimo kriterijų pateiktų gairių. Tačiau toliau pateiktos gairės gali padėti susiorientuoti.

Per pakartotinį vertinimą vertinant naujų faktų reikšmingumą labai svarbu įvertinti informacijos šaltinio kokybę ir patikimumą. Toliau išvardytų šaltinių galima svarba priklauso nuo šaltinio patikimumo lygio:

- spauda / žiniasklaida, skundai, pranešėjų pateikta informacija, išorės ataskaitos (pvz., iš teisės firmų, konsultantų) patys savaime neturėtų būti laikomi esantys pakankamos įrodomosios vertės, kad reikėtų atlikti pakartotinį vertinimą;
- kai nustatyta reikšmingų faktų, toliau išvardyti dalykai gali būti laikomi labai tikėtiniu pagrindu atlikti pakartotinį vertinimą: i) priežiūros priemonės su nustatytais reikšmingais faktais, pavyzdžiui, jeigu nustatyta (taip pat ir per patikrinimus vietoje) tiesioginė sąsaja su atitinkamu asmeniu; ii) kai dėl reikšmingų faktų (už kuriuos jau gali būti patvirtinta tiesioginė atsakomybė) iškelta baudžiamoji arba administracinė byla arba kai faktai laikomi pakankamai pasitvirtiniais, net jeigu pateiktas apeliacinis skundas, ir iii) išorės ataskaitos su atitinkamais nustatytais faktais, turinčiais poveikio atitinkamo asmens (-ų) tinkamumui. Pinigų plovimo prevencijos institucijų ar prudencinės priežiūros institucijų atliktų patikrinimų vietoje rezultatai ir pritaikytos priemonės arba su pinigų plovimu susiję teismo ar administracinių institucijų sprendimai visada yra pagrindas vykdyti pakartotinio vertinimo 1 etapą;
- galutiniai teismo ir (arba) administraciniai sprendimai, kai apeliacinis skundas nepateiktas, ir ginčų sureguliuavimo susitarimai, įskaitant ir susijusius su pirmiau paminėtais pinigų plovimo prevencijos aspektais, turėtų būti pagrindas pakartotiniam vertinimui.

6 paveiksle pateiktame sprendimo priėmimo rate parodyti visi veiksniai, į kuriuos atsižvelgiama vertinant reikšmingumą ar rimtumą.

5.3.3.1 Naujų faktų dėl reputacijos ir įgūdžių, žinių ir patirties reikšmingumas

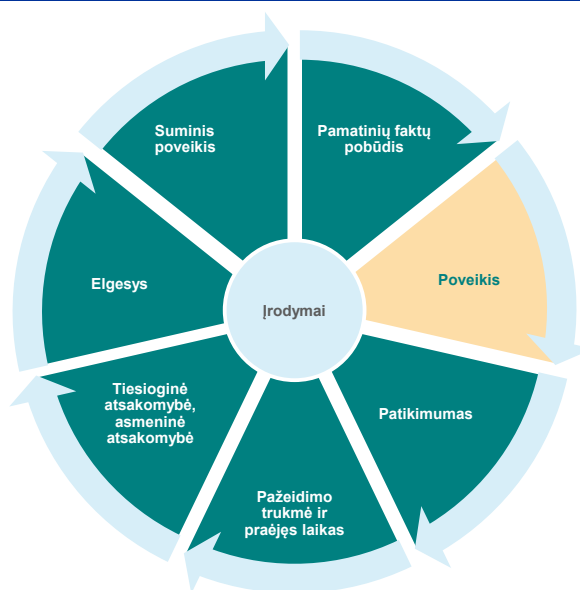
Toliau pateikiamos gairės, kaip naujų faktų reikšmingumas per 1 etapą vertinamas pagal KIT vertinimo kriterijus.

Reputacija

Nauji faktai gali turėti poveikio paskirtojo asmens reputacijai. Veiksniai, įskaitant lengvinančias aplinkybes, į kuriuos paprastai atsižvelgiama atliekant individualų vertinimą, aprašyti 3.2 dalyje apie reputaciją.

6 paveikslas

Sprendimo priėmimo ratas

Dėl nagrinėjamų baudžiamųjų ar administracinių bylų – kuo procesas labiau pažengęs ir kuo vėlesnės stadijos, tuo didesnis įrodomasis svoris ir tuo didesnė tikimybė, kad reikšmingas faktas bus pakankamas pagrindas pakartotiniam vertinimui. Tačiau nagrinėjamų bylų atvejais ECB vis dar gali nuspręsti pradėti pakartotinio vertinimo 1 etapą. Pagal teisės aktus, reglamentuojančius, be kitų sričių, bankų veiklą, finansines paslaugas, vertybinių popierių rinkas, draudimo veiklą, įskaitant, pavyzdžiui, įstatymus dėl pinigų plovimo prevencijos / kovos su terorizmu finansavimu, korupcijos (baudžiamosiose bylose), manipuliavimu rinka ar prekybą pasinaudojant viešai neatskleista informacija, skirtų priežiūros priemonių vykdymo užtikrinimas ir nagrinėjamos baudžiamosios ar administracinės bylos greičiausiai bus

laikomi reikšmingais faktais. Kitos baudžiamosios ar administracinės bylos, kurios su atitinkamo asmens (-ų) funkcijomis ir atsakomybės sritimis yra visai nesusijusios arba mažiau susijusios, iš principo nėra pagrindas pakartotiniam vertinimui, nebent jį reikėtų atlikti dėl specifinių aplinkybių. Galutiniai teismo ir (arba) administraciniai sprendimai ir ginčų sureguliuojimo susitarimai, įskaitant ir susijusius su pinigų plovimo prevencijos aspektais, yra didžiausios įrodomosios vertės, todėl yra pagrindas pakartotiniam vertinimui atlikti.

Gali būti situacijų, kai byla ar tyrimas dar nebaigti, tačiau bylą nagrinėjanti ar tyrimą vykdanči institucija turi pakankamai svarių įrodymų apie atitinkamo asmens (-ų) dalyvavimą ir tai gali turėti poveikio jo (jų) tinkamumui, net jeigu sprendimas dar nepriimtas arba jeigu pateiktas apeliacinis skundas. Jeigu tokie faktai yra reikšmingi ir jie kompetentingai institucijai yra žinomi, šiame etape atliekamas atitinkamo asmens (-ų) tinkamumo pakartotinis prudencinis vertinimas.

Įgūdžiai, žinios ir patirtis (įskaitant gebėjimą savarankiškai kritikuoti)

Kitais atvejais naujų faktų pobūdis gali būti siejamas su prasta darbo kokybe, o tai savo ruožtu gali versti suabejoti atitinkamo asmens įgūdžiais, įskaitant jo gebėjimą atsilaisyti prieš grupinį mąstymą ir savarankiškai kritikuoti siūlomus valdymo organo sprendimus⁸⁸.

Dėl **įgūdžių, žinių ir patirties** – su darbo kokybe susiję nustatyti faktai gali kelti abejonių dėl asmens gebėjimo užtikrinti patikimą ir riziką ribojantį prižiūrimo subjekto valdymą, todėl gali būti atliekamas pakartotinis šio kriterijaus vertinimas. Su darbo kokybe susijęs dalykas turi poveikio šiam kriterijui, jeigu jis yra svarbus ir pasikartojantis tokiu būdu, kad turi neigiamo poveikio patikimam ir riziką ribojančiam prižiūrimo subjekto valdymui. Valdymo organo nario ar pagrindines funkcijas atliekančio asmens darbo kokybė gali turėti poveikio ir pažeidimų, pavyzdžiui, prudencinių reikalavimų, prižiūrimo subjekto vidaus taisyklių, anksčiau kompetentingos institucijos nustatytų sąlygų ar įpareigojimų, ar pinigų plovimo prevencijos / kovos su terorizmo finansavimu reikalavimų, prevencijai. Nuostoliai ar padariniai gali būti dideli, todėl yra svarbūs reikšmingumo požįriui. Ilga prastos darbo kokybės trukmė yra svarbus reikšmingumo rodiklis. Svarbus reikšmingumo rodiklis yra ir nereagavimas arba nepakankamas reagavimas į kompetentingos institucijos duotus įspėjimus ir išdėstytus lūkesčius, jeigu veiksmai, kurių atitinkamas asmuo turėjo imtis, priklauso jo kompetencijai. Atsižvelgiama ir į atitinkamo asmens bendradarbiavimo su kompetentinga institucija lygį.

⁸⁸ Remiantis bendromis ESMA ir EBI gairėmis dėl tinkamumo, priežiūros funkciją atliekančio valdymo organo nariai turėtų gebėti konstruktyviai kritikuoti valdymo funkciją atliekančio valdymo organo sprendimus ir veiksmingai šį organą prižiūrėti, taip pat gebėti atsilaisyti prieš grupinį mąstymą (III antraštinė dalis, 66 ir 82 pastraipos).

5.3.3.2 Pinigų plovimo prevencijos akcentavimas

Kadangi vidaus valdymo priežiūrai tenka svarbus vaidmuo kovoje su pinigų plovimu, kaip pabrėžiama ir Europos Komisijos 2020 m. kovos su pinigų plovimu veiksmų plane⁸⁹, su pinigų plovimu susiję nauji faktai, galintys turėti poveikio valdymo organo nario ar pagrindines funkcijas atliekančio asmens tinkamumui, visada bus pagrindas atlikti pakartotinio vertinimo 1 etapą.

5 lentelė

Nebaigtinis naujų faktų pavyzdžių sąrašas

Nauji faktai, galintys turėti poveikio valdymo organo nario / pagrindines funkcijas atliekančio asmens tinkamumui
Bet kokios užbaigtos arba pradėtos baudžiamosios bylos arba svarbios civilinės ar administracinės bylos (įskaitant apeliacinę tvarka apskųstą teistumą ir bankroto, nemokumo ar panašias bylas)
Užbaigtos arba pradėtos drausminės priemonės (įskaitant nušalinimą nuo įmonės direktoriaus arba pasitikėjimo pareigų)
Registracijos, leidimo, narystės ar licencijos prekybai, įmonei ar profesijai nesuteikimas, panaikinimas, atšaukimas arba nutraukimas
Valdžios institucijų ar profesinių įstaigų baigtos arba pradėtos sankcijų skyrimo procedūros arba nebaigti tyrimai arba anksčiau atlikti tyrimai arba vykdymo užtikrinimo procedūros
Valdymo organo nario (ar pagrindines funkcijas atliekančio asmens) reputacijos svarstymas prižiūrimo subjekto valdymo organe, jeigu po jo priimtos reikšmingos išvados
Su darbo kokybe susiję dalykai, kurie paskatino asmenį atsistatydinti iš pareigų kituose subjektuose (ne šiame prižiūrimame subjekte)
Nustatyta, kad asmuo kompetentingai institucijai sąmoningai pateikė neteisingą informaciją ir (arba) atskleidė ne visą informaciją
Nustatyta, kad asmuo reikšmingai pažeidė prižiūrimo subjekto vidaus valdymo taisykles, pavyzdžiui, vidaus politiką interesų konfliktų klausimu
Nustatyta, kad asmuo sąmoningai nesilaikė reikšmingų priežiūrinių per SREP duotų rekomendacijų ir tai galėjo turėti poveikio patikimam ir riziką ribojančiam prižiūrimo subjekto valdymui
Nustatyta, kad asmuo savo elgesiu pažeidė patikėtinio pareigų rūpintis prižiūrimo subjekto gerove ir (arba) būti jam lojalus ir jo elgesys neatitiko aukštų elgesio normų, kurių iš jo tikimasi norint užtikrinti patikimą ir riziką ribojančią prižiūrimo subjekto valdymą
Reikšmingi nustatyti priežiūriniai faktai, kaip apibrėžta pirmiau, ir priemonės (pvz., prudencinių ar kompetentingų pinigų plovimo prevencijos / kovos su terorizmo finansavimu institucijų atliktų patikrinimų rezultatai, prudencinių ar kompetentingų pinigų plovimo prevencijos / kovos su terorizmo finansavimu institucijų taikytos priemonės)
Išorės ataskaitos (pvz., teisės firmų ar konsultantų) su svarbiais nustatytais faktais, turinčiais poveikio asmens tinkamumui
Kompetentingų pinigų plovimo prevencijos institucijų ar prudencinių kompetentingų institucijų skirtos administracinės priemonės ar sankcijos dėl pinigų plovimo prevencijos srityje nustatytų trūkumų
Remiantis pinigų plovimo prevencijos ar prudencinių institucijų nustatytais reikšmingais faktais inicijuota baudžiamoji byla ar baudžiamasis teistumas
Funkcijų ar papildomų atsakomybės sričių pasikeitimas, dėl kurio neįpraloma iškart atlikti naujo vertinimo
Nustatyta (arba ne vieną kartą nustatyta), kad asmuo nesugebėjo užkirsti kelio rimties pažeidimams ar trūkumams jo atsakomybės prižiūrimame subjekte srityse
Nustatyta (arba ne vieną kartą nustatyta), kad asmuo nevykdė anksčiau per atitinkamą tinkamumo vertinimą nustatytų sąlygų, ir tai gali būti siejama su darbo kokybe (pvz., bandomasis laikotarpis)
Nustatyta (arba ne vieną kartą nustatyta), kad asmens priimami sprendimai turi neigiamo poveikio patikimam ir riziką ribojančiam prižiūrimo subjekto valdymui
Nauji įgaliojimai ar nauja funkcija (vidaus ar išorės), turintys poveikio asmens galimybei prižiūrimam subjektui skirti pakankamai laiko
Nauji įgaliojimai ar nauja funkcija, turintys poveikio skiriamam laikui, jeigu jau per pirminio patvirtinimo procesą prižiūrimo subjekto buvo prašoma patikrinti ir peržiūrėti skiriamą laiką
Dideli vidiniai darbo pasidalijimo tarp valdymo organo narių pokyčiai
Prižiūrimame subjekte susidaro krizinė padėtis
Dažnas valdymo organo posėdžių nelankymas dėl laiko stokos arba pasikartojantys prastos darbo kokybės atvejai
Nauji įgaliojimai, funkcija, interesai ar bet kokio tipo pozicija, galintys sukelti interesų konfliktą

⁸⁹ Komisijos komunikatas dėl visapusiškos Sąjungos kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu politikos veiksmų plano, 2020 m. gegužės 7 d.

6 Pokalbiai

6.1 Paskirtis

Pokalbiai yra vienas iš būdų surinkti informaciją apie paskirtąjį asmenį ir ją papildyti kredito įstaigos arba paskirtojo asmens pateiktą rašytinę informaciją ar bet kokią kitą iš bet kokių kitų šaltinių gautą informaciją. Pokalbiai suteikia galimybę paklausti paskirtąjį asmenį apie jo praktinę patirtį arba patikrinti, ar jis pakankamai gerai susipažinęs su kredito įstaiga ir padėti atitinkamoje rinkoje. Per pokalbius galima įsigilinti į dorumo ir tinkamumo klausimus arba patikrinti faktus, siekiant sužinoti daugiau apie specifinius paskirtojo asmens kompetencijos ir tinkamumo aspektus.

Be to, pokalbis yra galimybė kompetentingos institucijos atstovams tiesiogiai susipažinti su paskirtuoju asmeniu ir išdėstyti jam savo lūkesčius dėl paskirtojo asmens, prižiūrimo subjekto ir priežiūros institucijos sąveikos.

6.2 ECB pozicija dėl pokalbių

Pokalbių tikslas – **papildyti ir (arba) patikrinti** i) paskirtojo asmens ir (arba) kredito įstaigos pateiktuose dokumentuose pateiktą informaciją arba ii) kitais būdais kompetentingos institucijos gautą informaciją. Todėl pokalbiai yra viena iš priemonių, naudojamų kompetencijos ir tinkamumo vertinimo informacijos rinkimo etape ir skirtų svarbiems faktams nustatyti⁹⁰.

Šioje dalyje išdėstyta pokalbių kaip **pirminio kompetencijos ir tinkamumo vertinimo** priemonės apimtis ir metodika. Čia nekalbama apie nuolatinės vidaus valdymo priežiūros metu vykdomą kompetencijos ir tinkamumo reikalavimų vykdymo stebėseną.

Kompetencijos ir tinkamumo vertinimo pokalbius ECB rengia vadovaudamasis proporcingumo principu ir atsižvelgdamas į rizikos laipsnį.

Pokalbis yra **privalomas**, kai į pareigas **skiriamas naujas** savarankiško banko⁹¹ arba pagrindinio bankų grupės banko⁹² generalinis direktorius arba valdymo organo pirmininkas⁹³. Jeigu pagrindinė grupės įmonė yra kontroliuojančioji (holdingo) įmonė, pokalbis privalomas, kai skiriamas naujas didžiausio grupės banko generalinis direktorius arba valdymo organo pirmininkas. Kooperatyvų atveju pokalbis privalomas, kai skiriamas naujas centrinės įmonės arba centrinių įmonių asociacijos

⁹⁰ Pagal BPM reglamento 9 straipsnį.

⁹¹ Jokiai svarbiai prižiūrimai grupei nepriklausantis svarbus prižiūrimas subjektas.

⁹² Svarbiai grupei priklausantis prižiūrimas subjektas aukščiausiu konsolidavimo lygiu dalyvaujančioje valstybėje narėje.

⁹³ Valstybėse narėse yra įvairių vidaus valdymo struktūrų. EBI vidaus valdymo gairėse tai pripažįstama ir paaiškinta, kaip tas gaires taikyti įvairioms struktūroms (žr. II antraštinės dalies 4 dalį, kurioje aprašomas valdymo organo pirmininko vaidmuo). Todėl sąvoka „valdymo organo pirmininkas“ turėtų būti interpretuojama tokiu būdu, kad būtų kuo geriau pasiektas šio vadovo tikslas ir kad kuo labiau tiktų konkrečiai įstaigos vidaus valdymo struktūrai.

generalinis direktorius arba valdymo organo pirmininkas. Tinkamai pagrįstais atvejais ECB gali nuspręsti, kad pokalbis nebūtinai, pavyzdžiui, kai į generalinio direktoriaus pareigas skiriamas asmuo jau yra valdymo organo narys arba su juo pokalbis jau vyko ir tai buvo neseniai.

Visais kitais atvejais ECB pokalbį kaip pagalbines priemones kompetencijos ir tinkamumo vertinimui atlikti gali rengti ir **savo nuožiūra** (pvz., kai kyla konkrečių klausimų dėl paskirtojo asmens kompetencijos, dorumo ar tinkamumo).

Informacijos rinkimo pokalbis skirtas visiems tinkamumo aspektams aptarti, įskaitant ir šiuos:

- (a) paskirtojo asmens pareigas ir atsakomybės sritis;
- (b) pareigoms aktualias paskirtojo asmens žinias, įgūdžius ir patirtį, atsižvelgiant į akademinis pasiekimus ir patirtį vadovavimo ir profesinėje srityje;
- (c) paskirtojo asmens:
 - požiūrį į kredito įstaigos patiriamas pagrindines rizikas ir iššūkius ir jo dabartinį bei siūlomą vaidmenį tvarkant šiuos klausimus;
 - gebėjimą suprasti kredito įstaigos finansinę informaciją ir, remiantis ta informacija, nustatyti pagrindines problemas, taikyti tinkamas kontrolės ir kitas priemones;
 - gebėjimą vertinti, ar kredito įstaigoje įdiegtos priemonės veiksmingai užtikrina, *inter alia*, veiksmingą verslui reikalingą vidaus valdymą, priežiūrą ir kontrolę, ir prireikus prižiūrėti pokyčius šiose srityse;
 - žinias apie klimato ir aplinkos riziką⁹⁴;
 - žinias apie rinką (platesnės aplinkos, kurioje kredito įstaiga vykdo veiklą, žinojimas ir supratimas);
 - reguliavimo aplinkos, kurioje kredito įstaiga vykdo veiklą, žinojimą ir supratimą;
 - žinojimą ir supratimą, ko NKI / ECB tikisi iš paskirtojo asmens;
 - kitas tuo pačiu metu paskirtajam asmeniui patikėtas atsakomybės sritis, galinčias turėti poveikio jo gebėjimui atlikti jam pavestas funkcijas valdymo organe.

⁹⁴ Atsižvelgiant į tai, kad priežiūros kontekste klimato ir aplinkos rizikai priskiriama vis didesnė svarba, ir į visuotinai pripažintą valdymo organo ir rizikos valdymo funkcijos, atitikties užtikrinimo funkcijos ir vidaus audito funkcijos vaidmenį valdant šią riziką, per pokalbį turėtų būti skiriama pakankamai dėmesio paskirtojo asmens patirčiai valdant šią riziką aptarti. Kai tinka, per pokalbį turėtų būti aptartas ir galimas paskirtojo asmens indėlis į valdymo organo kolektyvinį tinkamumą (taip pat žr. 3.5 dalį).

Jeigu po šio pokalbio lieka neišsiaiškintų klausimų, gali būti rengiamas **antras, specialusis pokalbis** faktams, dėl kurių kyla klausimų, aptarti. Gali būti aptariamie šie faktai:

- (a) baigtos ir nagrinėjamos baudžiamosios arba svarbios administracinės ar civilinės bylos (žr. 3.2 dalį);
- (b) bet kokie įrodymai, kad asmuo priežiūros ar reguliavimo institucijoms atskleidė ne viską, nebuvo atviras ir nebendradarbiavo;
- (c) registracijos, leidimo, narystės ar licencijos prekybai, įmonei ar profesijai nesuteikimas, panaikinimas, atšaukimas arba nutraukimas; arba reguliavimo ar valdžios institucijos, profesinės įstaigos ar asociacijos inicijuotas pašalinimas;
- (d) atleidimas iš darbo, iš pasitikėjimo pareigų ar patikėtinio santykių, ar panaši situacija arba prašymas atsistatydinti iš išvardytų pareigų;
- (e) kompetentingos institucijos inicijuotas nušalinimas nuo įstaigos verslo valdymo ir
- (f) ankstesnis nušalinimas nuo valdymo organo nario pareigų.

ECB gali nuspręsti paskirtąjį asmenį kviesti tik į šį specialųjį pokalbį, pavyzdžiui, kai iš pateiktos rašytinės informacijos kyla specifinių klausimų dėl paskirtojo asmens kompetencijos ir tinkamumo.

ECB gali reikalauti, kad asmenys pateiktų visą informaciją, kurios jam reikia jam pavestiems uždaviniams vykdyti. ECB gali atlikti visus būtinus tyrimus asmens atžvilgiu ir tuo tikslu turi teisę iš bet kokio asmens (BPM reglamento 10 straipsnio 1 dalies e punktas) gauti žodinius paaiškinimus. Jeigu nacionalinės teisės aktuose, kuriais į nacionalinę teisę perkeltos KRD nuostatos, NKI suteikiami ypatingi įgaliojimai kviesti į pokalbius, ECB gali tiesiogiai naudotis tais įgaliojimais⁹⁵.

6.3 Laikas

Kada turi būti atliekamas kompetencijos ir tinkamumo vertinimas, priklauso nuo nacionalinės teisės. Pokalbio laikas turi būti parinktas atsižvelgiant į visam vertinimui skirtą laiką, nepriklausomai nuo to, ar vertinimas atliekamas dėl paskyrimo *ex ante* patvirtinimo, ar dėl *ex post* pranešimo. Jeigu paskyrimui reikalingas *ex ante* patvirtinimas, pokalbis turi būti surengtas iki paskirtojo asmens patvirtinimo.

Kai vykdoma *ex post* peržiūra, pokalbis turėtų būti surengtas per kompetencijos ir tinkamumo vertinimui skirtą laiką ir, jeigu įmanoma, kol paskirtasis asmuo dar nepradėjo eiti pareigų.

⁹⁵ BPM reglamento 9 straipsnis.

6.4 Procedūriniai aspektai

Pokalbiai vykdomi skaidriai, atvirai ir objektyviai. Kadangi gauta informacija bus naudojama sprendimui dėl kompetencijos ir tinkamumo priimti, pokalbiai vykdomi laikantis sąžiningo proceso principų, užtikrinant atitiktį atitinkamų nacionalinės teisės aktų nuostatomis.

6.4.1 Pranešimas

Paskirtajam asmeniui ir kredito įstaigai pakankamai iš anksto raštu pranešama, kada ir kur atvykti į pokalbį. Nedarant poveikio nacionalinės teisės aktų nuostatomis, pokalbio komisija gali nuspręsti paskirtajam asmeniui iš anksto pateikti dokumentų ar kitos informacijos.

Paskirtasis asmuo į pokalbį gali atsivesti patarėją teisės klausimais. Tačiau tai nėra laikoma įprasta praktika, todėl nesitikima, kad įprastomis aplinkybėmis to reikės.

Pokalbio komisija

Pokalbio komisijos nariai, ypač pirmininkas, parenkami pagal atitinkamą rangą ir atsižvelgiant į galimą ar suvokiamą interesų konfliktą.

6.4.2 Pokalbis

Pokalbiai turi būti vykdomi tvarkingai ir struktūruotai bei laiku, siekiant užtikrinti vertinimo objektyvumą ir kokybę. ECB suderina su paskirtuoju asmeniu, kokia kalba vyks pokalbis. Jeigu kredito įstaiga yra pasirinkusi su ECB bendrauti anglų kalba, tai ir pokalbiai paprastai vyksta anglų kalba. Tačiau ECB šį klausimą vertina lanksčiai ir pagal aplinkybes gali būti vartojama kita kalba.

Jeigu kredito įstaiga yra pasirinkusi su ECB bendrauti ne anglų kalba, pokalbis, paskirtajam asmeniui sutikus, gali vykti anglų kalba. Kitu atveju ECB su paskirtuoju asmeniu susitaria, kokia kalba vyks pokalbis.

Kai tikslinga⁹⁶, pokalbis gali būti įrašomas⁹⁷ arba po pokalbio gali būti parengiamas pokalbio protokolai, su kuriuo paskirtasis asmuo susipažįsta ir jį pasirašo⁹⁸.

⁹⁶ Iš esmės, specialūs pokalbis turėtų būti įrašomas, o įrašas siunčiamas paskirtajam asmeniui pritarimui.

⁹⁷ Priklausomai nuo nacionalinių nuostatų, pokalbiai gali būti protokoluojami, įrašomi garso ar vaizdo įranga, arba stenografuojami.

⁹⁸ Turi būti laikomasi duomenų apsaugos reikalavimų, įskaitant 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentą (ES) Nr. 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas (OL L 119, 2016 5 4, p. 1)).

7 Pranešimai, sprendimai ir papildomos nuostatos

7.1 Pranešimas apie planuojamus paskyrimus

Bendrose ESMA ir EBI gairėse dėl tinkamumo⁹⁹ pabrėžiamas pageidavimas labiau suderinti esamas nacionalines nuostatas dėl kompetencijos ir tinkamumo vertinimo atlikimo laiko. Pagal nacionalinės teisės nuostatas įstaigos apie valdybos nario paskyrimą privalo informuoti NKI arba iki numatomo paskyrimo, arba po jo. Kai kuriose dalyvaujančiose valstybėse narėse paskirtieji asmenys gali pradėti eiti pareigas tik po to, kai gavo ECB leidimą, kitose – dar negavę leidimo. Dėl to yra atsiradę valstybių narių teisinių sistemų skirtumų.

Suderinus nuostatas dėl vertinimo atlikimo laiko būtų užtikrintas didesnis nuoseklumas visame BPM ir dėl to padidėtų priežiūros rezultatų nuspėjamumas, todėl paskirtieji asmenys ir kredito įstaigos nepatirtų galimos reputacinės rizikos.

Atsižvelgdamas į tai, ECB ragina kredito įstaigas kuo anksčiau pradėti dialogą su JPG, pateikti ECB jų pačių atliktus valdymo organo vykdomųjų narių tinkamumo vertinimus dar iki jų paskyrimo, kad priežiūros institucijos kuo anksčiau galėtų atlikti vertinimus ir kad ECB kuo anksčiau galėtų pateikti priežiūrinius pastebėjimus. Taip padidėtų priežiūros institucijų veiksmų nuspėjamumas, nes priežiūros institucijų sprendimai būtų įstaigoms pranešami, kai įmanoma, kol paskirtasis asmuo dar nepradėjo eiti pareigų arba iškart po to, kai pradėjo.

Priežiūros praktika

Toliau išdėstytas raginimas skirtas tik toliau išvardytoms įstaigoms ir paskyrimams (į generalinio direktoriaus ir (arba) kitų valdymo organo vykdomųjų narių pareigas) (proporcingumas ir apimtis).

ECB ragina visas dalyvaujančiose valstybėse narėse įsteigtas kredito įstaigas, kurios pagal nacionalinę teisę neprivalo kompetentingoms institucijoms iš anksto pranešti apie planuojamą paskyrimą:

- pateikti kompetencijos ir tinkamumo klausimyną ir naujo siūlomo valdymo organo nario gyvenimo aprašymą iškart, kai tik atsiranda aiškus ketinimas¹⁰⁰ jį skirti į pareigas;
- nurodyti paskyrimo datą ir datą, kai asmuo faktiškai pradės eiti pareigas;

⁹⁹ Bendros ESMA ir EBI gairės dėl tinkamumo, įvadas ir pagrindimas, 49 pastraipa ir VIII antraštinės dalies 174 pastraipa.

¹⁰⁰ Pavyzdžiui, kai atitinkamas kredito įstaigos organas ar komitetas priima tokį sprendimą, net jeigu tą sprendimą dar turi patvirtinti kiti organai arba turi būti gauta kompetentingų institucijų nuomonė.

- pateikti visus kitus pagal nacionalinę teisę privalomus pateikti dokumentus iškart, kai jie parengiami.

Tokia praktika jau taikoma daugumoje didžiųjų kredito įstaigų, vykdančių veiklą dalyvaujančiose valstybėse narėse, todėl ECB gali greičiau pradėti vertinimą ir, kai įmanoma, apie savo sprendimą informuoti, kol paskirtasis asmuo dar nepradėjo eiti pareigų arba iškart po to, kai pradėjo. Reikia pabrėžti, kad tokia priežiūros praktika nesiekia nukrypti nuo galiojančių nacionalinės teisės nuostatų, tačiau tai yra praktinė įstaigų, ECB ir NKI bendradarbiavimo tvarka.

Proporcingumas ir apimtis

Proporcingumo sumetimais pirmiau išdėstytas raginimas skirtas tik:

- siūlomiems naujiems paskyrimams į generalinio direktoriaus ir (arba) kitų valdymo organo vykdomųjų narių pareigas ir
- didžiausioms dalyvaujančiose valstybėse narėse veiklą vykdančioms kredito įstaigoms, t. y.:
 - svarbiai prižiūrimai grupei priklausančiam prižiūrimam subjektui aukščiausiu konsolidavimo lygiu arba
 - kredito įstaigoms, kurių bendra turto vertė svarbioje prižiūrimoje grupėje didžiausia, jeigu ši įmonė nėra aukščiau nurodytas subjektas arba
 - svarbiai prižiūrimai grupei nepriklausančiam svarbiam prižiūrimam subjektui.

7.2 Sprendimo tipai

Paskirtasis asmuo laikomas arba kompetentingu ir tinkamu, arba jo kandidatūra atmetama. Tačiau ECB turi teisę, net ir priimdamas teigiamą sprendimą, jame pateikti rekomendacijų ir nustatyti sąlygų ar įpareigojimų, skirtų likusiems trūkumams pašalinti. Jeigu tokiomis papildomomis nuostatomis tinkamai pašalinti trūkumų neįmanoma, turi būti priimtas neigiamas sprendimas.

7.2.1 Terminai

Po kiekvieno kompetencijos ir tinkamumo vertinimo ECB priima oficialų sprendimą per nacionalinės teisės aktuose nustatytą terminą, jeigu jis nustatytas.

Nedarant poveikio nacionalinės teisės aktuose nustatytam terminui, bendrose ESMA ir EBI gairėse dėl tinkamumo numatyta, kad laikas, per kurį turi būti priimtas

sprendimas, neturėtų viršyti keturių mėnesių nuo tos dienos, kai kredito įstaiga pateikia paraišką arba pranešimą.

7.2.2 Klausymai

Jeigu ECB ketina priimti nepalankų sprendimą, t. y. netenkinti prašymo suteikti leidimą, arba teigiamą sprendimą su tam tikromis papildomomis nuostatomis¹⁰¹, atitinkamiems asmenims (prižiūrimam subjektui ir, kai aktualu, paskirtajam asmeniui) suteikiama teisė būti išklaustytiems. Tokiais atvejais tiek prižiūrimam subjektui, tiek, kai aktualu, paskirtajam asmeniui, suteikiama galimybė ne mažiau kaip per dvi savaites raštu pateikti pastabas (arba prašyti žodinio svarstymo) pagal BPM pagrindų reglamento 31 straipsnio 3 dalį.

Paprastai klausymai vykdomi raštu. ECB privalo įvertinti raštu pateiktą informaciją ir gali pakoreguoti galutinį sprendimą.

Tačiau teisė būti išklausytam netaikoma tais atvejais, kai atitinkami asmenys (prižiurimas subjektas ir, kai aktualu, paskirtasis asmuo) iš anksto sutiko su sąlygomis ar įpareigojimais.

7.2.3 ECB sprendimas ir pranešimas

ECB gali bet kuriuo metu iki oficialaus sprendimo priėmimo proceso su prižiūrimu subjektu neoficialiai aptarti paskirtojo asmens kompetenciją ir tinkamumą (nedarant poveikio prižiūrimo subjekto pareigai pačiam įvertinti asmenis).

Sprendimo projektą tvirtina ECB Priežiūros valdyba, po to jis teikiamas Valdančiajai tarybai priimti neprieštaravimo tvarka, išskyrus atvejus, kai sprendimas priimamas delegavimo būdu¹⁰².

ECB sprendimų priežiūros klausimais priėmimo procesas išsamiai aprašytas BPM priežiūros žinyne¹⁰³.

ECB apie galutinį savo sprendimą praneša prižiūrimam subjektui.

Jeigu teikiama paraiška dėl papildomų nevykdomojo direktoriaus pareigų, ECB apie savo galutinį sprendimą praneša ir EBI¹⁰⁴.

¹⁰¹ Tokios nuostatos – tai visos sąlygos ir įpareigojimai, išskyrus susijusias su stebėsena ir atskaitomybe.

¹⁰² 2016 m. lapkričio 16 d. Europos Centrinio Banko sprendimas (ES) 2017/935 dėl įgaliojimų priimti sprendimus dėl kompetencijos ir tinkamumo delegavimo bei kompetencijos ir tinkamumo reikalavimų vertinimo (OL L 141, 2017 6 1, p 21).

¹⁰³ BPM priežiūros žinytas. Europos bankų priežiūra. BPM veikimas ir priežiūros metodika, 2018 m. kovo mėn.

¹⁰⁴ Žr. KRD 91 straipsnio 6 dalį.

7.3 Teigiamas sprendimas su sąlyga

Sąlygos leidžia priimti teigiamus sprendimus dėl kompetencijos ir tinkamumo – juose nustatomi konkretūs reikalavimai prižiūrimam subjektui ir (arba) paskirtajam asmeniui, kuriuos įvykdžius būtų patenkinti taikomi kompetencijos ir tinkamumo vertinimo kriterijai.

Vadovaujantis proporcingumo principu, ECB privalo priimti mažiausiai intervencinį sprendimą dėl kompetencijos ir tinkamumo įvertinimo. Palyginti su neigiamu sprendimu, sprendimas su sąlygomis turi mažesnę reputacinę ar žalingą poveikį prižiūrimam subjektui ir (arba) paskirtajam asmeniui. Be to, kai kuriomis aplinkybėmis, pasinaudodamas galimybe nustatyti sąlygas, ECB gali užtikrinti valdymo organų tinkamumą, kartu padidindamas ir paskirtųjų asmenų įvairovę (pvz., leisdamas į bankų sektorį ateiti naujiems dalyviams) ir taip paskatindamas naujoves ir tinkamą sprendimų priėmimą prižiūrimuose subjektuose.

7.3.1 Priežiūros praktika

7.3.1.1 Naudojimasis galimybe nustatyti sąlygas

Atlikęs kompetencijos ir tinkamumo (pakartotinį) vertinimą, ECB gali priimti teigiamą sprendimą su sąlygomis. Sąlyga – tai reikalavimas prižiūrimam subjektui (galintis turėti tiesioginių pasekmių ir paskirtajam asmeniui), be kurio būtų priimtas neigiamas sprendimas. ECB sąlygas nustato tik tada, kai tai būtina norint užtikrinti, kad paskirtasis asmuo tenkintų kompetencijos ir tinkamumo vertinimo kriterijus. Sprendime gali būti nustatyta viena arba daugiau sąlygų.

ECB sąlygas gali nustatyti tik tais atvejais, kai **tenkinamos visos toliau išvardytos sąlygos**.

(a) **ECB galėtų priimti neigiamą sprendimą**

Pagrindas ECB sprendime dėl kompetencijos ir tinkamumo nustatyti sąlygą yra tas, kad paskirtasis asmuo tenkina ne visus reikalavimus dėl kompetencijos ir tinkamumo, tačiau trūkumai iki visiškos atitikties reikalavimams yra laikomi lengvai ištaisomais. Jeigu paskirtasis asmuo neįvykdo nustatytos sąlygos, jis nebebūtų laikomas patvirtintu.

(b) **Sąlyga yra tiksliai apibrėžta ir ją galima įvykdyti per tiksliai apibrėžtą laiką**

Sąlyga nustatoma kaip konkretus ir aiškus reikalavimas su tiksliu terminu ir, kai įmanoma, suderinama su atitinkamais asmenimis (prižiūrimu subjektu ir, kai aktualu, paskirtuoju asmeniu). Sąlygos įvykdymo terminas turėtų būti palyginti trumpas, o tais atvejais, kai paskirtasis asmuo jau pradėjo vykdyti funkcijas valdymo organe, terminas turėtų būti **ne ilgesnis negu šeši mėnesiai**. Jeigu sprendime nustatyta keletas sąlygų, gali būti nustatyti ir skirtingi jų įvykdymo terminai.

(c) **Sąlygos esmė pagrįsta taikytinuose nacionalinės teisės aktuose nustatytais vertinimo kriterijais**

Remiantis BPM reglamento 4 straipsnio 1 dalies e punkto ir 4 straipsnio 3 dalies nuostatomis ir BPM pagrindų reglamento 2 straipsnio 24 ir 26 punktų ir 93 straipsnio nuostatomis, ECB turi teisę, atlikęs kompetencijos ir tinkamumo vertinimus, priimti teigiamus ir neigiamus sprendimus, net jeigu pagal nacionalinės teisės aktus atskiras sprendimas neprivalomas. *A fortiori*, ECB turi teisę, užuot atsisakydamas suteikti leidimą paskirtajam asmeniui, nustatyti jam sąlygų ir gali tokias sąlygas nustatyti tais atvejais, kai paskirtasis asmuo netenkina kurio nors vieno ar daugiau iš KRD 91 straipsnyje ir jį į nacionalinę teisę perkeliančiuose nacionalinės teisės aktuose nustatytų kriterijų.

7.3.1.2 Sąlygų tipai

Sąlygos gali būti išankstinės arba paskesnės – vykdytinos iki arba po ECB sprendimo įsigaliojimo. Kai nustatoma paskesnė sąlyga, neįvykdžius prižiūrimam subjektui ir (arba) paskirtajam asmeniui (sąlyga) nustatyto (-ų) reikalavimo (-ų), patvirtintas ir praneštas ECB sprendimas netenka galios. Paskesnės sąlygos nedraudžia paskirtajam asmeniui pradėti eiti pareigas, todėl neturi poveikio subjekto vidaus taisyklėms.

Kai prižiūrimam subjektui ir (arba) paskirtajam asmeniui nustatoma išankstinė sąlyga, neįvykdžius sąlyga nustatyto (-ų) reikalavimo (-ų), pranešto ECB sprendimo galiojimas stabdomas iki kol sąlyga bus įvykdyta. Tai reiškia, kad paskirtasis asmuo negali eiti pareigų prižiūrimame subjekte, kol sąlyga nebus įvykdyta.

Kai sprendimas priimamas su tam tikra sąlyga, prižiūrimas subjektas turi laiku pranešti ECB, kad sąlyga įvykdyta. ECB sprendime paaiškinama tokio pranešimo pateikimo tvarka.

7.3.1.3 Sąlygų adresatai

Iš principo sąlygos yra skirtos prižiūrimam subjektui, nes pagal priežiūros procedūrą paraišką teikia prižiūrimas subjektas. Tačiau sąlygos gali turėti poveikio paskirtajam asmeniui, nes būtent jis turi imtis arba nesiimti tam tikrų veiksmų.

7.3.1.4 Sąlygų vykdymas

Sąlygos turi būti suformuluotos taip, kad būtų pakankamai aišku, ko iš prižiūrimo subjekto ir (arba) paskirtojo asmens tikimasi (žr. pirmiau), tad jos yra savaiminio galiojimo. Šiame kontekste „savaiminio galiojimo“ reiškia, kad sąlygai įsigalioji nereikalingas dar vienas atskiras sprendimas, nes jos įvykdymą paprasta patikrinti ir patvirtinti pagal ECB sprendime išdėstytus reikalavimus.

7.3.1.5 Sąlygos neįvykdymas

Jeigu sąlyga neįvykdyta, tai reiškia, kad ECB sprendimas neįsigalioja arba nustoja galioti.

Jeigu paskirtasis asmuo jau eina valdymo organo nario pareigas ir atsisako iš jų pasitraukti savo noru, ECB gali pasinaudoti savo priežiūros įgaliojimais ir pašalinti jį iš valdymo organo¹⁰⁵. Tokiam veiksmui reikalingas naujas specialus ECB sprendimas.

7.4 Teigiamas sprendimas su įpareigojimu

ECB sprendime taip pat gali būti įrašytas įpareigojimas pateikti konkrečią informaciją arba imtis konkrečių su kompetencija ir tinkamumu susijusių veiksmų. Kitaip nei sąlygos neįvykdymas, įpareigojimo neįvykdymas nereiškia, kad paskirtasis asmuo bus iš karto laikomas neatitinkančiu kompetencijos ir tinkamumo kriterijų.

Jeigu vis dar yra kokių nors trūkumų, kurių neįmanoma tinkamai pašalinti tokiomis papildomomis nuostatomis, turi būti priimtas neigiamas sprendimas.

Štai keletas įpareigojimų pavyzdžių:

- pranešti apie vykstančius teisinius procesus;
- stebėti, kiek laiko paskirtasis asmuo skiria priežiūrimam subjektui;
- patobulinti raštu išdėstyta politiką dėl interesų konfliktų;
- įdiegti reikalingus patobulinimus kolektyvinio tinkamumo klausimu.

7.5 Teigiamas sprendimas su rekomendacijomis ar lūkesčiais

Kai visi kompetencijos ir tinkamumo reikalavimai tenkinami, tačiau lieka kokių nors tobulintinų dalykų, ECB gali sprendime dėl kompetencijos ir tinkamumo pateikti rekomendacijų arba išdėstyti lūkesčius. Tokiomis privalomos teisinės galios neturinčiomis priemonėmis siekiama, be kitų dalykų, paskatinti priežiūrimus subjektus taikyti geriausią praktiką ir nurodyti, ką pageidautina tobulinti.

¹⁰⁵ Toks įgaliojimas įtvirtintas BPM reglamento 16 straipsnio 2 dalies m punkte: „bet kuriuo metu iš kredito įstaigų valdymo organo pašalinti narius, kurie neatitinka 4 straipsnio 3 dalies pirmoje pastraipoje nurodytuose aktuose nustatytų reikalavimų“ arba panašūs įgaliojimai įtvirtinti nacionalinės teisės aktuose.

7.6 Kiti įgaliojimai

7.6.1 Pakartotiniai vertinimai ir pašalinimas

Įgaliojimas bet kada atlikti pakartotinį asmens kompetencijos ir tinkamumo vertinimą įtvirtintas BPM pagrindų reglamento 94 straipsnyje. ECB savo sprendime gali nurodyti konkretų numatomą pagrindą pakartotiniam vertinimui atlikti. Be to, pagal BPM reglamento 16 straipsnio 2 dalies m punktą ECB yra įgaliotas bet kuriuo metu iš kredito įstaigų valdymo organo pašalinti narius, kurie neatitinka BPM reglamento 4 straipsnio 3 dalies pirmoje pastraipoje nurodytuose aktuose nustatytų reikalavimų.

Išsamiau apie tai 5.2 dalyje.

8 Naudingos nuorodos

[KRD](#)¹⁰⁶ – nustatyti kompetencijos ir tinkamumo vertinimo kriterijai.

[BPM reglamentas](#)¹⁰⁷ – nustatyta ECB kompetencija atlikti vertinimus.

[BPM pagrindų reglamentas](#)¹⁰⁸ – išsamiau išdėstyti reikalavimai dėl kompetencijos ir tinkamumo vertinimų.

[Bendros ESMA ir EBI gairės dėl tinkamumo](#) – pateikta orientyrų dėl KRD nuostatų dėl kompetencijos ir tinkamumo interpretavimo ir dėl valdymo organo narių individualių ir kolektyvinių žinių, įgūdžių ir patirties, taip pat dėl valdymo organo narių (įskaitant pagrindines funkcijas atliekančius asmenis) reputacijos, sąžiningumo ir dorumo bei savarankiškumo bendrų vertinimo kriterijų.

[I priedas. Kolektyvino tinkamumo vertinimo šablonas](#) – tinkamumo matrica, skirta įsivertinimui (bendrose ESMA ir EBI gairėse dėl tinkamumo įvardyta geriausias praktikos pavyzdžiu ir ECB pritaria šiai nuomonei).

[EBI vidaus valdymo gairės](#) – gairės papildo įvairias KRD nuostatas dėl vidaus valdymo, atsižvelgiant į proporcingumo principą; jose patikslinamos valdymo organo funkcijos, atsakomybės sritys ir organizacinė struktūra, įstaigų ir grupių organizacinė struktūra, įskaitant reikalavimą dėl struktūrų skaidrumo, kad būtų galima vykdyti visos jų veiklos priežiūrą, ir reikalavimus dėl trijų lygių kontrolės ir ypač dėl rizikos valdymo, atitikties užtikrinimo ir audito funkcijų.

[BPM ataskaita apie deklaruotą nevykdomųjų direktorių skiriamą laiką](#), 2019 m. rugpjūčio mėn. – ECB atlikto euro zonos šalių deklaruoto nevykdomųjų direktorių skiriamo laiko palyginimo rezultatų ataskaita.

[Vadovas dėl klimato ir aplinkos rizikos. Priežiūriniai lūkesčiai dėl rizikos valdymo ir informacijos atskleidimo](#), Europos Centrinis Bankas, 2020 m. lapkričio mėn. – išdėstyti priežiūriniais lūkesčiai dėl valdymo organo ir vidaus valdymo tvarkos vaidmens valdant klimato ir aplinkos riziką.

[ECB vadovas dėl Sąjungos teisės aktuose numatytų pasirinkimo galimybių ir teisės veikti savo nuožiūra](#), suvestinė redakcija, 2016 m. lapkričio mėn. – išdėstyta ECB politika dėl konkrečių nuostatų, susijusių su vidaus valdymo tvarka, būtent dėl pirmininko ir generalinio direktoriaus funkcijų sujungimo ir dėl leidimo eiti vienas papildomas nevykdomojo direktoriaus pareigas.

¹⁰⁶ Žr. KRD 3, 74, 88, 91 ir 121 straipsnius bei 55–60 konstatuojamąsias dalis.

¹⁰⁷ Žr. BPM reglamento 4 straipsnio 1 dalies e punktą, 6 straipsnio 4 dalį, 9, 10 ir 11 straipsnius bei 16 straipsnio 2 dalies m punktą.

¹⁰⁸ Žr. BPM pagrindų reglamento 28, 29, 93, 94 ir 95 straipsnius.

[BPM priežiūros žinynas. Europos bankų priežiūra. BPM veikimas ir priežiūros metodika](#), 2018 m. kovo mėn. – aprašyta Bendro priežiūros mechanizmo (BPM) organizacinė struktūra, euro zonos bankų priežiūros metodai, procesai ir procedūros.

[Bazelio bendrojo valdymo principai bankams](#) – Bazelio komiteto parengtos gairės dėl Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) paskelbtų įmonių vidaus valdymo principų.

[Nuoroda į naują ECB KIT klausimyną](#)

[IMAS portalas](#) – per IMAS portalą ECB prižiūrimi bankai gali siųsti su priežiūros procesais susijusią informaciją, sekti tų procesų būseną ir dalytis informacija su priežiūrą vykdančiais specialistais. Svarbūs bankai per IMAS portalą gali siųsti paraiškas dėl kompetencijos ir tinkamumo vertinimo, sekti vertinimų būseną ir su priežiūrą vykdančiais specialistais dalytis su tuo susijusia informacija.

© **Europos Centrinis Bankas, 2022**

Pašto adresas 60640 Frankfurtas prie Maino, Vokietija
Telefonas +49 69 1344 0
Svetainė www.bankingsupervision.europa.eu

Visos teisės saugomos. Leidžiama perspausdinti švietimo ir nekomerciniais tikslais, jei nurodomas šaltinis.

Dėl terminų ir santrumpų žr. [BPM glosarijų](#) (anglų k.).